

TURUN YLIOPISTO
REHTORINVIRASTON JULKAISUSARJA
5/2006

**OPIKELIJAELÄMÄÄ
VAI
OPIKELUA JA ELÄMÄÄ?**

**Raportti Turun yliopiston opiskelijakyselystä
vuonna 2006**

Mirka Mäkinen

Julkaisija: Turun yliopisto

ISBN 951-29-3174-5

ISSN 1456-6613

DIGIPAINO Turun yliopisto – Turku 2006

**OPIKELIJAELÄMÄÄ
VAI
OPIKELUA JA ELÄMÄÄ?**

**Raportti Turun yliopiston opiskelijakyselystä
vuonna 2006**

Mirka Mäkinen

Lukijalle

Käsillä oleva tutkimusraportti on syntynyt Turun yliopiston opetuksen kehittämisen verkoston yhteistyönä. Raportti on jatkoa Riina Utraisen (2004) Turun yliopiston ylioppilaskunnalle tekemään selvitykseen ”Töitä tenttejä ja tulevaisuudenpelkoa – selvitys Turun yliopiston opiskelijoiden arjesta”. Tällä kertaa tutkimuksessa haluttiin keskittyä enemmän opiskeluun ja sen ohjaukseen. Ajankohtaisaiheena opiskelijoilta kysyttiin näkemyksiä lukuvuonna 2005–2006 käyttöön otettuun tutkinnonuudistukseen sekä periodisointiin, jossa lukuvuosi on jaettu neljään opetusperiodiin.

Kyselyn suunnitteluun on osallistunut tekijän lisäksi työryhmä, johon kuuluivat Turun yliopiston opetuksen kehittämispäällikkö Matti Lappalainen, Turun yliopiston ylioppilaskunnan sosiaalipoliittinen sihteeri Laura Lindeberg ja Turun yliopiston ylioppilaskunnan koulutuspoliittinen sihteeri Mika Peltola. Asiantuntija-apuaan ovat antaneet myös Oppimisympäristöjen monitieteisen tutkijakoulun suunnittelija Laura Helle, Turun yliopiston kasvatustieteiden laitoksen yliassistentti, dosentti Arto Jauhainen, Turun yliopiston kasvatustieteiden laitoksen tutkija, KT Jarkko Mäkinen ja Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan dekaani, kasvatustieteen professori Erkki Olkinuora. Kysymyksiä ovat yhteistyössä asiantuntijoina omista näkökulmistaan olleet laatimassa myös johtava suunnittelija Erkki Härkönen Turun akateemisista rekryointipalveluista, opintopsykologi Ari Kaukiainen Turun yliopiston Oppimistutkimuksen keskukselta, tutkija Tomi Mäntylä Turun yliopiston informaatioteknologian laitoksesta ja opintohallintopäällikkö Petri Sjöblom Turun yliopiston opiskelijapalveluista. Arvokasta apuaan hankkeessa ovat antaneet tutkimuksen Webropol -lomakkeen luonut ma. amanuenssi Taina Karjalainen Turun yliopiston kehittäminen ja suunnittelu -yksiköstä, käytönsuunnittelija Päivi Rahkonen Turun yliopiston opiskelijapalveluista ja opiskelijoiden otannan Turun yliopiston opiskelijatietojärjestelmästä tehnyt pääsuunnittelija Reija Rantanen Turun yliopiston atk-keskukselta. Kvalitatiivisen aineiston luokittelussa avusti harjoittelijana toiminut kasv. yo Katja Kontu. Raportin käsikirjoitusta ovat kommentoineet vararehtori Erno Lehtinen, TYY:n koulutuspoliittinen sihteeri Mika Peltola ja opetuksen kehittämispäällikkö Matti Lappalainen.

Raportissa käsiteltävä aineisto on kerätty internetpohjaisella kyselyllä huhti- ja toukokuun vaihteessa 2006. Aineistoa on käsitelty pääosin tilastollisin menetelmin. Raporttiin on sisällytetty lainauksia opiskelijoiden antamista kommenteista koskien kyselyn aihepiirejä. Lainauksilla pyritään elävöittämään tulosten sanomaa tekstissä ja osittain myös ”todistamaan” tuloksia. Lainauksissa opiskelijan anonymiteetti pyritään säilyttämään esittämällä opiskelija tiedekuntansa opiskelijoiden jäsenenä. Raportin aineistosta tullaan laatimaan erillisiä oppiainekohtaisia yhteenvetoja yksiköissä tehtävän kehittämistyön tueksi.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
KYSELYYN VASTANNEET OPISKELIJAT.....	7
<i>Taustatietoja</i>	7
<i>Opinnot Turun yliopistossa</i>	9
<i>Opinnot ennen yliopisto-opintoja</i>	13
2. OPISKELIJOIDEN ELÄMÄNTILANNE	17
TOIMEENTULO.....	17
<i>Työssäkäynti</i>	22
OPISKELUORIENTAATIO.....	24
<i>Opiskelusuuntautuneisuus</i>	24
<i>Työelämäsuuntautuneisuus</i>	27
<i>Opiskeluun kiinnittymättömyys</i>	29
3. KOKEMUKSET OPISKELUSTA	32
OLENKO OIKEALLA ALALLA?.....	32
OPINTOIHIN KÄYTETTY AIKA.....	34
<i>Opetukseen osallistuminen ja itsenäinen opiskelu</i>	36
<i>Ajankäyttö eri tiedekuntien opiskelijoilla</i>	37
<i>Ajankäyttö eri opiskeluvaiheissa olevilla opiskelijoilla</i>	40
<i>Ajankäyttö eri elämäntilanteissa olevilla opiskelijoilla</i>	42
OPINNOT OMASSA KOULUTUKSESSA TAI PÄÄAINEESSA.....	44
<i>Opintojen sisältö ja rakenne</i>	44
<i>Tutkinnonuudistus</i>	49
<i>Periodisointi</i>	52
<i>Kurssien tai opintojaksojen vaihtoehtoiset suoritusmuodot</i>	59
<i>Opintopisteiden tai -viikkojen ja työmäärän keskinäinen vastaavuus</i>	61
<i>Opiskelijoiden ja henkilökunnan väliset suhteet</i>	64
OPISKELIJAVAIHTO.....	67
KOKEMUKSET EPÄASIALLISTA KÄYTTÄYTYMISESTÄ JA HÄIRINNÄSTÄ.....	68
4. OPINTOJEN OHJAUS	72
HOPS -OHJAUS.....	72
ALKUVAIHEEN OHJAUS.....	74
OHJAUS OPISKELUVALINNOISSA.....	77
LAITOSHENKILÖKUNNAN ANTAMA OHJAUS.....	78
OHJAUS URANVALINNASSA.....	79

5. OPINTOJEN ETENEMINEN	82
OPINTOJEN ETENEMISTÄ TUKEVAT TEKIJÄT.....	84
<i>Vertaistuki</i>	84
<i>Muita opintojen etenemistä tukevia tekijöitä</i>	85
VAIKEUDET OPINTOJEN ETENEMISESSÄ	85
<i>Ongelmat opiskelun alkuvaiheessa</i>	87
<i>Ongelmat opiskelun kuluessa</i>	89
<i>Ongelmat opinnäytetyössä sekä ammatti- ja uranvalintatilanteissa</i>	90
<i>Ongelmat ihmissuhteissa ja elämäntilanteessa</i>	91
TUTKINNONUUDISTUS JA OPINTOJEN ETENEMINEN	93
TUTKINNON LOPPUUN SUORITTAMINEN	94
6. TYÖELÄMÄVALMIUDET JA TULEVAISUUS	96
KOULUTUKSEN ANTAMAT TYÖELÄMÄVALMIUDET	96
<i>Harjoittelu ulkomailla</i>	100
AJATUKSET TULEVASTA TYÖSTÄ	102
<i>Työllistyminen</i>	103
7. LOPUKSI	105
LÄHTEET	107
LIITTEET	109

1. Johdanto

Turun yliopiston opiskelutilastojen (Rahkonen 2006a, elektroninen dokumentti) mukaan 20.9.2005 Turun yliopistossa opiskeli 13264 perustutkinto-opiskelijaa, jotka suorittivat alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa. Alempaa korkeakoulututkintoa suoritti yhteensä 257 opiskelijaa ja ylempää korkeakoulututkintoa 13007 opiskelijaa (Rahkonen 2005a, elektroninen dokumentti). Tiedekunnittain opiskelijat jakautuivat seuraavasti (Rahkonen 2005a, elektroninen dokumentti):

Taulukko 1 Turun yliopiston perustutkinto-opiskelijat tiedekunnittain

TIEDEKUNTA	perustutkinto- opiskelijoita	prosentti- osuus
Humanistinen tiedekunta	4383	33 %
Kasvatustieteiden tiedekunta	1648	12 %
Lääketieteellinen tiedekunta	1092	8 %
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	3519	27 %
Oikeustieteellinen tiedekunta	993	8 %
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	1629	12 %
YHTEENSÄ	13264	100 %

Turun yliopiston perustutkinto-opiskelijoista suurin osa on naisia. Ylempää korkeakoulututkintoa suorittavista naisia on miltei kaksi kolmesta ja alempaa korkeakoulututkintoa suorittavista miltei yhdeksän kymmenestä. (Rahkonen 2005b, elektroninen dokumentti.)

Taulukko 2 Perustutkinto-opiskelijoiden sukupuolijakaumat tiedekunnittain ja tutkinnoittain

TIEDEKUNTA	tutkinto	naisia (%)	miehiä (%)
Humanistinen tiedekunta	ylempi kk-tutkinto	80	20
Kasvatustieteiden tiedekunta	alempi kk-tutkinto	94	6
	ylempi kk-tutkinto	68	32
Lääketieteellinen tiedekunta	ylempi kk-tutkinto	71	29
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	ylempi kk-tutkinto	41	59
Oikeustieteellinen tiedekunta	alempi kk-tutkinto	66	34
	ylempi kk-tutkinto	60	40
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	alempi kk-tutkinto	100	0
	ylempi kk-tutkinto	63	37
KOKO YLIOPISTO	alempi kk-tutkinto	90	10
	ylempi kk-tutkinto	64	36

Kohderyhmäksi valittiin vuosina 2005, 2003, 2001,1999 ja 1997 opintonsa aloittaneet perustutkintoa (alempi ja ylempi korkeakoulututkinto) suorittavat, läsnäolevaksi ilmoittautuneet opiskelijat, pois lukien englanninkielisten maisteriohjelmien opiskelijat. Perusjoukon koko oli 5649 opiskelijaa.

Otokseen valittiin 4000 opiskelijaa. Jotta otokseen valitut opiskelijat edustaisivat tiedekuntia suhteessa niiden perustutkinto-opiskelijoiden määrään koko yliopiston perustutkinto-opiskelijoiden määrästä, tehtiin satunnaisotanta tiedekunnittain niin, että otoksen koko suhteutettiin opiskelijoiden osuuteen perustutkinto-opiskelijoista.

Taulukko 3 Otoksen koko tiedekunnittain

TIEDEKUNTA	n	%
Humanistinen tiedekunta	1320	33
Kasvatustieteiden tiedekunta	498	13
Lääketieteellinen tiedekunta	328	8
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	1060	27
Oikeustieteellinen tiedekunta	300	8
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	494	12
YHTEENSÄ	4000	100

Otoksesta jätettiin ensisijaisesti pois ne, joilla ei ollut sähköpostiosoitetta, sekä ne, jotka olivat kieltäneet tietojensa luovutuksen. Vuonna 2005 aloittaneista opiskelijoista moni on saanut lykkäystä ja on poissaolevana, joten siksi määrä on selvästi pienempi kuin 2003 aloittaneissa.

Taulukko 4 Opiskelijat otoksessa aloitusvuoden mukaan

OPINTOJEN ALOITUSVUOSI	n	%
1997	293	7
1999	551	14
2001	993	25
2003	1192	30
2005	971	24
YHTEENSÄ	4000	100

Kyselymenetelmänä oli verkkokysely, joka toteutettiin Webropol-sovelluksella. Pyyntö vastata kyselyyn lähetettiin opiskelijoille sähköpostitse yliopiston sähköpostiosoitteeseen 20.4.2006, jolloin vastauksia pyydettiin viimeistään 4.5.2006 mennessä. Viimeistä vastauspäivää seuraavan päivän aamuna (5.5.2006 klo 9.40) vastauksia oli kertynyt 1829 kappaletta, eli vastausprosentti oli 45,7.

Toinen kehoitus vastata kyselyyn lähetettiin 5.5.2006 niille opiskelijoille, jotka eivät olleet vielä vastanneet siihen. Toiselta kierrokselta sähköpostilistasta poistettiin viisi osoitetta kymmenestä, joihin kysely ei mennyt perille ensimmäisellä kierroksella. Näissä sähköposti oli ohjattu edelleen toiseen osoitteeseen, josta viesti palautui, koska osoite oli tuntematon. Toisen kierroksen sähköpostilistasta poistettiin myös neljä henkilöä, jotka ottivat yhteyttä sen vuoksi, että olivat valmistuneet, eivätkä kokeneet

vastaamista kyselyyn itseään koskevana. Yhteensä yhteydenottoja opinnoistaan valmistuneilta tuli kymmenen. Kuudelle henkilölle vastattiin, että he voivat osallistua kyselyyn, mikäli ovat valmistuneet tämän lukuvuoden aikana. Toisella kierroksella pyyntö vastata kyselyyn lähetettiin 2162 opiskelijalle. Yhteydenottoja opinnoistaan valmistuneilta tuli vielä muutamia, samoin jokunen virheilmoitus sähköpostiosoitteista, joista viesti ei mennyt perille. Nämä poistettiin mahdollisesta vastaajalistasta, jolloin yhteensä mahdollisia vastaajia kyselyssä oli 3985 henkilöä. Kyselyn vastaajan loppuun mennessä (15.5.2006) vastauksia oli kertynyt 2258 kappaletta. Täten kyselyn vastausprosentiksi muodostui 56,7.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat

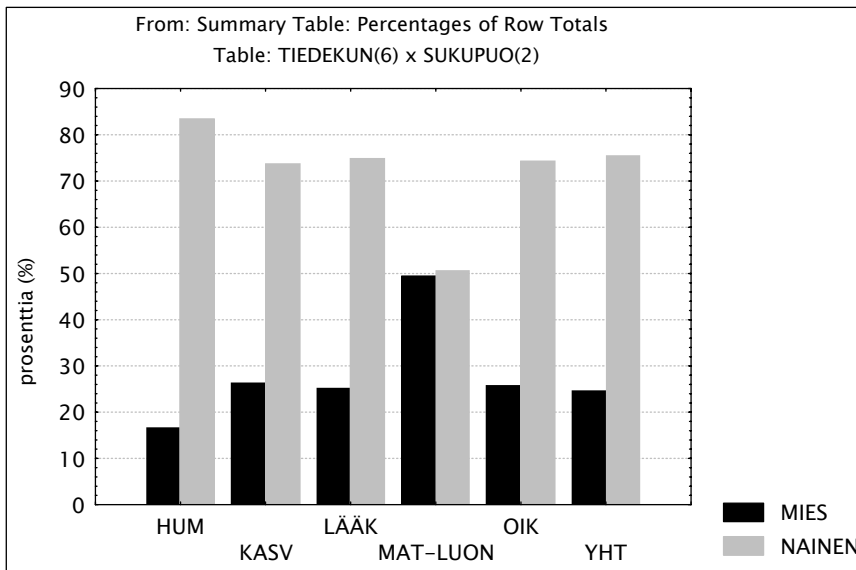
Taustatietoja

Suurin osa, noin 96 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista suoritti Turun yliopistossa yhtä perustutkintoa. Vastanneiden joukossa oli myös kahta, kolmea ja neljää perustutkintoa Turun yliopistossa suorittavia. Vastaajat jakautuivat tiedekunnittain tasaisesti lähes samassa suhteessa kuin opiskelijat jakautuvat yliopiston tiedekuntiin. Mikäli opiskelija ilmoitti opiskelevansa useassa koulutuksessa tai pääaineessa, häntä pyydettiin valitsemaan se koulutus tai pääaine, jossa hän oli suorittanut eniten opintoja lukuvuonna 2005–2006, minkä mukaan heidät luokiteltiin eri tiedekuntien opiskelijoiksi.

Taulukko 5 Vastaajat tiedekunnittain

TIEDEKUNTA	n	%
Humanistinen tiedekunta	741	33
Kasvatustieteiden tiedekunta	257	12
Lääketieteellinen tiedekunta	203	9
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	578	26
Oikeustieteellinen tiedekunta	159	7
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	305	14
YHTEENSÄ	2243	100

Kyselyyn vastanneista suurin osa, noin 71 %, oli naisia, mikä kuvastaa myös opiskelijakunnan sukupuolijakaumaa yleisesti. Suhteellisesti tasaisin sukupuolijakauma vastaajien keskuudessa oli matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jonka vastaajista noin 49 % oli miehiä. Muiden tiedekuntien vastaajista pääosa oli naisia. Suurin naisemmistö vastaajien keskuudessa oli humanistisessa tiedekunnassa, jonka vastaajista jopa noin 83 % oli naisia.

Kuvio 1 Vastanneiden sukupuolijakauma tiedekunnittain

Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli 21–25-vuotiaita. Nuorimmat kyselyyn vastanneista olivat syntyneet vuonna 1987 ja vanhin vastanneista vuonna 1945. Vastanneiden keski-ikä (mediaani) oli 24 vuotta.

Taulukko 6 Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

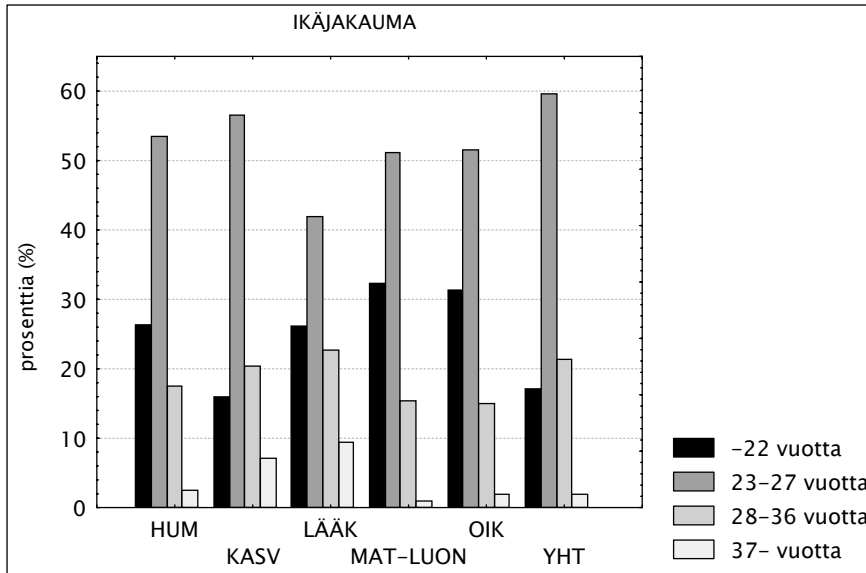
IKÄ (syntymävuodet)	n	%
-20 (1986-1987)	155	7
21-25 (1981-1985)	1191	53
26-30 (1976-1980)	709	32
31-35 (1971-1975)	107	5
36-40 (1966-1970)	41	2
41- (1945-1965)	40	2
YHTEENSÄ	2243	100

Eri tiedekuntien kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden iät erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi ($p=.000$). Vastajaista keskimäärin vanhimmat opiskelijat olivat lääketieteellisessä tiedekunnassa ja keskimäärin nuorimmat opiskelijat matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa.

Taulukko 7 Kyselyyn vastanneiden keskimääräinen ikä eri tiedekunnissa

TIEDEKUNTA	Keskiarvo	N	keskihajonta
Humanistinen tiedekunta	25,3	739	4,33
Kasvatustieteiden tiedekunta	26,5	256	5,57
Lääketieteellinen tiedekunta	27,0	203	6,90
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	24,5	578	3,37
Oikeustieteellinen tiedekunta	24,6	159	3,96
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	25,7	305	3,83
YHTEENSÄ	25,4	2240	4,54

Suhteellisesti vähiten nuoria enintään 22-vuotiaita opiskelijoita oli kasvatustieteiden tiedekunnan vastaajissa, 16 %, ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan vastaajissa, 17 %. Suhteellisesti eniten nuoria korkeintaan 22-vuotiaita opiskelijoita oli matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan vastaajissa, 32 %, ja oikeustieteellisen tiedekunnan vastaajissa, 31 %. Suhteellisesti eniten vanhimpaan ikäryhmään, 37-vuotiaisiin ja sitä vanhempiin, kuuluvia opiskelijoita oli lääketieteellisen tiedekunnan vastaajissa, 9 %, ja kasvatustieteiden tiedekunnan vastaajissa, 7 %.

Kuvio 2 Vastanneiden ikäjakauma eri tiedekunnissa

Opinnot Turun yliopistossa

Opiskelijat ilmoittivat aloittaneensa opintonsa vuosien 1995 ja 2006 välillä. Keskimääräinen (mediaani) opintojen aloittamisvuosi oli 2003.

Taulukko 8 Vastaajat opintojen aloitusvuoden mukaan

ALOITUSVUOSI	n	%
- 1997	67	3
1998 - 1999	207	9
2000 - 2001	519	23
2002 - 2003	727	33
2004 -	716	32
YHTEENSÄ	2238	100

Opintojen aloitusikä

Opinnot oli aloitettu keskimäärin noin 22 vuoden iässä. Tiedekuntien välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja ($p=0.0000$) vastaajien keskimääräisessä opintojen aloitusikässä. Keskimäärin nuorimpina, noin 21-vuotiaina, opintonsa olivat aloittaneet matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat vastaajat. Keskimäärin vanhimpina, noin 24-vuotiaina, opintonsa olivat aloittaneet lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat vastaajat.

Taulukko 9 Kyselyyn vastanneiden keskimääräinen opintojen aloitusikä tiedekunnittain

TIEDEKUNTA	Keskiarvo	N	keskihajonta
Humanistinen tiedekunta	21,5	736	3,95
Kasvatustieteiden tiedekunta	23,6	256	5,47
Lääketieteellinen tiedekunta	24,2	201	7,08
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta	20,9	577	2,85
Oikeustieteellinen tiedekunta	21,4	159	3,46
Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	22,1	305	3,50
YHTEENSÄ	21,9	2234	4,33

Tavoitetutkinto

Hieman yli puolet, 52 %, vastaajista ilmoitti opiskelevansa ylempää korkeakoulututkintoa. Mikäli vastaajalla oli Turun yliopistossa useampia pääaineita tai koulutuksia, joissa hän suoritti tutkintoja yhtäaikaaisesti, niin hän ilmoitti tässä kohdassa sen tutkinnon, jota hän oli suorittanut eniten lukuvuoden 2005–2006 aikana.

Taulukko 10 Vastanneiden tavoitetutkinto

TUTKINTO	n	%
alempi korkeakoulututkinto	1065	48
ylempi korkeakoulututkinto	1146	52
YHTEENSÄ	2211	100

Opintojen tyyppi

Erja Moore (2003) on väitöskirjassaan luokitellut yliopisto-opiskelijoiden opiskelukäytäntöjä sen mukaan, miten opiskelu ja työ vuorottelevat opiskelijan elämässä. Hän on muodostanut opiskelukäytännöistä kolme ryhmää: traditionaalinen kokopäiväopiskelutapa, pääasiallisen toiminnan vuorottelu työn ja opiskelun välillä ja ei-traditionaalinen kokopäivätyön ohessa opiskelu. (Moore 2003, 106.)

Mooren (2003) mukaan traditionaalinen tapa opiskella on päätoiminen opiskelu, jolloin toimeentulona on opintotuki iästä riippumatta ja työmarkkina-asema sekä sosio-ekonominen asema on yksiselitteisesti opiskelija. Toisessa tapauksessa taas yliopisto-opiskelijan pääasiallisen toiminnan vuorottelussa työn ja opiskelun välissä opiskelu ajoittuu työssäkäyntijaksojen väliin tai opiskelu ja työ ovat toisinaan päällekkäisiä ja

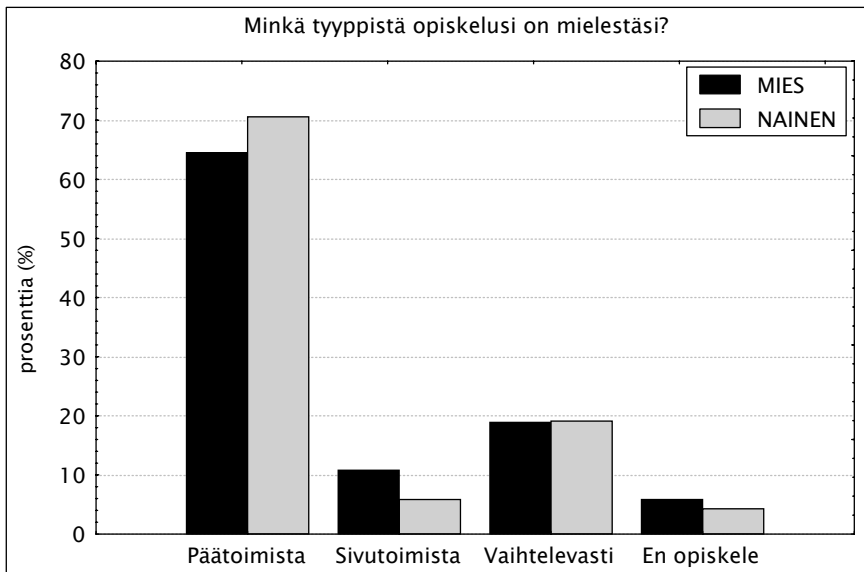
yhtäaikaisia toimintoja. Tämän tyyppisen opiskelun on perinteisesti ajateltu koskevan aikuisopiskelijoita, mutta nykyään se koskee yhä enemmän myös nuoria opiskelijoita. Työelämää keventävät vuorottelu-, osa-aika- ja opintovapaat monenlaisina yhdistelminä mahdollistavat osan tämän tyyppisestä opiskelutavasta. Kolmas tapa on opiskelu kokopäivätyön ohessa, jolloin opiskelijan kokopäiväinen työskentely luokittaa hänen työmarkkina-asemaansa. Tällä tavoin toimiessa opiskelijan yhteiskunnallinen asema ja taloudellinen tilanne pysyvät läpi opiskelun samana kuin ennen opiskelua. Opiskelu sijoittuu tällöin pääosin työstä vapaaseen aikaan ja loma-aikoihin. (Moore 2003, 106–110.)

Tässä tutkimuksessa suurin osa, noin 69 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki olevansa päätoimisia opiskelijoita. Vaihtelevasti päätoimisia ja sivutoimisia opiskelijoita koki olevansa 19 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Sivutoimiseksi opiskelunsa koki noin 7 % opiskelijoista. Vastanneissa oli myös opiskelijoita, jotka eivät tällä hetkellä opiskele. Heidän osuutensa vastanneista oli miltei 5 %.

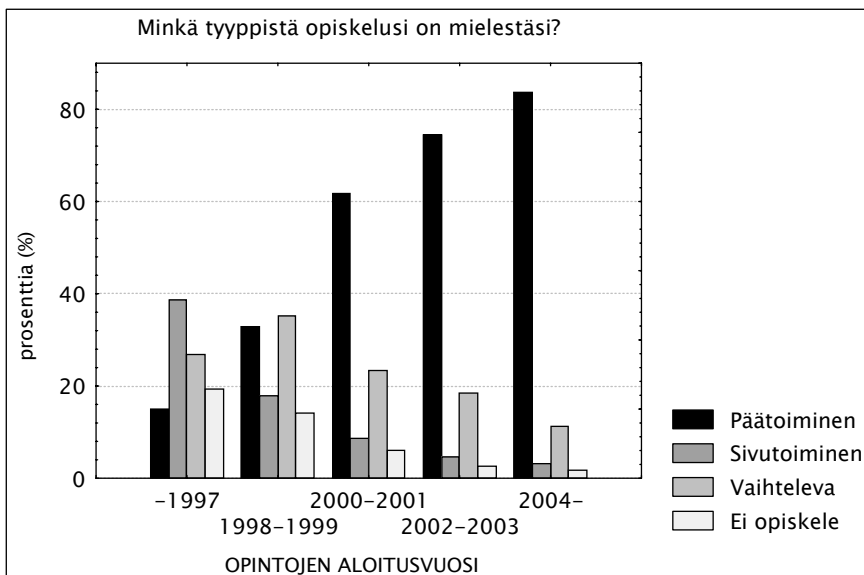
Kuvio 3 Opiskelun tyyppi vastaajien kokemana

Suhteellisesti naiset kokivat opiskelevansa päätoimisesti hieman useammin kuin miehet. Naisista 71 % koki opiskelunsa päätoimiseksi ja miehistä 65 %. Vastaavasti miehistä suhteellisesti suurempi osuus kuin naisista koki opintonsa sivutoimiseksi. Sivutoimiseksi opintonsa koki 11 % miesvastaajista, kun naisvastaajista näin koki 6 %.

Kuvio 4 Opiskelun tyyppi eri sukupuolten kokemana

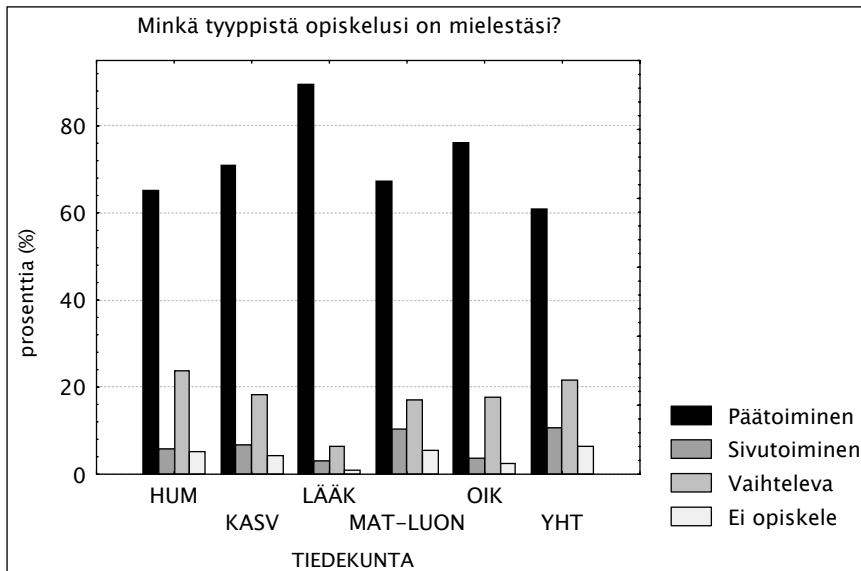
Mitä vähemmän opiskelun aloituksesta oli aikaa, sitä useammin opiskelija luokitteli itsensä päätöimiseksi opiskelijaksi. Vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneista vastaajista 84 % koki opiskelunsa päätöimiseksi, kun taas vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneista vastaajista vain 15 % koki opintonsa päätöimisiksi. Sivutoimisiksi opiskelijoiksi itsensä kokevia taas oli suhteellisesti eniten vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneissa vastaajissa, 39 %. Em. ryhmässä oli myös suhteellisesti eniten vastaajia, jotka eivät opiskele tällä hetkellä, 19 %.

Kuvio 5 Opiskelun tyyppi eri vuosina aloittaneiden opiskelijoiden kokemana

Kaikissa tiedekunnissa suurin osa opiskelijoista koki opiskelevansa päätöimisesti. Tiedekuntien välillä oli kuitenkin eroja. Päätöimiseksi opiskelunsa luokittelevia opiskelijoita oli suhteellisesti eniten lääketieteellisessä tiedekunnassa, 90 %, ja vähiten yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, 61 %. Keskimääräistä (19 %) enemmän

vaihtelevasti päätoimiseksi ja sivutoimiseksi opiskelunsa luokittelevia oli humanistisessa (24 %) ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (22 %). Keskimääräistä (7 %) enemmän sivutoimiseksi opiskelunsa luokittelevia opiskelijoita oli yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa (11 %) ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa (10 %). Keskimääräistä enemmän vastaajia, jotka eivät opiskele juuri nyt, oli yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoissa, joista noin 7 % ilmoitti, ettei opiskele tällä hetkellä.

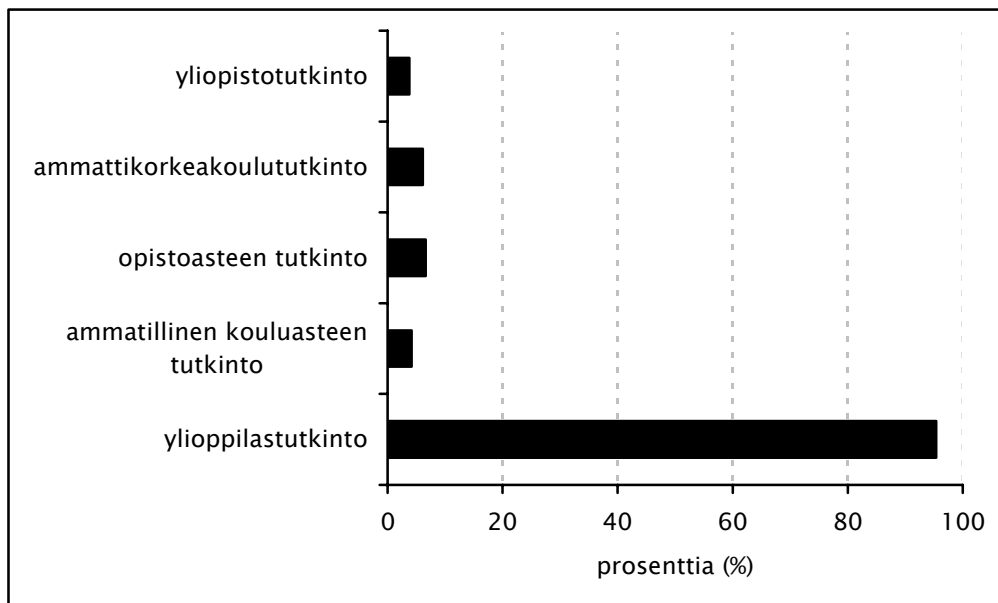

Kuvio 6 Opiskelun tyyppi eri tiedekuntien opiskelijoiden kokemana

Opinnot ennen yliopisto-opintoja

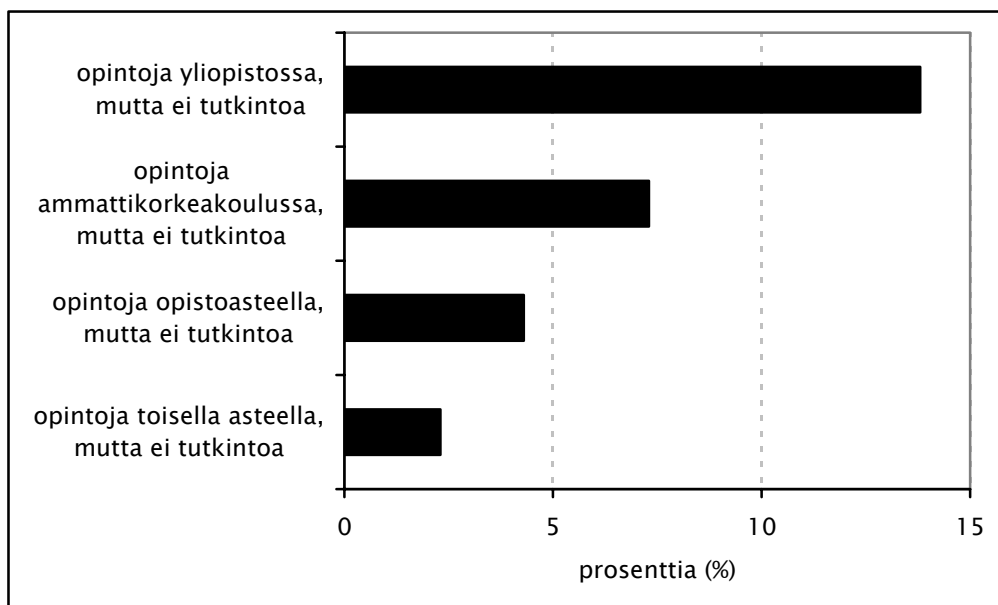
Suurin osa yliopistoissa aloittavista opiskelijoista on suorittanut aiemmin vain ylioppilastutkinnon. Kuitenkin opiskelijoilla on usein myös muita opintoja tai tutkintoja takanaan. Yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa tai opistoasteella opiskelu tai tutkinnon suorittaminen ennen yliopisto-opiskelua on harvinaisempaa kuin ylioppilastutkinnon suorittaminen ennen opintoja yliopistossa, mutta kuitenkin suhteellisen yleistä (ks. esim. Mäkinen 1999, 13; Tiilikainen 2000, 41). Edellisten lisäksi monet yliopistoon opiskelemaan tulevat ovat opiskelleet kansanopistoissa, ammattikouluissa, avoimessa yliopistossa ja muissa oppilaitoksissa. Osa on opiskellut useissa eri oppilaitoksissa ennen yliopisto-opintoja. (Mäkinen 1999, 13; Tiilikainen 2000, 41.)

Tässä tutkimuksessa suurin osa, 95 %, kyselyyn vastanneista oli suorittanut ylioppilastutkinnon ennen nykyisiä yliopisto-opintojaan. Joukossa oli myös ammatillisen kouluasteen tutkinnon, opistoasteen tutkinnon, ammattikorkeakoulututkinnon ja yliopistotutkinnon aiemmin suorittaneita.

Kuvio 7 Ennen nykyistä yliopisto-opiskelua suoritettut tutkinnot

Tutkintojen suorittamisen lisäksi useilla vastanneilla oli myös paljon muuta koulutusta taustallaan. Opintoja yliopistossa oli suorittanut lähes 14 %, opintoja ammattikorkeakoulussa yli 7 %, opintoja opistoasteella yli 4 % ja opintoja toisen asteen koulutuksessa yli 2 %.

Kuvio 8 Ennen nykyistä yliopisto-opiskelua suoritettut opinnot, joista ei ole suoritettu tutkintoa.

Opinnot avoimessa yliopistossa

Edellä mainittujen tutkintojen ja opintojen lisäksi 28 % opiskelijoista oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojaan. Naisopiskelijoista suhteellisesti useampi, 32 %, oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojaan kuin miesopiskelijoista, 20 %. Naisten suurempi osuus avoimen yliopiston opintoihin osallistujana ei ole yllätys, sillä suurin osa avoimen yliopiston opiskelijoista on naisia (Rinne ym. 2003, 65).

Taulukko 11 Avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojaan opiskelleet sukupuolen mukaan

SUKUPOOLI	n	prosenttiosuus (%)
mies	126	20
nainen	501	32
YHTEENSÄ	627	28

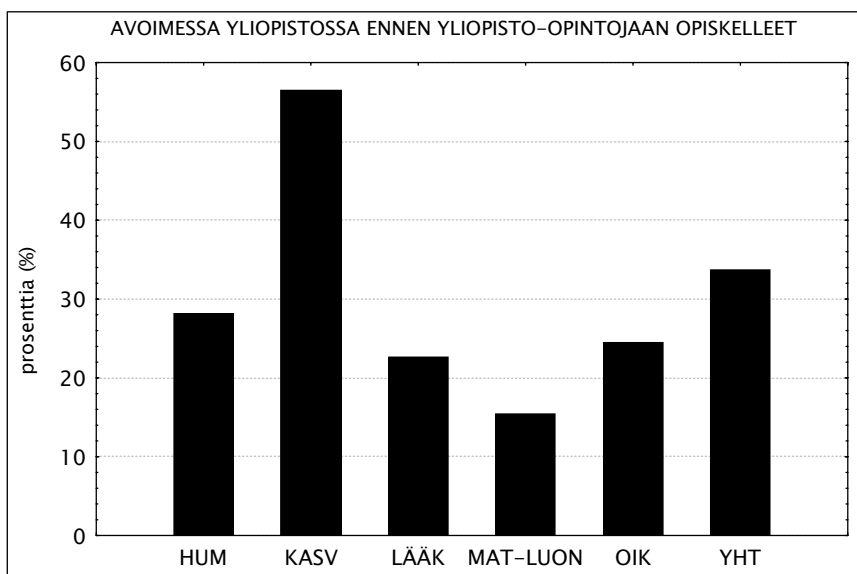
Vaikka avoimen yliopiston opiskelijat yhä enenevässä määrin ovat suhteellisen nuoria, esimerkiksi vuonna 2000 noin 30 % avoimen yliopiston opiskelijoista oli 20–24-vuotiaita (Rinne ym. 2003, 65), niin tässä tutkimuksessa ikäryhmiä tarkasteltaessa voidaan havaita, että vanhimmilla yliopisto-opiskelijoilla on suhteellisesti eniten kokemusta avoimen yliopiston opinnoista ennen opiskelua yliopistossa. Yli 35-vuotiaista yliopisto-opiskelijoista noin kahdella kolmasosalla oli ennen yliopisto-opintojaan kokemusta avoimen yliopiston opinnoista. Myös yli puolet, 57 %, 31–35-vuotiaista opiskelijoista oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen opintojaan yliopistossa. Korkeintaan 20-vuotiaista opiskelijoista vain 4 % oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojaan.

Taulukko 12 Avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintoja opiskelleet ikäryhmän mukaan

IKÄRYHMÄ	N	prosenttiosuus (%)
- 20	4	3
21–25	297	25
26–30	214	30
31–35	61	57
36–40	27	66
41–	26	67
YHTEENSÄ	629	28

Tarkasteltaessa eri tiedekuntien opiskelijoita havaittiin opiskelun avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojen alkua olleen yleisintä kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoiden keskuudessa. Heistä yli puolet, 56 %, oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen opintojaan yliopistossa. Myös yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijoista kolmannes, 34 %, oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojaan. Muissakin tiedekunnissa opiskelevilla oli suhteellisen paljon kokemusta avoimen yliopiston opinnoista ennen yliopisto-opintojaan. Vähiten kokemusta oli

matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijoilla, joista vain 15 % oli opiskellut avoimessa yliopistossa ennen opintojaan yliopistossa.

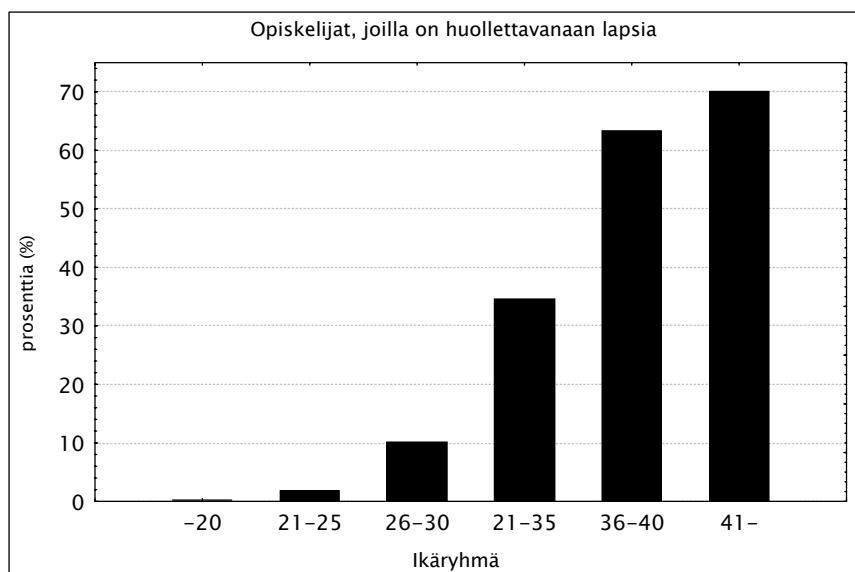
Kuvio 9 Avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintoja opiskelleet tiedekunnittain

2. Opiskelijoiden elämäntilanne

Edellisessä Turun yliopiston opiskelijoita luotaavassa kyselyssä (Utriainen 2004) todettiin opiskelun tapahtuvan monenlaisissa elämäntilanteissa. Kuten edellisestä luvusta voidaan havaita, opiskelijat ovat eri-ikäisiä, monenlaisia taustoja omaavia ja eri elämäntilanteissa olevia.

”Olen pro gradu vaiheessa ja tällä hetkellä äitiyslomalla. Opintoni ovat siksi melkoisen itsenäisiä. Opiskeluani hankaloittaa toisella paikkakunnalla asuminen sekä ajankäytön järjestäminen kahden pienen lapsen kanssa. Uskon kuitenkin suoriutuvani opinnoistani kohtuullisessa ajassa.” (2160, nainen, kasvatustieteiden tiedekunta)

Noin 8 %:lla kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli lapsia. Suhteellisesti eniten lapsia huollettavana oli iältään vanhimmilla opiskelijoilla. Ikäryhmässä 41-vuotiaat tai sitä vanhemmat 70 %:lla opiskelijoista oli huollettavanaan lapsia. Myös 36–40-vuotiaista opiskelijoista 63 %:lla oli huollettavanaan lapsia. Lasten lukumäärä vaihteli yhden ja viiden välillä. Suurimmalla osalla, 59 %, opiskelijoista, joiden huollettavana oli lapsia, oli yksi lapsi.

Kuvio 10 Opiskelijoiden, joilla on lapsia huollettavanaan, osuus ikäryhmästä

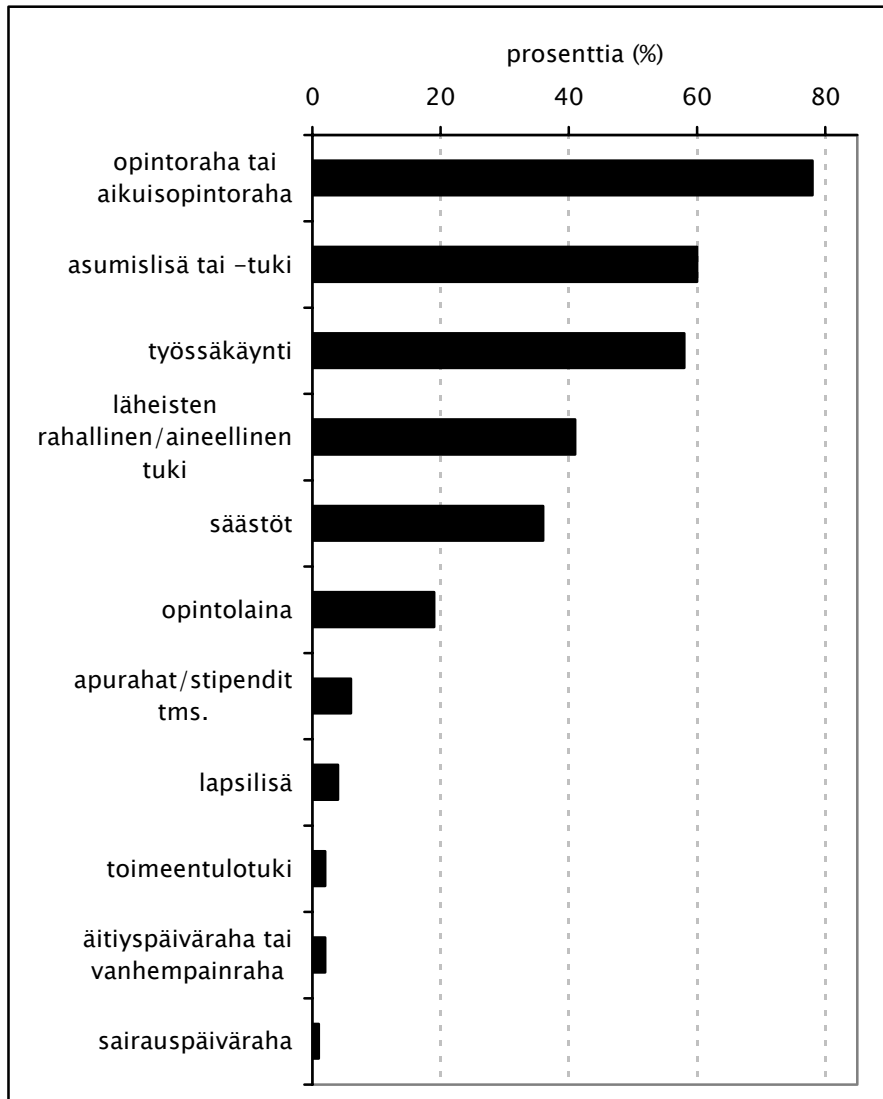
Toimeentulo

Opiskelijoiden toimeentulo koostuu usein monesta tulonlähteestä. Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista ilmoitti vuoden 2005–2006 pääasiallisiksi tulonlähteikseen opintorahan tai aikuisopintorahan (78 %), asumislisän tai -tuen (60 %) ja työssäkäynnin (58 %).

”Opintotukikuukauteni ovat loppuneet, joten tämän n. puolen vuoden opiskelujakson rahoitamme miehen tuloilla. Elokuun alusta palaan

opintoja vastaavaan (pätkä)työhön.” (1471, nainen, humanistinen tiedekunta)

Vanhemmiltaan, sukulaisiltaan, puolisoltaan tai muulta vastaavalta läheiseltään saadun rahallisen tai aineellisen tuen ilmoitti tulonlähteekseen 41 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Säästöjään elämiseen käytti 36 % vastanneista. Opintolainaa oli vuonna 2005–2006 ottanut 19 % vastanneista. Selvästi harvinaisempia tulonlähteitä olivat apurahat ja stipendit (6 %), lapsilisä (4 %), toimeentulotuki (2 %), äitiyspäiväraha tai vanhempainraha (2 %) sekä sairauspäiväraha (1 %).

Kuvio 11 Vastanneiden pääasialliset tulonlähteet vuonna 2005–2006

”Koulutusohjelmassa kaikki kirjat ostetaan kahden ensimmäisen opiskeluvuoden aikana ja näihin yleisraamattuihin kuluu rahaa n. 450 €.” (349, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

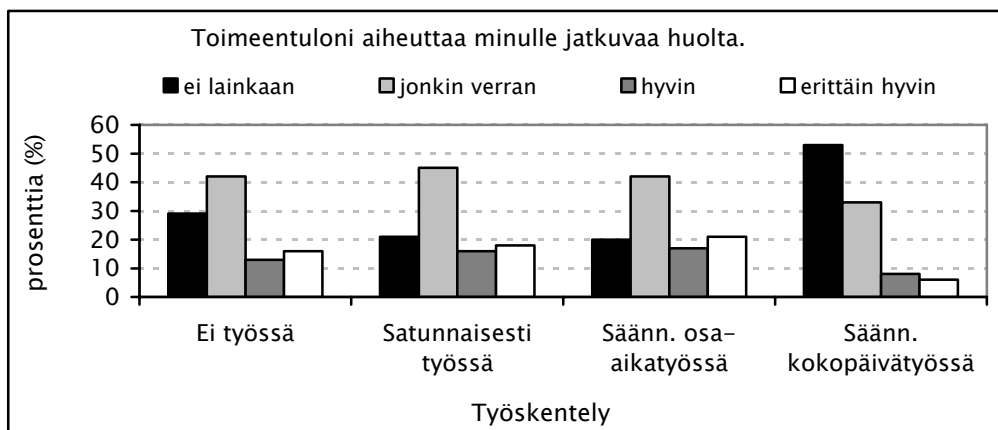
Opiskelijat arvioivat käyttävänsä lukuvuoden 2005–2006 aikana kurssien suorittamisen kannalta pakollisiin oppimateriaaleihin 0–20 000 euroa, keskimäärin (md) 100 euroa. Tiedekunnittain rahankäyttöä tarkasteltaessa voidaan havaita, että keskimäärin

eniten rahaa kului lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevilta, keskimäärin (md) 300 €, ja keskimäärin vähinten humanistisessa ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa opiskelevilta, keskimäärin (md) 60 €, lukuvuonna 2005–2006.

Taulukko 13 Opiskelijoiden kurssien suorittamisen kannalta pakollisiin oppimateriaaleihin käyttämä raha eri tiedekunnissa

TIEDEKUNTA	MEDIAANI €	KESKIVARVO €	n
Humanistinen	60	105,71	719
Kasvatustieteiden	100	165,95	254
Lääketieteellinen	300	338,81	201
Matemaattis-luonnontieteellinen	100	190,98	563
Oikeustieteellinen	100	172,37	156
Yhteiskuntatieteellinen	60	108,82	298
YHTEENSÄ	100	161,16	2191

Toimeentulo aiheuttaa päänvaivaa suurimmalle osalle opiskelijoista ilmeisesti ainakin jonkin verran. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista vajaa kolmannes, 32 %, koki väittämän ”Toimeentuloni aiheuttaa minulle jatkuvaa huolta.” kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin. Jonkin verran väittämän koki kuvaavan tilannettaan noin 42 % vastaajista. Neljänneksellä vastaajista ei ilmeisesti ollut ainakaan jatkuvia huolia liittyen toimeentuloon. Säännöllisessä kokopäivätyössä olevilla opiskelijoilla on vähiten huolia toimeentulon suhteen. Eniten huolia toimeentulon suhteen on opiskelijoilla, jotka opintojen ohella työskentelevät lukukausien aikana säännöllisessä osa-aikatyössä tai satunnaisissa töissä.

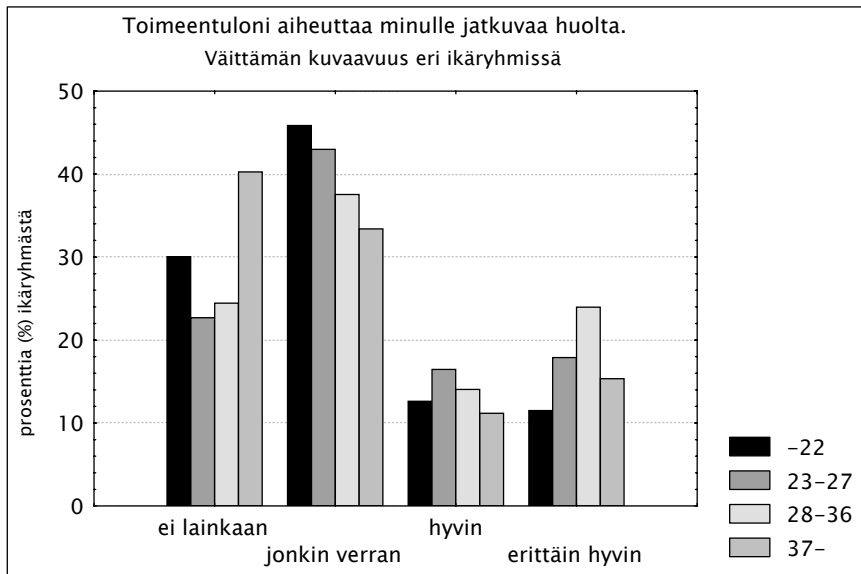

Kuvio 12 Jatkuva huoli toimeentulosta lukukausien aikaisen työssäkäynnin mukaan tarkasteltuna

”aikuinen ihminen joka on vuosikausia sitten muuttanut pois kotoa ja elättänyt itsensä ei todellakaan jaksaa opiskella, jos se (näköjään) tarkoittaa itsenäisyydestä luopumista, vanhempien rahoilla elämistä, jatkuvia rahahuolia ja ”elämän” menetystä!! Työelämään palaaminen on todella houkuttelevaa, tutkinnosta viis! Haluan elättää itse itseni, matkustella, sisustaa, käydä leffassa, korvata hengenvaaralliset sakkoren-

kaat uusilla, ja laittaa viikonloppuisin ruokaa...” (1314, nainen, humanistinen tiedekunta)

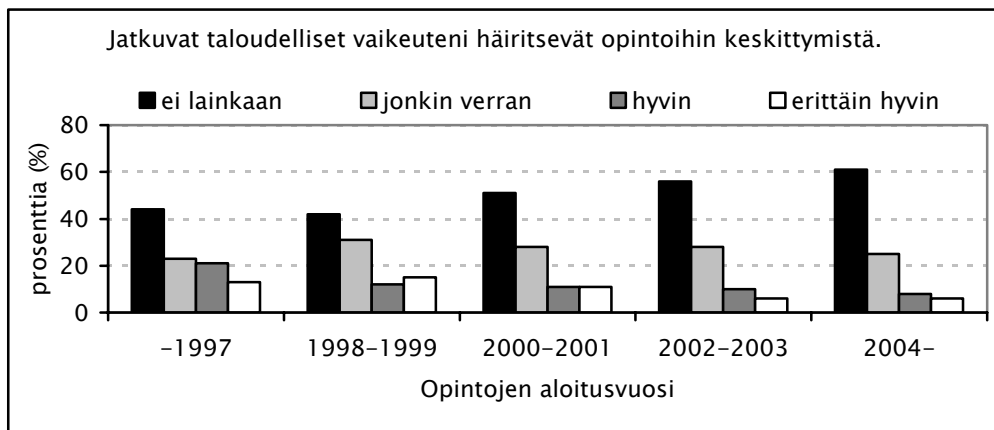
Toimeentulo oli jatkuvan huolen aiheuttajana eniten 28–36-vuotiaiden opiskelijoiden ikäryhmässä. Heistä lähes neljännes, 24 %, koki väittämän ”Toimeentuloni aiheuttaa minulle jatkuvaa huolta.” kuvaavan tilannettaan erittäin hyvin. Aikuisopiskelijat kokivat myös Mooren (2003) tutkimuksessa opintotuen varaan jättäytymisen ja sen aiheuttaman taloudellisen aseman heikkenemisen hankalana. Hänen mukaansa väliaikainenkin riippuvaisuus opintotuesta ja muista sosiaalivaltiollisista tuista aiheuttaa jännitteitä aikuisena opintonsa aloittavan kokopäiväisesti opiskelevan opiskelijan elämään. Se sijoittaa hänet uuteen ei-itsenäiseen asemaan, joka on vastakkainen itsestään vastuussa olevalle aikuisuudelle. (Moore 2003, 107, 108.)

Kuvio 13 Jatkuva huoli toimeentulosta eri ikäryhmissä

”Uupumisen opiskeluun ainakin omalla kohdallani selittää ns. krooninen taloudellinen ahdinko. Työnteko ohessa tuntuisi edes hiukan järkevältä jos se olisi oman alan työtä – nyt sitä tehdään vain rahan takia. Lisäksi opiskelun ja työn oheen pitäisi kuulua elämästä nauttiminenkin, kuten harrastukset ja ystävät. Nimim. ilman harrastuksia olisin jo laadattavana” (1134, nainen, humanistinen tiedekunta)

Väittämän ”Jatkuvat taloudelliset vaikeuteni häiritsevät opintoihin keskittymistä.” koki kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin vajaa viidennes, 18 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Yli puolet, 54 %, ei kokenut sen kuvaavan lainkaan tilannettaan. Kun tarkastellaan eri vuosina opintonsa aloittaneiden vastauksia, voidaan havaita niiden välillä tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 52,7317, df=12, p=.0000). Suhteellisesti eniten taloudellisen vaikeudet olivat häirinneet vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneiden opintoihin keskittymistä, sillä heistä jopa kolmannes, 34 %, koki väittämän kuvaavan omaa tilannetta hyvin tai erittäin hyvin. Suhteellisesti vähiten väittämän koki kuvaavan omaa tilannettaan vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneet, joista 61 % koki, ettei väittäminen kuvannut lainkaan omaa tilannetta ja 14 % koki sen kuvaavan omaa tilannetta joko hyvin tai erittäin hyvin.

Kuvio 14 Taloudellisten vaikeuksien opintoja häiritsevää vaikutus eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla

”Nopea opiskelutahtini aiheuttaa valtavaa stressiä, josta läheiset kärsivät eniten. Haluan opiskella nopeasti, koska opintotuki loppuu pian (aiempi tutkinto vei [opintotuki]kuukausia).” (751, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Opintojen rajoittaminen opintotukitulojen rajallisuuden vuoksi ei ole kovin yleistä, sillä kolme neljästä vastaajasta, 75 %, ei kokenut väittämän ”Opintotukikuukausien rajallisuuden vuoksi olen rajoittanut opintojani (esim. suorittanut vain tutkintoon kuuluvia kurseja ylimääräisten sivuainekurssien sijaan).” kuvaavan tilannetta lainkaan. Vain 12 % prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki väittämän kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin.

”opintolainaa en ole ottanut työllistymispelon vuoksi vaan siksi, että minusta lainarahaa ei tule käyttää normaalin elämisen rahoittamiseen.” (1843, mies, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

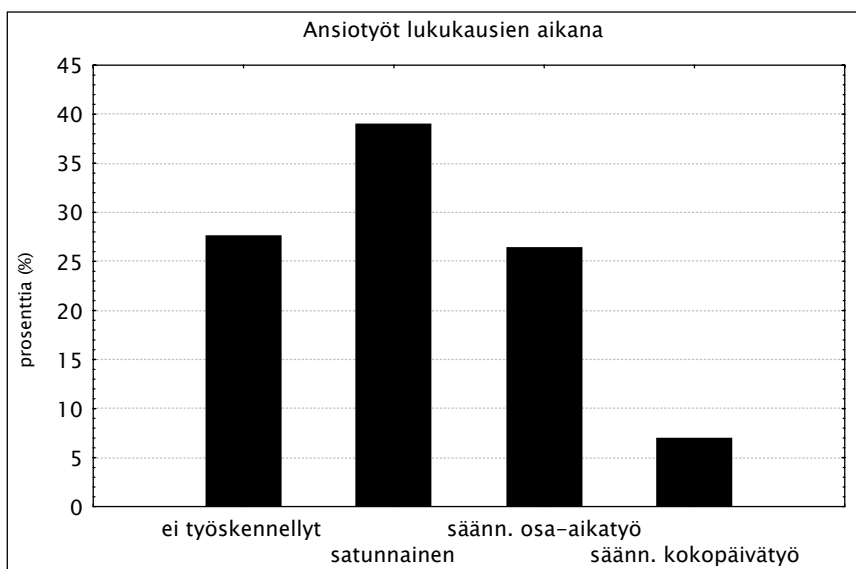
Opintolainan nostamatta jättäminen tulevan työllistymättömyyden pelossa ei ole kovin yleistä, joskaan ei myös kovin harvinaista. Reilusti yli puolet, 61 %, vastaajista koki, että väittäjä ”En ole nostanut opintolainaa, koska olen epävarma työllistymisestääni.” ei kuvaa omaa tilannetta lainkaan. Kuitenkin miltei neljännes, 24 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki väittämän kuvaavan omaa tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin. Näistä opiskelijoista yli kolmanneksen, 37 %, mukaan toimeentulo aiheuttaa itselle jatkuvaa huolta.

Työssäkäynti

Aikaisemmassa Utraisen (2004, 37) tutkimuksessa lukuvuoden 2002–2003 aikana oli työskennellyt 60 % tutkimukseen osallistuneista Turun yliopiston opiskelijoista. Heistä valtaosa oli työskennellyt osa-aikaisesti, alle 20 tuntia viikossa (Utrainen 2004, 38).

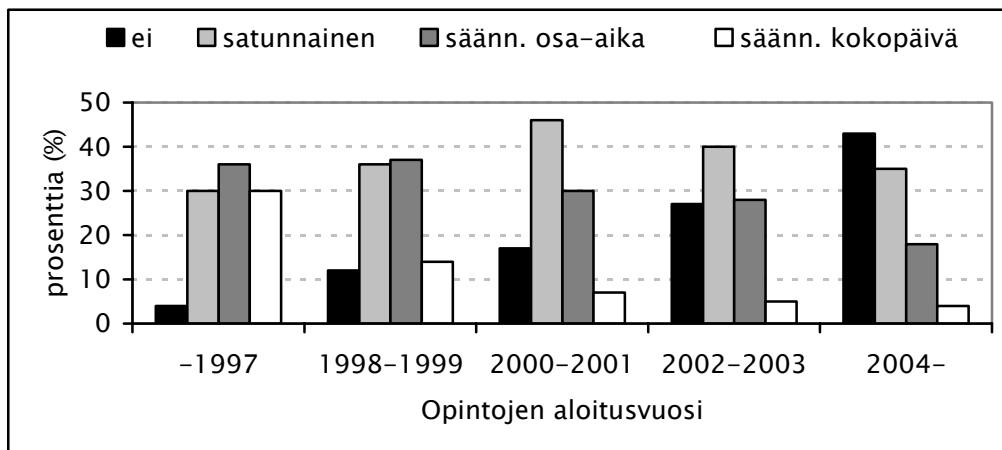
”Työssäkäynti opintojen ohella hidastaa aina opiskelijan valmistumista, eikä opintolaina ole mikään ratkaisu rahaongelmiin, sillä sitä ei kukaan halua ottaa, mieluummin käy töissä. Ratkaisu on opintorahan korotus sekä jonkinlainen rahallinen porkkana nopeasti valmistuville.” (1966, mies, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Tähän tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista suurin osa, 72 %, on ollut lukukausien aikana ansiotyössä. Osuus on aikaisempaa tutkimusta (Utrainen 2004, 37) suurempi. Satunnaisia ansiotöitä teki 39 %, säännöllisiä osa-aikatöitä 26 % ja säännöllistä kokopäivätyötä 7 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

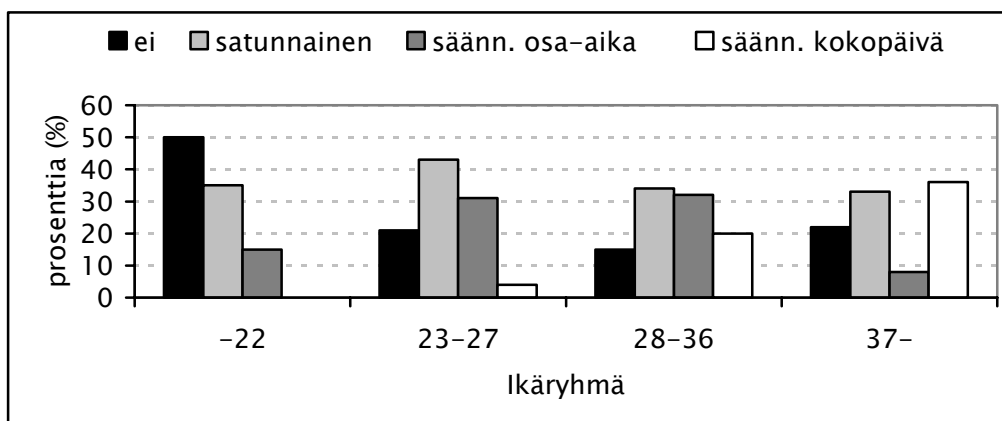
Kuvio 15 Opiskelijoiden ansiotyöt lukukausien aikana

Sukupuolten välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 41,8227, $df=3$, $p=.0000$) työssäkäynnin suhteen. Miehistä suhteellisesti suurempi osuus, 11 %, kuin naisista, 5 %, työskenteli säännöllisessä kokopäivätyössä. Toisaalta miehistä suhteellisesti suurempi osuus, 32 %, kuin naisista, 26 %, ei käynyt lukukausien aikana lainkaan työssä. Naiset taas kävivät miehiä enemmän satunnaisissa töissä ja säännöllisessä osa-aikatyössä. Myös opintojen aloitusvuosien välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 230,861, $df=12$, $p=.0000$) työssäkäynnin suhteen. Mitä kauemmin opintojen aloittamisesta oli, sitä suurempi osuus opiskelijoista työskenteli kokopäiväisesti. Toisaalta mitä vähemmän aikaa opintojen aloittamisesta oli, sitä suurempi osuus opiskelijoista ei työskennellyt lukukausien aikana lainkaan.

Kuvio 16 Opiskelijoiden työssäkäynti eri vuosina opintonsa aloittaneilla

Työssäkäynnissä lukukausien aikana oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 453,619, df=9, p=.0000) myös opiskelijan ikäryhmien välillä. Nuorimassa ikäryhmässä puolet opiskelijoista ei käy ansiotyössä lukukausien aikana, mikä on huomattavasti enemmän kuin muissa ikäryhmissä. Sen sijaan mitä vanhempi opiskelija on iältään, sitä useammin hän opiskelee kokopäivätyön ohessa.

Kuvio 17 Opiskelijoiden työssäkäynti eri-ikäisillä opiskelijoilla

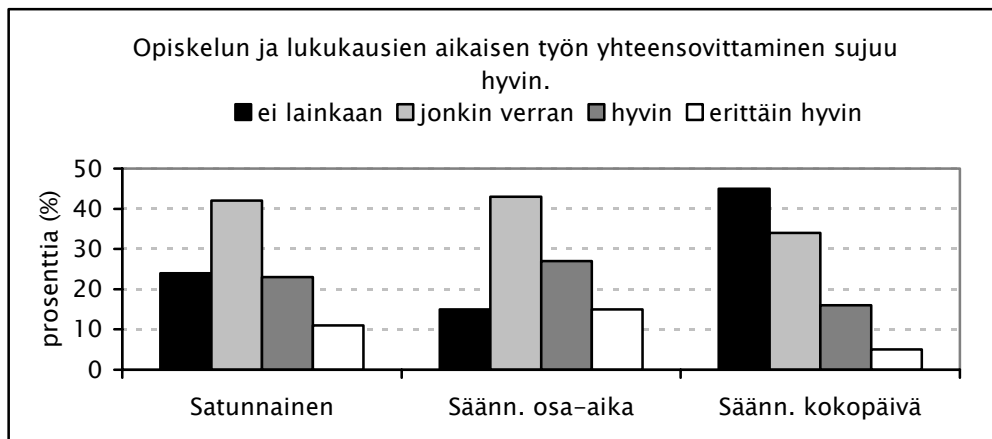
”Syksyisin olen jatkanut kesäisiä oman alan töitä usein muutaman kuukauden ennen takaisin opintojen pariin siirtymistä, sillä siitä kertyvät säästöt ovat olleet elintärkeitä opintojen aikana. Hyvin niukoista elämäntavoista huolimatta opintotuki ei sinällään riitä juuri mihinkään muuhun kuin vuokraan (joka sekin on edullinen).” (1032, nainen, humanistinen tiedekunta)

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista väittämän ”Työssäkäynti on välttämätöntä opintojen rahoittamiseksi.” arvioi kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin 43 %. Toisaalta 29 % arvioi, ettei väittäjä kuvaa omaa tilannetta lainkaan.

”olen nyt toista vuotta täysipäiväisesti työelämässä, en kuitenkaan aivan oman alan töissä. Kun lähdin työelämään oli enää gradu tekevä – tuttu tilanne monille. Gradu on jäänyt työn jalkoihin, sille ei

ole aikaa lainkaan. Halu valmistua ja etsiä oman alan töitä on kuitenkin suuri. Aikeena onkin luopua nykyisestä työstä ja palata koulun penkille syksyllä tekemään koulu loppuun, vaikka paluu opiskelijaelämään etenkin taloudellisen tilanteen kannalta ei hirveästi houkutakaan.” (916, nainen, humanistinen tiedekunta)

Lukukausien aikana työssäkävivistä vastaajista reilu kolmannes, 36 %, arvioi väittämän ”Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen sujuu hyvin.” kuvaavan tilannettaan hyvin. Vajaa neljännes, 23 %, arvioi, ettei se kuvaa omaa tilannetta lainkaan, eli heillä ilmeisesti on ongelmia opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittamisessa. Kaikkein huonoimmin opiskelun ja työn yhteensovittaminen sujuu säännöllisessä kokopäivätyössä olevilta opiskelijoilta, joista 45 % koki, ettei väite ”Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen sujuu hyvin.” kuvaa omaa tilannetta lainkaan. Parhaiten sen sijaan opiskelun ja työn yhteensovittaminen luonnistuu säännöllisessä osa-aikatyössä olevilta opiskelijoilta, joista 42 % koki, että väittämä ”Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen sujuu hyvin.” kuvaa omaa tilannetta hyvin tai erittäin hyvin.

Kuvio 18 Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittamisen sujuminen erityyppistä työtä tekevillä opiskelijoilla

Opiskeluorientaatio

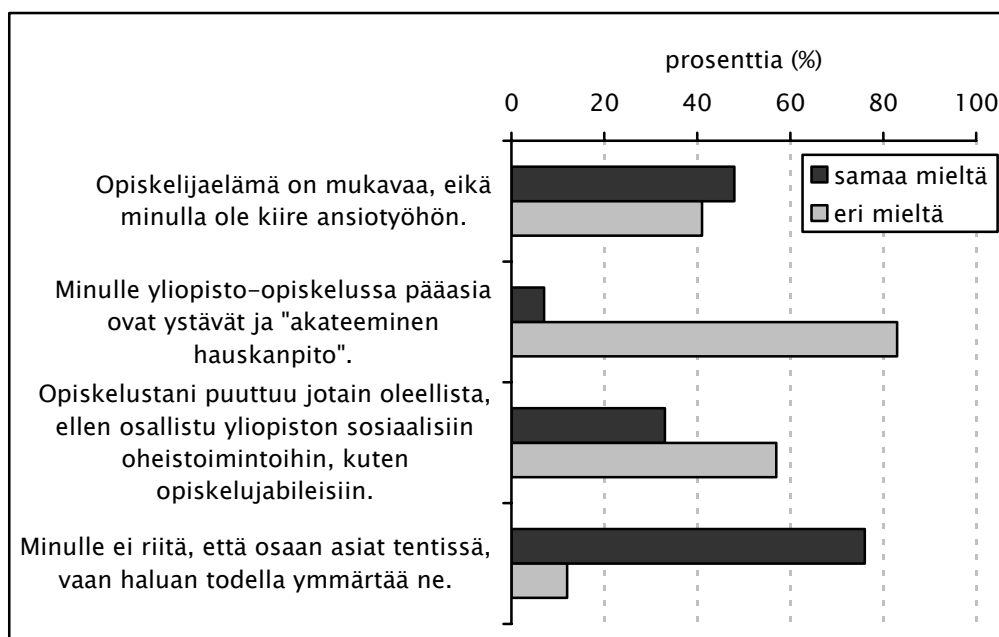
Opiskelijan yleisorientaatio voidaan määritellä suhteellisen pysyväksi opiskelijan suuntautumisiksi, jota hän toteuttaa koulutuksessa. Yleisorientaation kautta opiskelu saa yksilöllisen merkityksensä opiskelijan elämässä. (Olkinuora & Mäkinen 1999, 31.) Mäkinen, Olkinuora ja Lonka (2004) ovat jakaneet opiskelijat kolmeen ryhmään sen mukaan, minkälainen suhde opiskelijalla on opiskeluun. Nämä kolme ryhmää nimettiin seuraavasti: opiskelusuuntautuneet, työelämäsuuntautuneet ja opiskeluun kiinnittymättömät. (Mäkinen, Olkinuora & Lonka 2004, 178–179)

Opiskelusuuntautuneisuus

Opiskelusuuntautuneet opiskelijat ovat aidosti kiinnostuneita opintojensa sisällöistä, mutta arvostavat myös opiskelun sosiaalista puolta, kuten opiskelijabileitä ja muuta opiskelijoiden keskinäistä vuorovaikutusta (Mäkinen, Olkinuora & Lonka 2004,

178–179). Tällä tavoin suuntautuneet opiskelijat osallistuvat siis aktiivisesti opiskelijakulttuuriin, joka on Moffatin (1991) mukaan opiskelijoiden oma nuorisokulttuuri, jota voidaan nimittää myös opiskeluelämäksi. Opiskeluelämään sisältyy varsinaisen opiskelun lisäksi myös sen ulkopuolista elämää, joka on monilla opettelemista elämään omillaan, itsenäistymistä ja hauskanpitoa yhdessä ikätoverien kanssa. (Moffat 1991.) Opiskeluelämään voidaan kuitenkin vapaa-ajan rientojen lisäksi lukea kuuluvan myös opiskelijoiden edustajana toimiminen yliopiston eri työryhmissä ja ainejärjestössä toimiminen (Moore 2003, 115).

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista miltei puolet, 48 %, koki olevansa samaa mieltä väittämän ”Opiskelijaelämä on mukavaa, eikä minulla ole kiire ansiotyöhön.” kanssa. Eri mieltä asiasta oli 41 % vastanneista opiskelijoista. Kovinkaan moni opiskelija ei kokenut opiskelun sosiaalisen puolen olevan opiskelun pääasia, sillä vain 7 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki olevansa samaa mieltä väittämän ”Minulle yliopisto-opiskelussa pääasia ovat ystävät ja ’akateeminen hauskanpito’.” kanssa. Sen sijaan eri mieltä väittämästä oli 83 % vastanneista. Noin kolmannes, 33 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki opiskeluun liittyvän sosiaalisen opiskelijaelämän oleelliseksi osaksi elämäänsä, sillä he olivat samaa mieltä väittämästä ”Opiskelustani puuttuu jotakin oleellista, ellen osallistu yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin.” Hieman yli puolet, 57 %, opiskelijoista taas olivat eri mieltä väittämästä. Valtaosa, 76 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli samaa mieltä väittämän ”Minulle ei riitä, että osaan asiat tentissä, vaan haluan todella ymmärtää ne.” kanssa. Eri mieltä väittämästä oli kaksitoista prosenttia vastaajista.

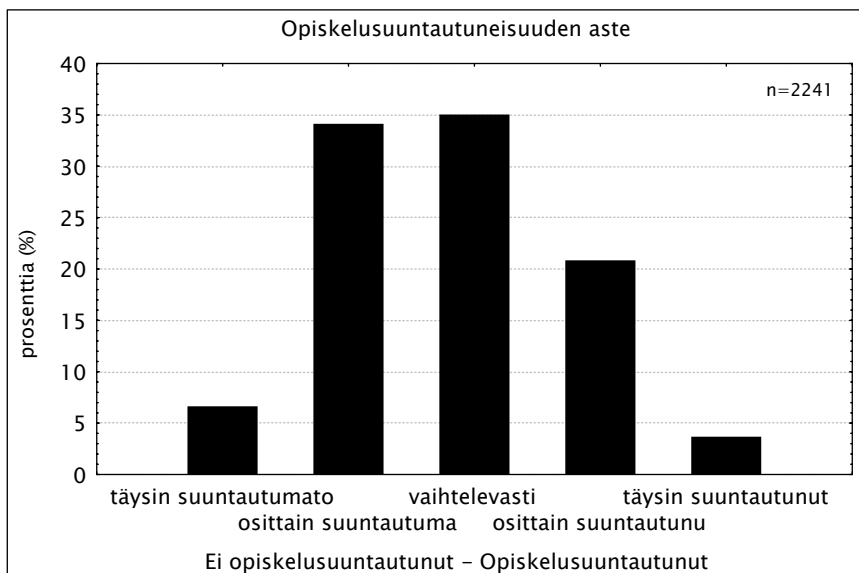
Kuvio 19 Vastaukset opiskelusuuntautuneisuus-väittämiin

Osasta edellä mainittuja väittämiä rakentui seuraava opiskelusuuntautuneisuutta kuvaava summamuuttuja.

Taulukko 14 Opiskelusuuntautuneisuus -summamuuttuja

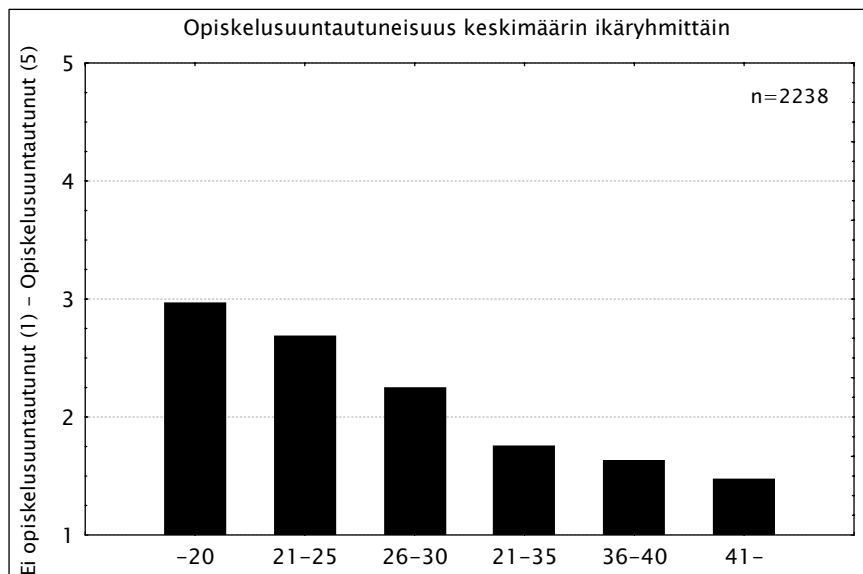
Opiskelusuuntautuneisuus –summamuuttuja (Cronbach $\alpha = .62$)
Opiskelijaelämä on mukavaa, eikä minulla ole kiire ansiotyöhön.
Minulle yliopisto-opiskelussa pääasia ovat ystävät ja ”akateeminen hauskanpito”.
Opiskelustani puuttuu jotakin oleellista, ellen osallistu yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin.

Em. summamuuttujan mukaisesti opiskelusuuntautuneiksi voidaan luokitella lähes neljännes, 24 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Täysin opiskelusuuntautuneita (keskiarvo yli 4, maksimi 5) oli vajaa neljä prosenttia vastanneista ja osittain opiskelusuuntautuneita reilu viidennes, noin 21 %, vastaajista.

Kuvio 20 Opiskelusuuntautuneisuuden vaihtelu

Miehet olivat keskimäärin hieman opiskelusuuntautuneempia (keskiarvo 2,6 maksimi 5) kuin naiset (keskiarvo 2,4 maksimi 5). Sukupuoliryhmät erosivat toisistaan tilastollisesti ($p=.003$). Eri-ikäisiä opiskelijoita vertailtaessa havaittiin, että mitä nuorempi opiskelija oli kyseessä, sitä enemmän hän oli opiskelusuuntautunut. Ikäryhmät erosivat toisistaan tilastollisesti ($p=.000$). Opiskelijan iän on aikaisemmissakin tutkimuksissa arveltu määrittelevän osallistumista opiskelijakulttuurille tyypilliseen opiskelijaelämään. Iäkkäämmät opiskelijat hakevat muita vähemmän opiskelultaan tämänkaltaista toiminnallisuutta. (Säntti 1999, 44.) Mooren (2003) mukaan aikuisena yliopisto-opiskelun aloittaneet opiskelijat osallistuivat opiskelun oheisiin vapaa-ajan rientoihin vähemmän kuin nuoret yliopisto-opiskelijat. Ainejärjestössä toimiminen oli iäkkäämpien opiskelijoiden keskuudessa harvinaista, mutta opiskelijoiden edustajana esimerkiksi yliopiston toimielimissä toimiminen oli hyvinkin mahdollista. (emt. 114–115.)

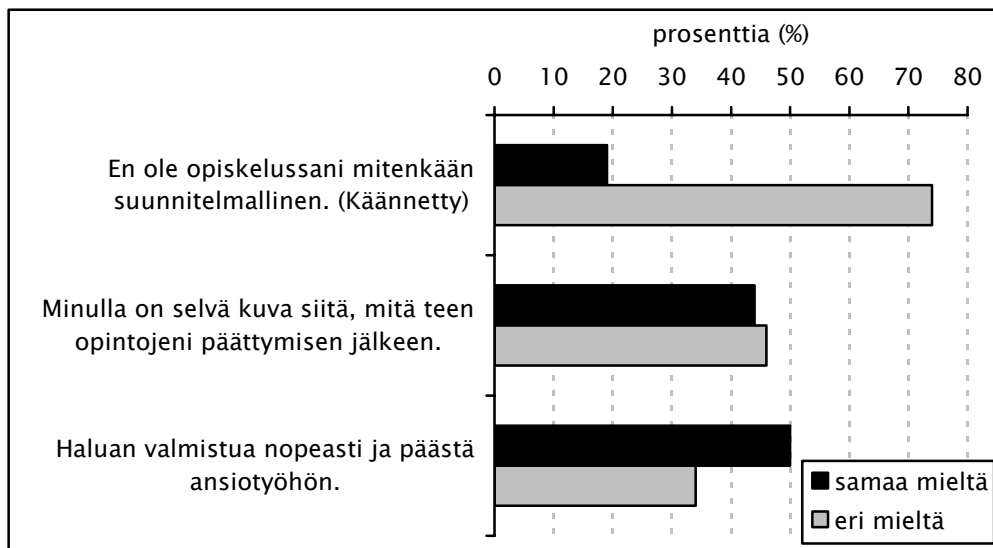

Kuvio 21 Opiskeluunautuneisuuden aste keskimäärin ikäryhmittäin

Työelämäsuuntautuneisuus

Työelämäsuuntautuneet opiskelijat haluavat opinnoissaan pääasiassa valmistautua tulevaan työelämään. Tämän vuoksi opiskelun sosiaalisella puolella ei ole heille suurta merkitystä, vaan tärkeintä heille on opintojen huolellinen suunnittelu, jotta opinnot saatettaisiin loppuun ripeästi. (Mäkinen, Olkinuora & Lonka 2004, 178–179.)

Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista, 74 %, kokee olevansa opinnoissaan ainakin jossakin määrin suunnitelmallinen, sillä he olivat eri mieltä väittämän ”En ole opiskelussani mitenkään suunnitelmallinen.” kanssa. Suunnitelmallisuuden puutetta opinnoissaan ovat ilmeisesti kokeneet ne 19 % vastaajista, jotka olivat samaa mieltä väittämästä. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 44 %:lla on selvä kuva siitä, mitä tulee tekemään opintojensa päättymisen jälkeen. Hieman suurempi osuus, 46 %, vastaajista, oli eri mieltä asiasta. Puolet, 50 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki haluavansa valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön. Eri mieltä asiasta oli kolmannes, 34 %, kyselyyn vastanneista.

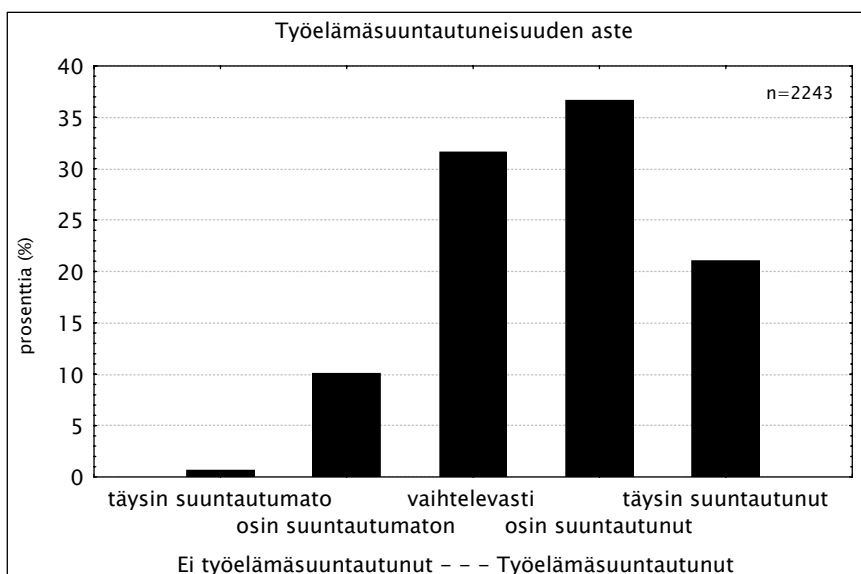
Kuvio 22 Vastaukset työelämäsuuntautuneisuus -väittämiin

Edellä mainituista väittämistä rakentui seuraava työelämäsuuntautuneisuutta kuvaava summamuuttuja.

Taulukko 15 Työelämäsuuntautuneisuus -summamuuttuja

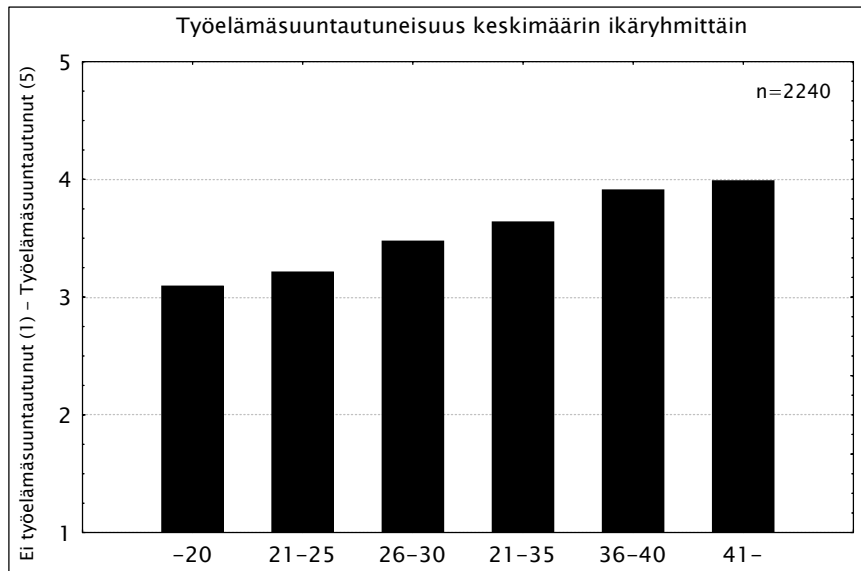
Työelämäsuuntautuneisuus - summamuuttuja (Cronbach $\alpha = .53$)
En ole opiskelussani mitenkään suunnitelmallinen. (Käännetty)
Minulla on selvä kuva siitä, mitä teen opintojeni päättymisen jälkeen.
Haluun valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön.

Em. summamuuttujan mukaisesti opiskelijoista yli puolet, 58 %, voidaan luokitella työelämäsuuntautuneiksi. Täysin työelämäsuuntautuneita oli reilu viidennes, 21 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista ja osittain työelämäsuuntautuneita reilu kolmannes, 37 %, vastaajista.

Kuvio 23 Työelämäsuuntautuneisuuden vaihtelu

Naiset olivat keskimäärin hieman työelämäsuuntautuneempia (keskiarvo 3,4 maksimi 5) kuin miehet (keskiarvo 3,3). Sukupuolten välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero ($p=.01$). Työelämäsuuntautuneisuutta ikäryhmittäin tarkasteltaessa voidaan havaita ryhmien eroavan toisistaan tilastollisesti merkitsevästi ($p=.00$). Mitä vanhempia opiskelijat olivat, sitä enemmän he olivat työelämäsuuntautuneita.

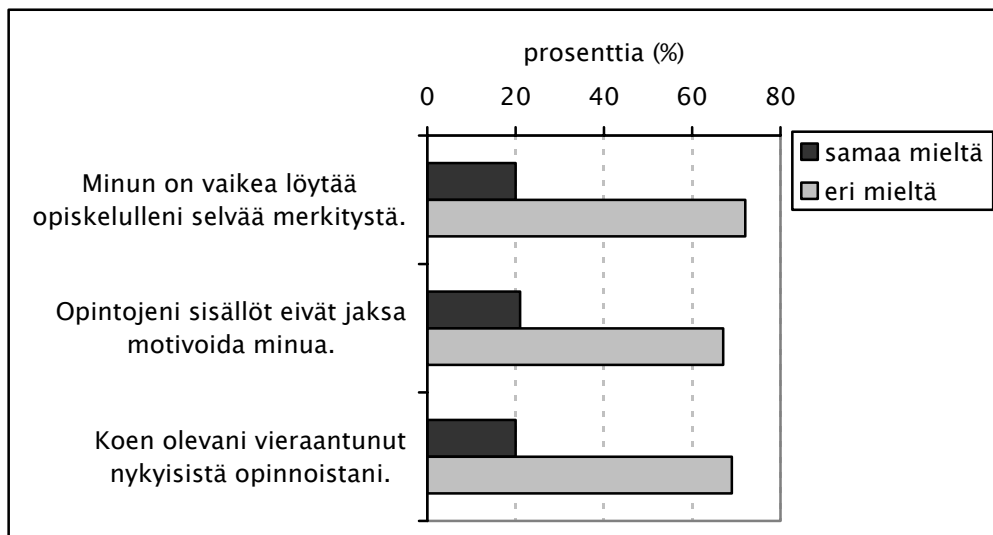

Kuvio 24 Työelämäsuuntautuneisuuden aste keskimäärin ikäryhmittäin

Opiskeluun kiinnittymättömyys

Opiskeluun kiinnittymättömät opiskelijat eroavat opiskelusuuntautuneista ja työelämäsuuntautuneista opiskelijaryhmistä siten, että heidän opiskeluorientaationsa on epäselvä. He kokevat ahdistusta opintojensa suhteen koettaessaan selvittää itselleen opintojensa tarkoitusta. Nämä opiskelijat eivät kuitenkaan muodosta yhtä selvää ryhmää kuin em. opiskeluorientaatiotyypit. Opintoihin hakiessaan näillä opiskelijoilla helppo sisäänpääsy ja opiskelupaikan varmistelu vaikuttivat koulutuksen hakemiseen vahvemmin kuin muiden ryhmien opiskelijoilla. (Mäkinen, Olkinuora & Lonka 2004, 179.)

Suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista voitaneen luokitella opiskeluunsa kiinnittyneiksi. Sen sijaan viidennes, 20 %, opiskelijoista koki vaikeuksia löytää opiskelulle selvää merkitystä. Eri mieltä asiasta oli 72 % vastanneista. Edelleen reilu viidennes, 21 %, kyselyyn vastanneista koki, että opintojen sisällöt eivät jaksaa motivoida häntä. Eri mieltä oli kaksi kolmasosaa, 67 %, vastaajista. Viidennes, 20 %, opiskelijoista koki olevansa vieraantunut nykyisistä opinnoistaan. Huomattavasti suurempi osa, 69 %, oli eri mieltä asiasta.

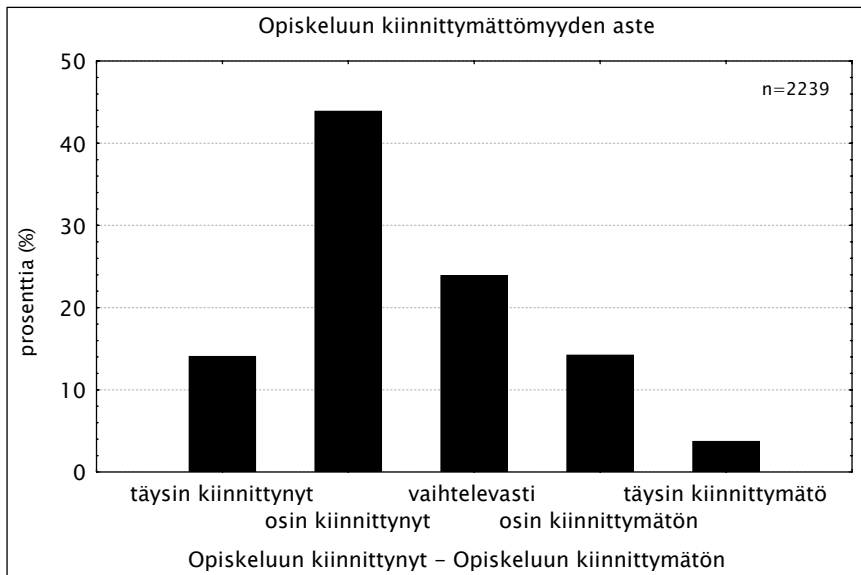
Kuvio 25 Vastaukset opiskeluun kiinnittymättömyys -väittämiin

Edellä mainituista väittämistä rakentui seuraava opiskeluun kiinnittymättömyyttä kuvaava summamuuttuja.

Taulukko 16 Opiskeluun kiinnittymättömyys -summamuuttuja

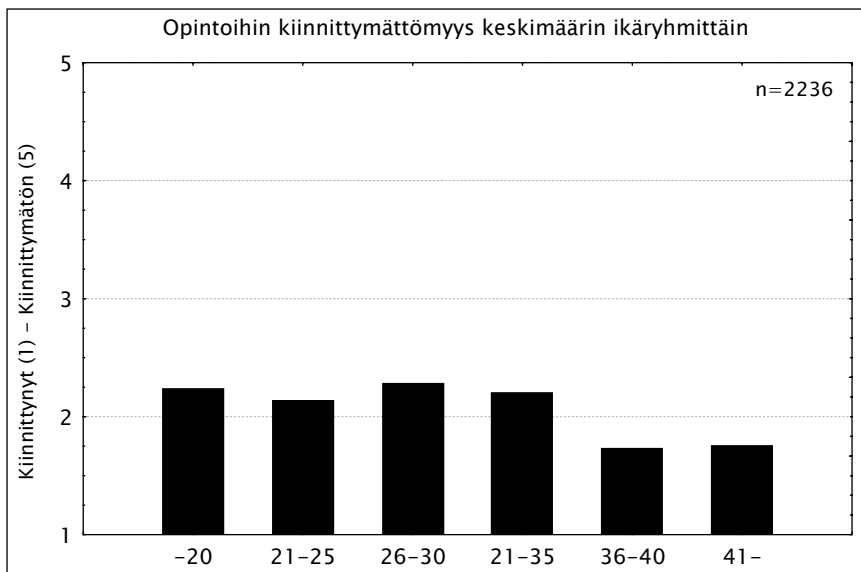
Opiskeluun kiinnittymättömyys -summamuuttuja (Cronbach $\alpha = .76$)
Minun on vaikea löytää opiskelulleni selvää merkitystä.
Opintojeni sisällöt eivät jaksaa motivoida minua.
Koen olevani vieraantunut nykyisistä opinnoistani.

Em. summamuuttujan mukaisesti kyselyyn vastanneista opiskelijoista 18 % voidaan luokitella jonkinasteisesti opiskeluun kiinnittymättömiksi. He ovat vastanneet edellä mainittuihin väittämiin olevansa niistä osittain tai täysin samaa mieltä. Opiskeluunsa täysin kiinnittymättömiksi voidaan luokitella lähes 4 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Osittain opintoihinsa kiinnittymättömiä oli reilut 14 % vastaajista.

Kuvio 26 Opiskeluun kiinnittymättömyyden vaihtelu

Tarkasteltaessa opintoihin kiinnittymättömyyttä ikäryhmittäin havaittiin ryhmien välillä olevan tilastollisesti merkitseviä eroja ($p = .000036$). Keskimäärin parhaiten opintoihinsa kiinnittyneitä olivat iältään vanhimmat opiskelijat ikäryhmissä 36–40 vuotta (keskiarvo 1,7) ja 41 vuotta ja vanhemmat (keskiarvo 1,8).

Kuvio 27 Opintoihin kiinnittymättömyyden aste keskimäärin ikäryhmittäin

3. Kokemukset opiskelusta

Olenko oikealla alalla?

”Tiedän melko varmasti, etten halua koskaan tehdä työtä, johon valmistun, mutta koska opintoni ovat jo niin pitkällä, en myöskään aio lopettaa niitä kesken tai vaihtaa enää tässä vaiheessa pääainetta. Lastentarhanopettajan palkka on tosin niin surkea, etten taloudellisesti menetä kovinkaan paljoa vaikkapa siivoamalla läpi elämäni lastentarhanopettajan papereilla.” (2235, nainen, kasvatustieteiden tiedekunta)

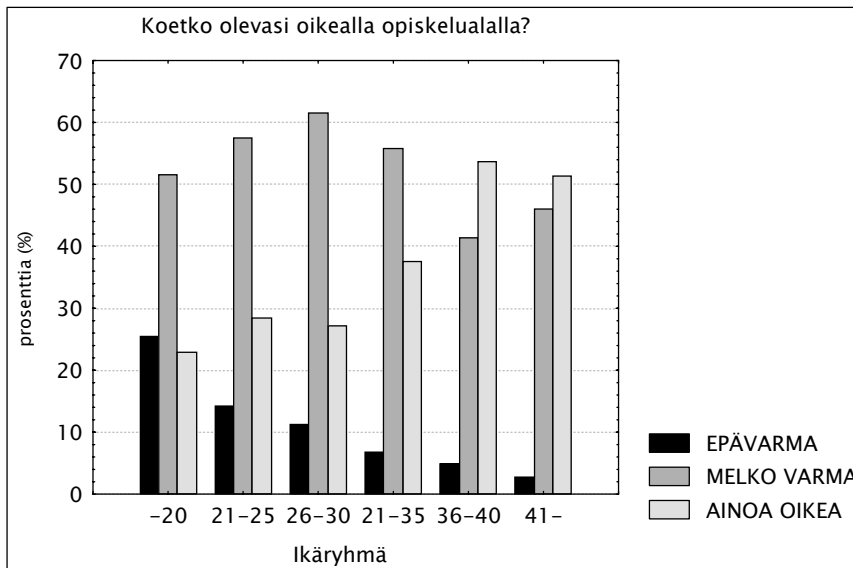
Joensuun yliopistossa aloittaneiden opiskelijoiden opintokokemuksia ja tyytyväisyyttä opiskeluun vuonna 1995 kartoitettaessa tuli ilmi, että vajalla puolella opiskelijoista, 44 %, oli opintojen alkuvaiheessa selkeä ammattikuva. Opiskelijat olivat myös hieman epävarmoja koulutuslavalinnastaan. Vain hieman yli neljännes, 28 %, piti valintaansa ainoana oikeana. (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997a.) Opiskelualan kokemisen vääräksi on todettu olevan yhteydessä opintojen hitaaseen etenemiseen (mm. Kurri 2006, 62).

Tässä tutkimuksessa yli puolet, 57 %, opiskelijoista tunsivat alanvalintansa melko varmaksi, mutta kokivat, että jokin muukin ala olisi voinut olla mahdollinen. Yli neljännes, 28 %, opiskelijoista koki alansa itselleen ainoaksi oikeaksi alaksi. Valinnastaan epävarmoja opiskelijoista oli 13 %. He kokivat, että jokin muu ala olisi voinut olla sopivampi. Loput opiskelijoista eivät osanneet määritellä kantaansa asiaan.

Taulukko 17 Opiskelijoiden varmuus opintoalansa valinnasta

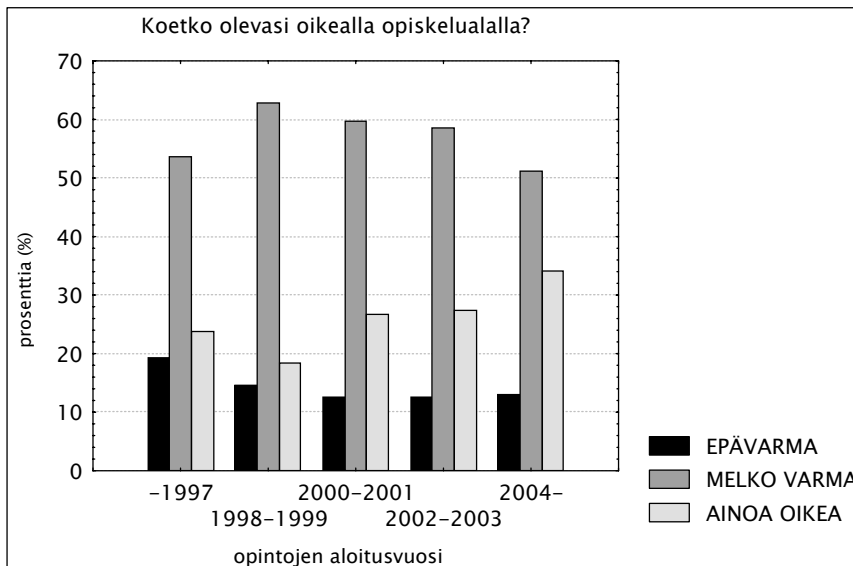
VARMUUS OPINTOALAN VALINNASTA	n	%
Epävarma	294	13,1
melko varma	1274	56,8
ainoa oikea ala	636	28,4
en osaa sanoa	39	1,7
YHTEENSÄ	2243	100,0

Kyselyyn vastanneista kaikkein varmimpia ainoalla oikealla opintoalalla opiskelemissaan olivat iältään 36–40-vuotiaat opiskelijat, joista noin 54 % koki opintoalansa ainoaksi oikeaksi itselleen. Miltei yhtä varmoja opintoalansa soveltuvuudesta itselleen olivat 41-vuotiaat ja sitä vanhemmat opiskelijat, joista noin 51 % koki opintoalansa ainoaksi oikeaksi. Kaikkein epävarmimpia opintoalansa sopivuudesta itselleen olivat 20-vuotiaat ja sitä nuoremmat opiskelijat, joista noin neljännes, 25 %, koki olevansa epävarma alanvalinnastaan, ja pohtivat jonkin toisen alan mahdollisesti sopivan itselleen paremmin. Mooren (2003) tutkimuksessa todetaankin, että aikuisena yliopistossa opiskelleet kokivat eroavansa nuoremmista opiskelijoista opintomotivaationsa puolesta tarkoittaen tällä kuitenkin myös varmuutta oikealla alalla olemisesta. He kokivat nuorempien opiskelijoiden olevan vasta ”paikkaansa hake-massa”. (Moore 2003, 115.)

Kuvio 28 Opiskelijoiden varmuus opintoalastaan ikäryhmän mukaan

Kaikkein varmimpia ainoalla oikealla opintoalalla olemisestaan olivat vähiten opiskelleet, vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneet opiskelijat. Kaikkein epävarmimpia oikealla alalla olemisestaan olivat vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneet. Tämä tulos tukee Kurrin (2006, 62) havaintoa, jonka mukaan opiskelualan kokeminen vääräksi on yhteydessä opiskelun hitaaseen etenemiseen.

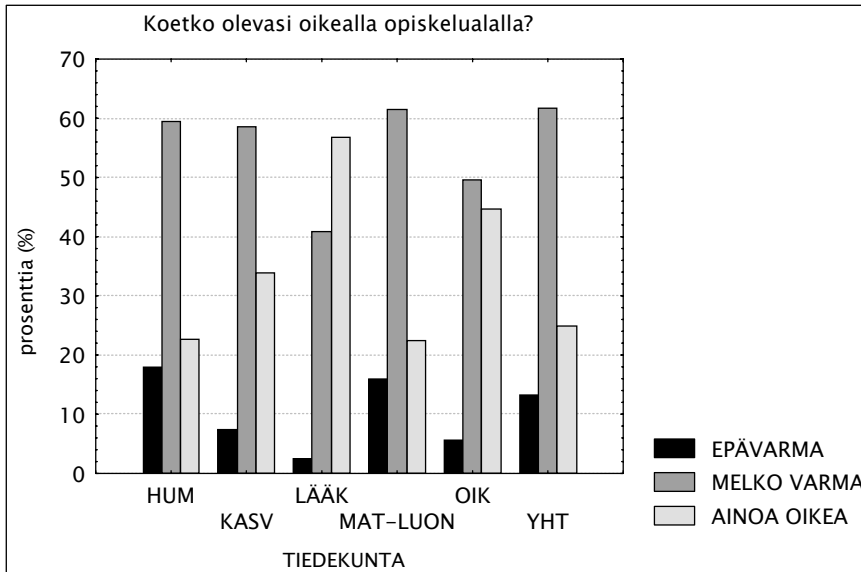

Kuvio 29 Opiskelijoiden varmuus opintoalastaan opintojen aloitusvuoden mukaan

Ensimmäisen vuoden opiskelijoiden tulevaisuuden ammattikuvassa ja varmuudessa oikean koulutusalan valinnasta on havaittu olevan koulutusaloittaisia eroja. Oikean alan valinnasta varmojen opiskelijoiden on havaittu kokeneen muita enemmän myönteisiä kokemuksia ja tuntevan integroituneensa laitokseensa vahvasti. (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997a.) Seurantatutkimuksessa on havaittu toisen opintovuoden

den opiskelijoiden keskuudessa opintojen lopettamisen tai keskeyttämisen olevan yleisintä niillä opiskelijoilla, jotka olivat ensimmäisenä opintovuonna epävarmoja alan valinnastaan tai eivät osanneet sanoa mitään oikeasta opintoalastaan. (Kuittinen, Rautopuro & Väisänen 1997b.)

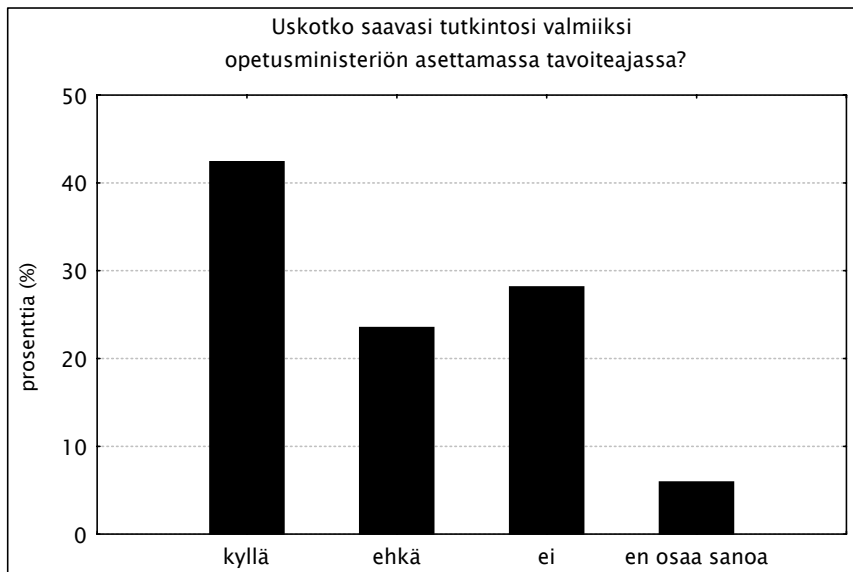
Tässä tutkimuksessa kaikkein varmimpia oikealla alalla olemisestaan olivat lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat, joista yli puolet, 57 %, koki opiskelevansa ainoalla alalla, joka on itselle oikea. Epävarmimpia oikealla opintoalalla olemisestaan olivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista 18 % koki olevansa epävarma opintoalansa valinnasta, ja arveli jonkin muun alan mahdollisesti olevan sopivampi.

Kuvio 30 Opiskelijoiden varmuus opintoalastaan tiedekunnan mukaan

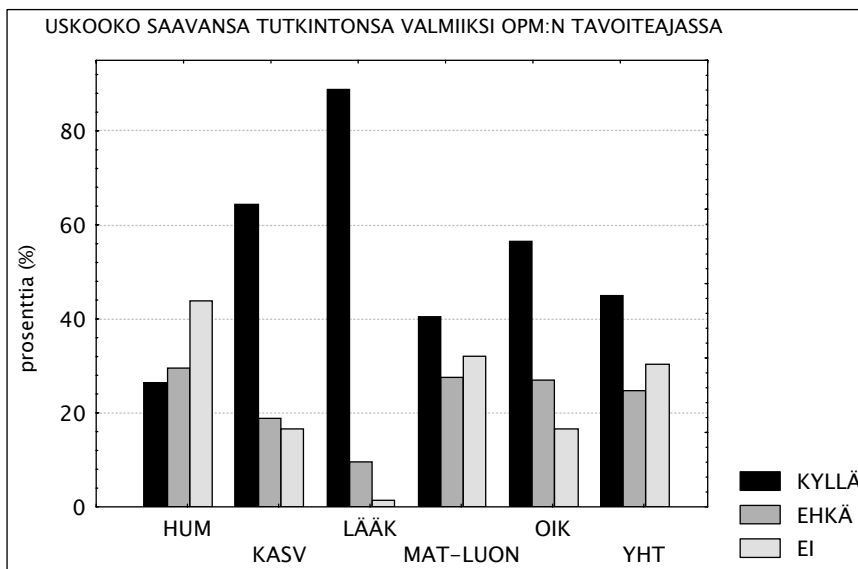
Opintoihin käytetty aika

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä (kysymys 33) uskovatko he saavansa opintonsa valmiiksi opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 42 % uskoo saavansa tutkintonsa valmiiksi opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa. Reilu neljäsosa, 28 %, ei usko saavansa tutkintoaan valmiiksi tavoiteajassa. Vajaa neljännes, 24 %, oli epävarma tutkintonsa valmistumisesta tavoiteajassa. Opiskelijoista 6 % ei osannut arvioida tutkintonsa valmistumisen mahdollisuutta suhteessa tavoiteaikaan.

Kuvio 31 Varmuus tutkinnon valmistumisesta tavoiteajassa

Eri tiedekunnissa opiskelevien vastaajien varmuus tutkintonsa valmistumisesta opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa erosi toisistaan tilastollisesti merkitsevästi ($p=.0000$). Varmimpia valmistumisestaan tavoiteajassa olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista noin 89 % uskoi saavansa tutkintonsa valmiiksi opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa. Kaikkein negatiivisimpia arvioita antoivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista noin 44 % arvioi, ettei saa tutkintoaan valmiiksi opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa.

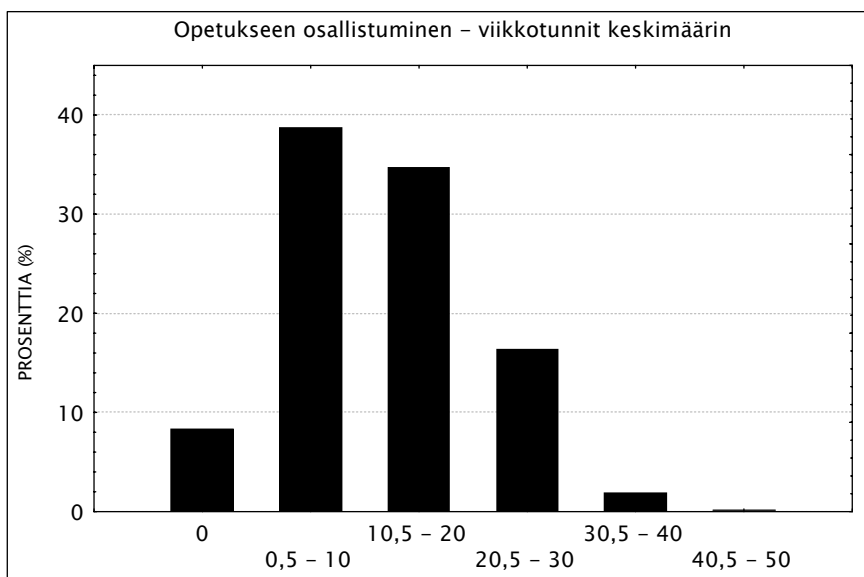

Kuvio 32 Varmuus tutkinnon valmistumisesta tavoiteajassa eri tiedekuntien opiskelijoilla

Opetukseen osallistuminen ja itsenäinen opiskelu

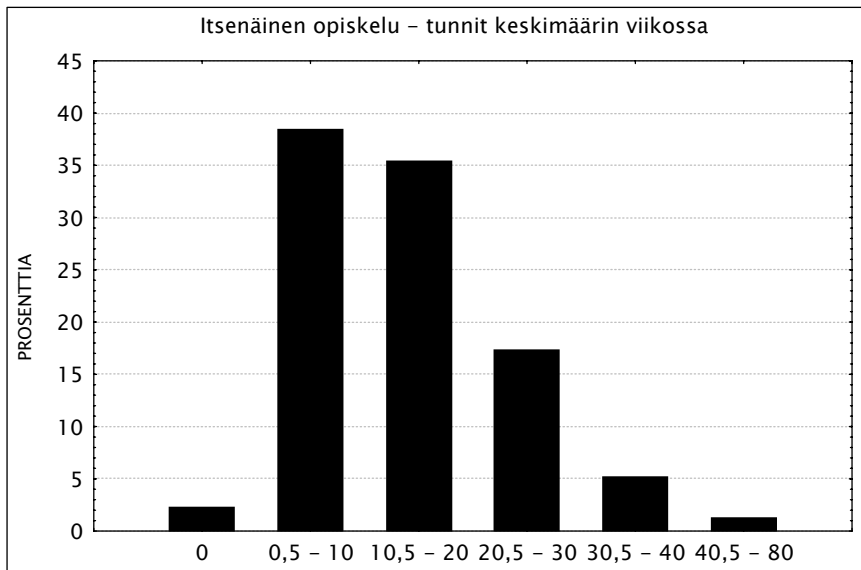
Opintoihin käytettävä aika vaihtelee opiskelijoilla huomattavasti. Vuonna 2003 Turun yliopiston opiskelijoille suunnatussa kyselyssä vaihteluvälit opetukseen osallistumisen ja itsenäisen opiskelun tuntimäärissä olivat huomattavat. Neljäsnes kertoi osallistuvansa opetukseen yli 20 tuntia viikossa, kun taas viidennes kertoi osallistuvansa alle 5 tuntia viikossa. Samoin viidennes opiskelijoista käytti aikaansa yli 20 tuntia viikossa itsenäiseen opiskeluun ja saman verran oli myös alle 5 tuntia viikossa opiskeluun aikaansa käyttäviä. Sukupuolten välillä oli jonkin verran eroja opiskeluun käytetyssä ajassa sekä itsenäisen opiskelun että opetukseen osallistumisen kohdalla. (Utriainen 2004, 17.)

Tässä tutkimuksessa vastaajat ilmoittivat osallistuvansa yliopistolla annettavaan opetukseen 0–50 tuntia viikossa. Keskimäärin opetukseen osallistuttiin noin 13 tuntia viikossa. Opiskelijoita, jotka eivät osallistuneet opetukseen lainkaan, oli 8 %. Keskimäärin korkeintaan 10 tuntia viikossa yliopisto-opetukseen osallistuvia opiskelijoita oli 39 % vastaajista. Miltei yhtä paljon, 35 %, oli keskimäärin 10–20 tuntia yliopistolla opetukseen osallistuvia opiskelijoita.

Kuvio 33 Opetukseen osallistumiseen käytetty aika, keskimääräiset viikkotunnit

Itsenäiseen opiskeluun vastaajat käyttivät 0–80 tuntia viikossa. Keskimäärin itsenäiseen opiskeluun käytettiin aikaa noin 16 tuntia viikossa. Opiskelijoita, jotka eivät opiskelleet itsenäisesti lainkaan, oli 2 %. Keskimäärin korkeintaan 10 tuntia viikossa itsenäisesti opiskelevia oli 38 % vastaajista. Miltei yhtä paljon, 35 %, oli keskimäärin 10–20 tuntia viikossa itsenäiseen opiskeluun käyttäviä vastaajia. Jäljelle jäävä neljäsnes vastaajista käytti itsenäiseen opiskeluun aikaa enemmän kuin 20 tuntia viikossa.

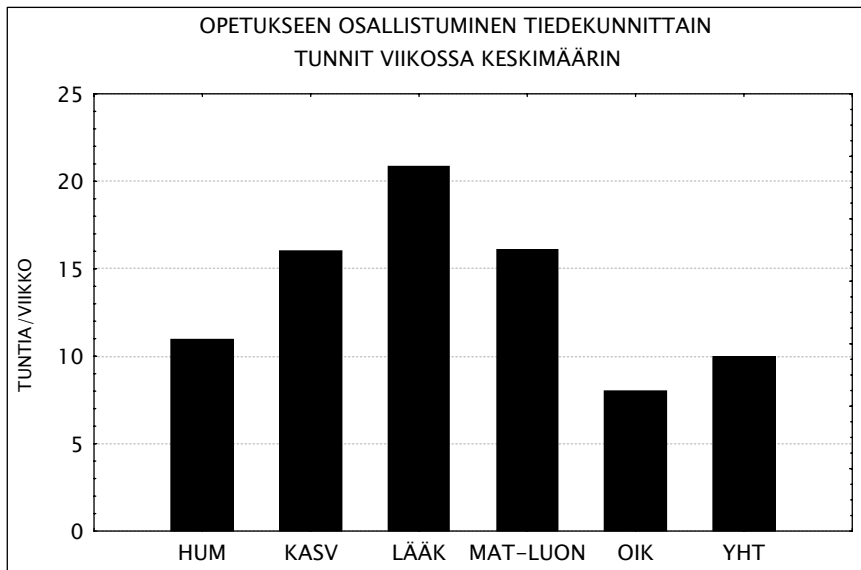

Kuvio 34 Itsenäiseen opiskeluun käytetty aika, keskimääräiset viikkotunnit

Ajankäyttö eri tiedekuntien opiskelijoilla

Aiemmin Utriainen (2004, 18) havaitsi selvityksessään tiedekuntakohtaisia eroja opiskeluun käytetyn ajan määrässä. Oikeustieteellisessä tiedekunnassa opiskeluun käytetty aika painottui itsenäiseen opiskeluun. Lääketieteellisessä tiedekunnassa taas opiskelu painottui opetukseen osallistumiseen, joskin itsenäistä opiskelua on myös kohtuullisen paljon. Kasvatustieteiden tiedekunnassa oli sekä runsaasti opetukseen osallistuvia että vähemmän opetukseen osallistuvia opiskelijoita ja runsaasti itsenäiseen opiskeluun aikaa käyttäviä samoin kuin melko vähän itsenäiseen opiskeluun aikaa käyttäviä. (Utriainen 2004, 19.)

Tässä tutkimuksessa tiedekuntia vertailtaessa havaittiin lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden käyttävän keskimäärin eniten aikaa, hieman yli 20 tuntia, opetukseen osallistumiseen viikossa. Matemaattis-luonnontieteellisessä ja kasvatustieteiden tiedekunnassa opetukseen osallistuttiin molemmissa keskimäärin noin 16 tuntia viikossa. Vähiten opetuksen osallistuttiin oikeustieteellisessä tiedekunnassa, missä kyselyyn vastanneet opiskelijat osallistuivat opetukseen keskimäärin noin 8 tunnin ajan viikossa.

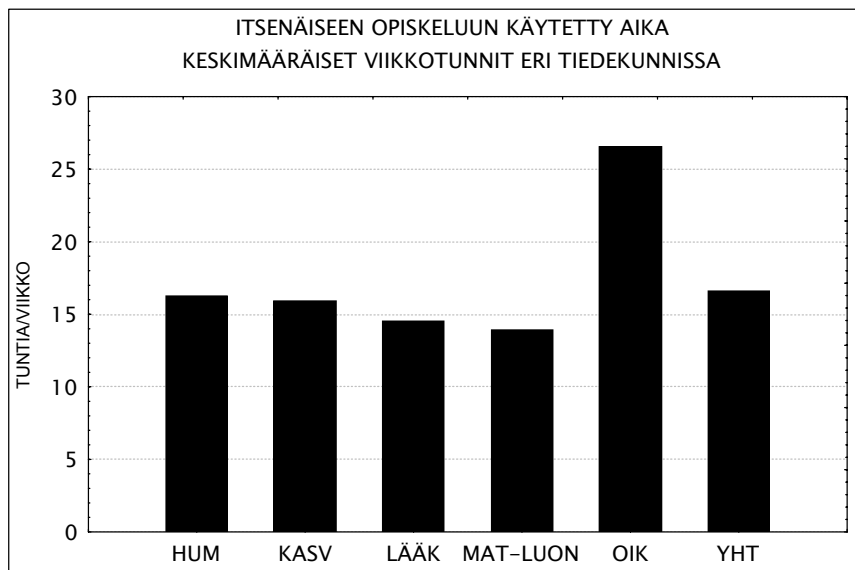
Kuvio 35 Opetukseen osallistumiseen käytetty keskimääräinen aika viikossa eri tiedekunnissa

Opetukseen osallistumisen määrä vaihteli myös tiedekuntien sisällä. Eniten opetukseen arvioivat osallistuneensa lääketieteitä (lääketieteen muuntokoulutus, lääketiede, hammaslääketiede) opiskelevat. Myös opettajankoulutuksissa (käsityön aineenopettaja, luokanopettajakoulutukset ROKL ja TOKL) opiskelevien opetukseen osallistuminen oli kymmenen eniten opetukseen osallistuneiden joukossa.

Taulukko 18 Opetukseen osallistumiseen käytetyt viikkotunnit keskimäärin, kymmenen koulutusta/pääainetta, joissa käytettiin eniten aikaa opetukseen osallistumiseen

KOULUTUS/PÄÄAINE	Keskimääräiset viikkotunnit	n
Lääketieteen muuntokoulutus	24,7	17
Lääketiede	22,2	143
käsityön (tekninen työ) aineenopettajakoulutus	21,3	23
luokanopettajakoulutus, Rauma	19,9	38
Kemia	19,4	67
Biokemia	19,0	67
luokanopettajakoulutus, Turku	18,8	71
saksalainen filologia	18,3	22
terveyden biotieteet	18,1	30
Hammaslääketiede	18,0	4

Opiskelun oikeustieteellisessä tiedekunnassa voitiin myös havaita painottuvan itsenäiseen opiskeluun, johon kyselyyn vastanneet opiskelijat käyttivät keskimäärin miltei 27 tuntia viikossa. Muissa tiedekunnissa itsenäiseen opiskeluun käytetty keskimääräinen aika viikossa vaihteli matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan miltei 14 tunnista yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan miltei 17 tuntiin.

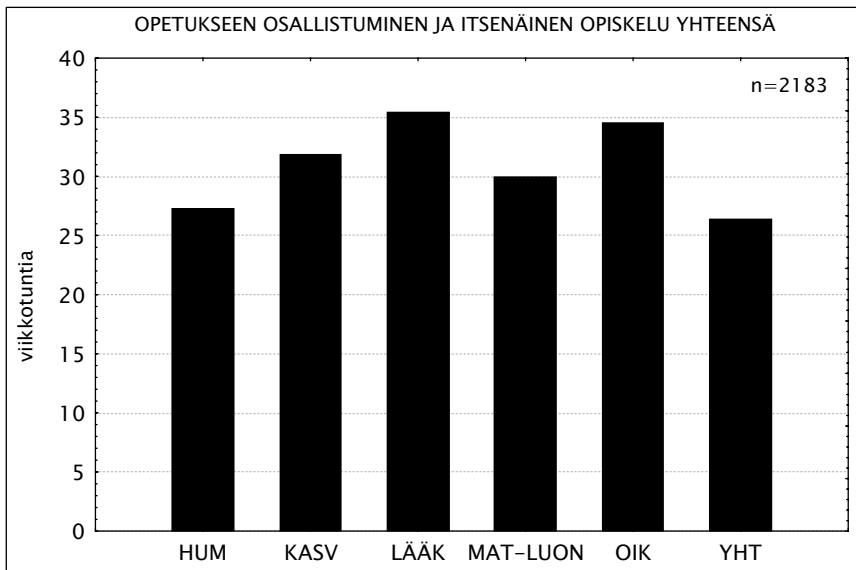
Kuvio 36 Itsenäiseen opiskeluun käytetty aika keskimäärin viikossa eri tiedekunnissa

Myös itsenäiseen opiskeluun käytetty aika viikossa vaihteli tiedekuntien sisällä. Itsenäiseen opiskeluun käytettiin runsaasti aikaa paitsi oikeustieteessä myös monissa humanistisen tiedekunnan koulutuksissa ja pääaineissa. Näiden lisäksi lääketieteellisestä tiedekunnasta hoitotieteen koulutuksessa ja yhteiskuntatieteellisestä tiedekunnasta poliittisen historian pääaineessa käytettiin runsaasti aikaa itsenäiseen opiskeluun.

Taulukko 19 Itsenäiseen opiskeluun käytetyt viikkotunnit keskimäärin, kymmenen koulutusta/pääainetta, joissa käytettiin eniten aikaa itsenäiseen opiskeluun

KOULUTUS/PÄÄAINE	Keskimääräiset viikkotunnit	n
oikeustiede	26,6	156
klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri	23,2	14
kulttuurihistoria	21,9	48
kotimainen kirjallisuus	21,0	22
folkloristiikka	20,8	14
hoitotiede	20,4	38
taidehistoria	19,7	18
uskontotiede	19,4	29
yleinen historia	19,0	45
poliittinen historia	19,0	39

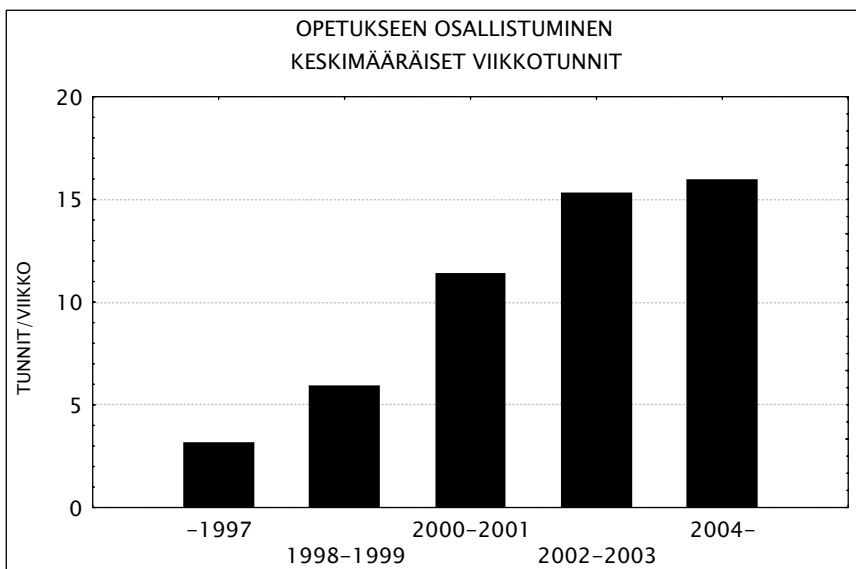
Yhteensä eniten aikaa opiskeluunsa käyttivät lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joilla opetukseen osallistumiseen ja itsenäiseen opiskeluun kului yhteensä keskimäärin noin 35 viikkotuntia. Vähiten opintoihinsa käyttivät aikaa yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joilta opetukseen osallistumiseen ja itsenäiseen opiskeluun kului yhteensä keskimäärin noin 26 viikkotuntia. Tiedekuntien opiskelijoiden keskimääräisten opiskeluun käyttämien aikamäärien välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja ($p < .0000$).

Kuvio 37 Opiskeluun yhteensä käytetty keskimääräinen aika viikossa eri tiedekunnissa

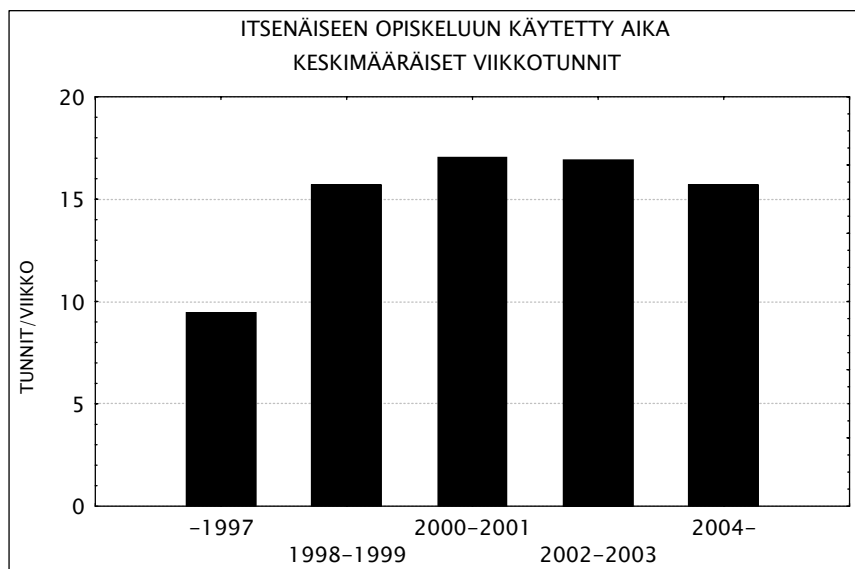
Ajankäyttö eri opiskeluvaiheissa olevilla opiskelijoilla

Opintojen alkuvaiheessa opetukseen osallistutaan enemmän kuin opintojen loppuvaiheessa, sillä opetukseen osallistumiseen käytetty keskimääräinen aika korreloi positiivisesti (Pearson $r = .361$) opiskelijan opintojen aloitusvuoden kanssa. Vuonna 2004 tai sen jälkeen opiskelunsa aloittaneet opiskelijat osallistuvat opetukseen keskimäärin noin 16 tuntia viikossa, kun taas vuonna 1997 tai sitä ennen opiskelunsa aloittaneet osallistuivat opetukseen vain noin 3 tuntia viikossa.

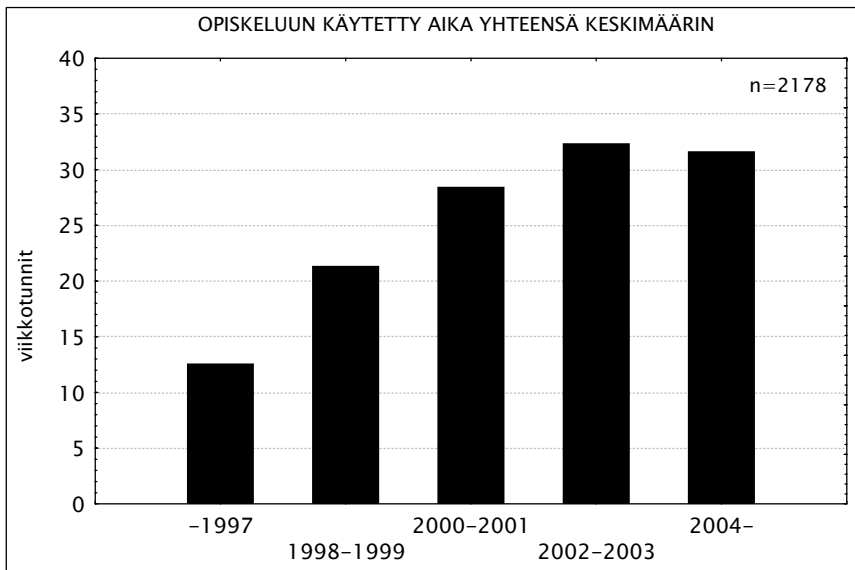
Kuvio 38 Opetukseen osallistumiseen keskimäärin käytetty viikotuntimäärä eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla

Itsenäiseen opiskeluun käyttivät aikaa eniten vuosina 2000–2001 opiskelunsa aloittaneet, joilla keskimääräinen itsenäiseen opiskeluun käytetty aika viikossa oli reilut 17 tuntia. Miltei yhtä paljon, keskimäärin hieman vajaa 17 viikkotuntia, itsenäiseen opiskeluun käyttivät aikaa vuosina 2002–2003 opintonsa aloittaneet. Vuosina 1998–1999 ja 2004 tai sen jälkeen aloittaneet käyttivät itsenäiseen opiskeluun aikaa hieman vähemmän, keskimäärin hieman vajaa 16 viikkotuntia. Vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneet, joiden opintojen voidaan arvioida selvästi viivästyneen, käyttivät aikaa itsenäiseen opiskeluun keskimäärin reilut 9 tuntia viikossa.

Kuvio 39 Itsenäiseen opiskeluun keskimäärin käytetty viikkotuntimäärä eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla

Opetukseen osallistumiseen ja itsenäiseen opiskeluun käytettiin aikaa keskimäärin eniten opintojen alku- ja keskivaiheessa. Eniten, keskimäärin reilut 32 viikkotuntia, opiskeluun käyttivät vuosina 2002–2003 opintonsa aloittaneet vastaajat. Miltei yhtä paljon, keskimäärin hieman vajaat 32 tuntia, käyttivät vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneet vastaajat. Vähiten, keskimäärin vajaat 13 viikkotuntia, opiskeluunsa käyttivät aikaa vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneet vastaajat.

Kuvio 40 Opiskeluun käytetty keskimääräinen aika viikossa eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla

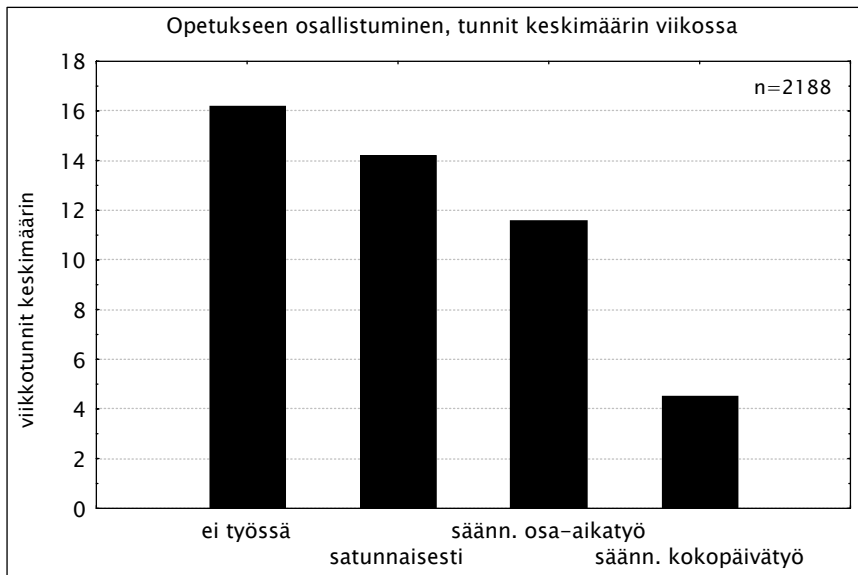
Ajankäyttö eri elämäntilanteissa olevilla opiskelijoilla

”Kuluvana lukuvuotena olen syksyllä käynyt luennoilla, mutta en ole tenttinyt yhtäkään kurssia, koska aikani on kulunut täysin töissä ja kotona yksinhuoltajana. Jos opiskelu elättäisi, niin valmistuminen olisi huomattavasti nopeampaa.” (759, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Opiskelijat, joilla on lapsia huollettavanaan, käyttivät keskimäärin hieman vähemmän aikaa opetukseen osallistumiseen kuin opiskelijat, joilla ei ole lapsia. Perheellisten opiskelijoiden käyttämä aika oli keskimäärin noin 10 viikkotuntia, kun taas perheettömät osallistuivat opetukseen keskimäärin miltei 14 viikkotunnin ajan.

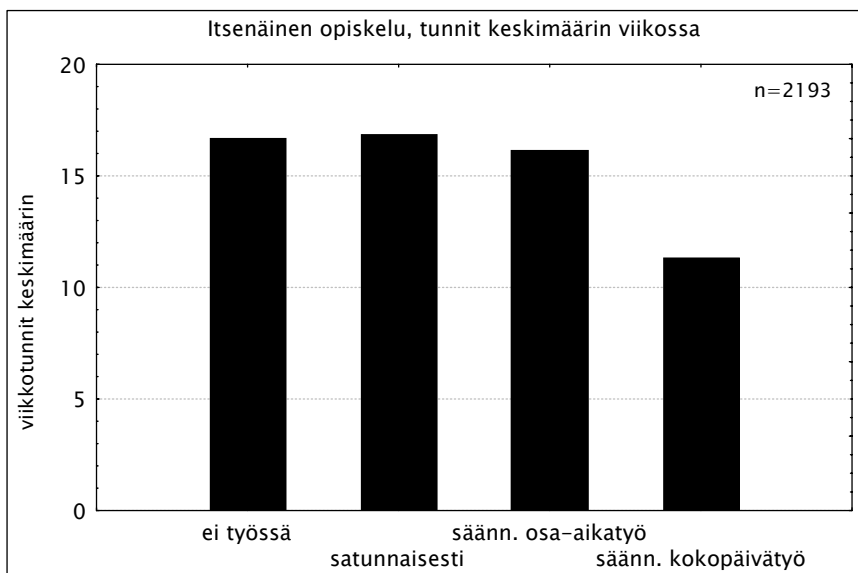
”Suurin ongelma minulle on ollut koko opiskeluajan ajan puute, sillä olen joutunut taloudellisten vaikeuksien takia käymään töissä vähintään illat ja viikonloput, usein myös muita vuoroja opiskelun kustannuksella. Siitä johtuen olen ollut hyvin väsynyt ja koulutyö on tullut hoidettua huonommin kuin haluaisin.” (1010, nainen, humanistinen tiedekunta)

Työssäkäynti vaikuttaa selvästi siihen kuinka paljon opiskelija osallistuu opetukseen. Opiskelijat, jotka eivät työskennelleet lukukauden aikana, osallistuivat opetukseen keskimäärin eniten, noin 16 tuntia viikossa. Satunnaisesti lukukauden aikana työskentelevät opiskelijat osallistuivat opetukseen keskimäärin noin 14 viikkotunnin ajan. Sen sijaan kokopäiväisesti työskentelevät osallistuivat opetukseen keskimäärin vain vajaan 5 viikkotunnin verran.

Kuvio 41 Opetukseen osallistumiseen keskimäärin käytetty viikkotuntimäärä työskentelyn mukaan

Työskentely vaikuttaa myös itsenäiseen opiskeluun käytettävään aikaan. Opiskelijat, jotka eivät ole työskennelleet lukukausien aikana, ja satunnaisesti lukukausien aikana työskennelleet opiskelijat käyttivät itsenäiseen opiskeluun keskimäärin noin 17 viikkotuntia. Säännöllisessä osa-aikatyössä lukukausien aikana olevat opiskelijat käyttivät itsenäiseen opiskeluun hieman vähemmän aikaa, keskimäärin noin 16 viikkotuntia. Säännöllisessä kokopäivätyössä olevat sen sijaan käyttivät keskimäärin noin 11 viikkotuntia aikaansa itsenäiseen opiskeluun.

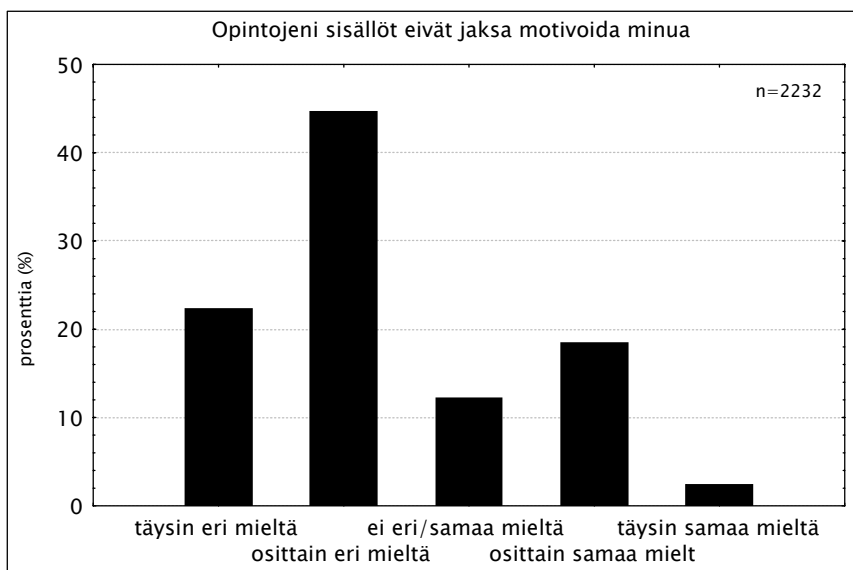
Kuvio 42 Itsenäiseen opiskeluun keskimäärin käytetty viikkotuntimäärä työskentelyn mukaan

Opinnot omassa koulutuksessa tai pääaineessa

Opiskeluympäristöön tyytyväisyyden on todettu olevan yhteydessä sekä opiskelumuotivaatioon että opintojen etenemiseen. Vesikansan, Lempisen ja Suomelan (1998, 42–43) tutkimuksen mukaan tyytyväisyys laitoksen ilmapiiriin oli voimakkaasti yhteydessä tyytyväisyyteen saadusta ohjauksesta. Innostava opiskeluilmapiiri oli yhteydessä myös tyytyväisyyteen opintojen etenemisestä ja kokemukseen, että opiskelija on omalla alallaan. (Vesikansa, Lempinen & Suomela 1998, 42–43.)

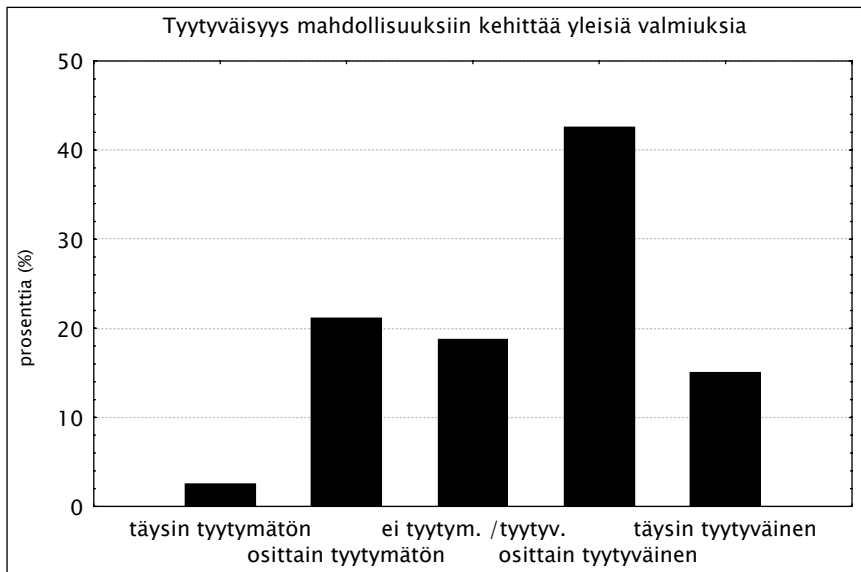
Opintojen sisältö ja rakenne

Omien opintojen sisällöt kiinnostanevat suurinta osaa opiskelijoista, sillä noin 67 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli täysin tai osittain eri mieltä väittämästä ”Opintojeni sisällöt eivät jaksaa motivoida minua”. Jossakin määrin ongelmalliseksi ryhmäksi voitaneen määritellä ne noin 21 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista, jotka olivat väittämästä täysin tai osittain samaa mieltä.

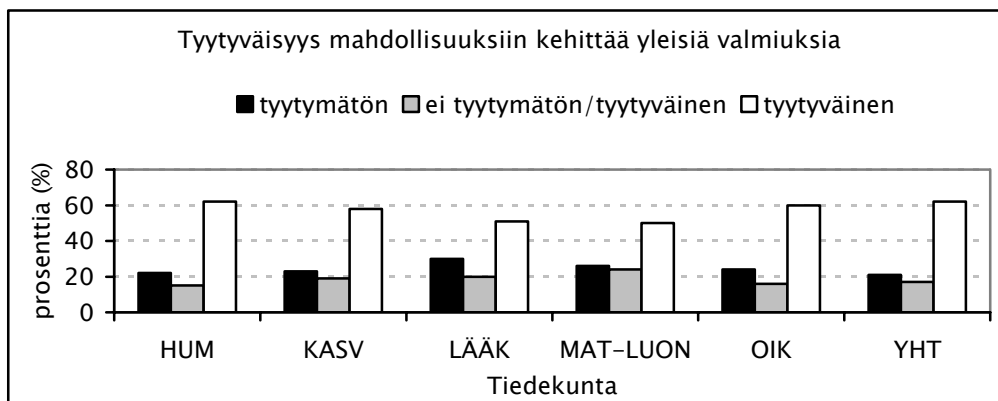
Kuvio 43 Opintojen sisällön motivoivuus

Yli puolet, noin 58 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli täysin tai osittain tyytyväisiä mahdollisuuksiin kehittää yleisiä valmiuksiaan, kuten esim. kieli-, viestintä-, tietojenkäsittely- ja sosiaalisia taitoja, osana opintojaan. Täysin tai osittain tyytymättömiä mahdollisuuksiinsa oli miltei neljännes, noin 24 %, vastaajista.

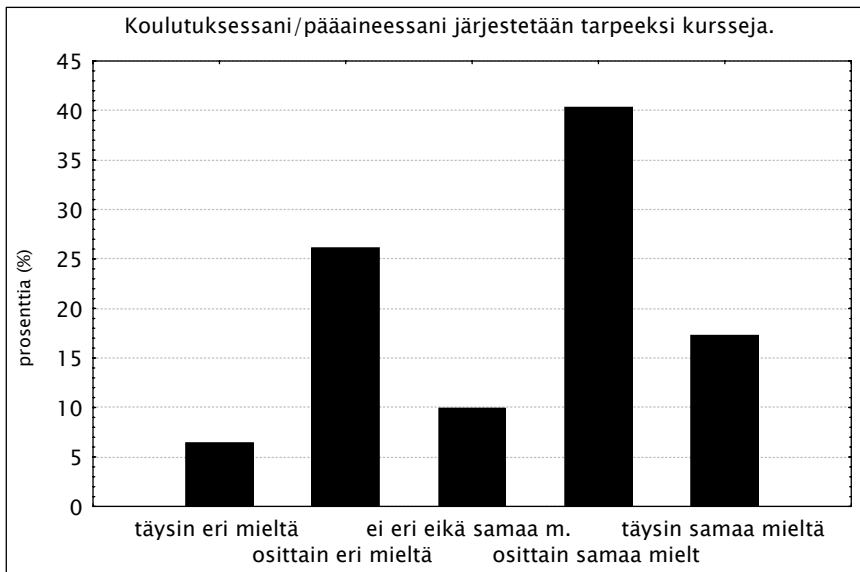
Kuvio 44 Tyytyväisyys mahdollisuuksiin kehittää yleisiä valmiuksia opinnoissa.

Tyytyväisimpiä olivat humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 62 % oli tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa kehittää opinnoissaan yleisiä valmiuksiaan, kuten kieli-, viestintä-, tietojenkäsittely- ja sosiaalisia taitojaan. Tyytymättömmimpiä olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 30 % oli tyytymättömiä mahdollisuuksiinsa kehittää opinnoissaan em. yleisiä valmiuksia. Lääketieteellisessä tiedekunnassa tyytymättömmimpiä olivat lääketieteen perinteisen koulutuksen opiskelijat, joista 34 % oli tyytymättömiä mahdollisuuksiinsa kehittää opinnoissaan yleisiä valmiuksiaan.

Kuvio 45 Tyytyväisyys mahdollisuuksiin kehittää yleisiä valmiuksia opinnoissa tiedekunnittain

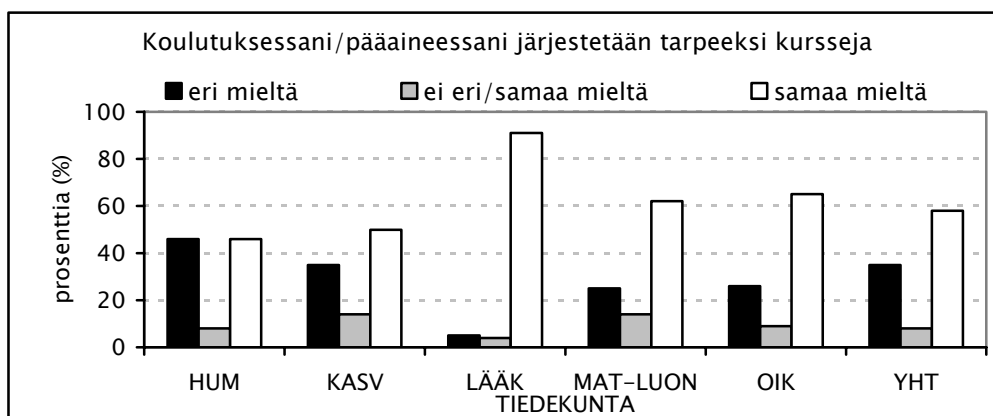
Koulutuksessaan tai pääaineessaan tarpeeksi kursseja koki järjestettävän noin 58 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista eli he kokivat olevansa väittämän kanssa täysin tai osittain samaa mieltä. Väittämästä (täysin tai osittain) eri mieltä oleminen voidaan tulkita siten, että opiskelija kokee, ettei koulutuksessa tai pääaineessa järjestetä tarpeeksi kursseja.

Kuvio 46 Kokemus, että omassa koulutuksessa tai pääaineessa järjestetään kursseja tarpeeksi.

”Humanistisen tiedekunnan varojen puute hidastaa opiskeluani, koska kursseja ei järjestetä tarpeeksi. Se, ettei koulua ole lainkaan, johtaa lopulta syrjäytymiseen, kun koulussa ei tarvitse käydä lainkaan. Opiskelijalla ei ole minkäänlaista rytmiä, jos ohjelmassa on pelkkiä kirjatenttejä ja kirjallisia töitä, samalla myös vähenee opiskelijakavereiden kanssa tapaaminen, kun yliopistolla ei järjestetä opetusta. Pakollinen läsnäolo olisi huono juttu, mutta olisi edes joitakin kursseja joiden takia vaivautuisi yliopistolle... Nopea valmistuminen houkuttaisi, mutta se ei välttämättä ole käytännön syistä mahdollista...” (712, nainen, humanistinen tiedekunta)

Tiedekuntia vertailtaessa voidaan havaita lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden olevan tyytyväisimpiä kurssien määrään opinnoissaan. Heistä suurin osa, 91 %, koki olevansa täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä (18a) ”Koulutuksessani/pääaineessani järjestetään tarpeeksi kursseja”. Sen sijaan humanistisessa tiedekunnassa lähes puolet, 46 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki olevansa täysin tai osittain eri mieltä kurssien riittävydestä koulutuksessaan tai pääaineessaan.

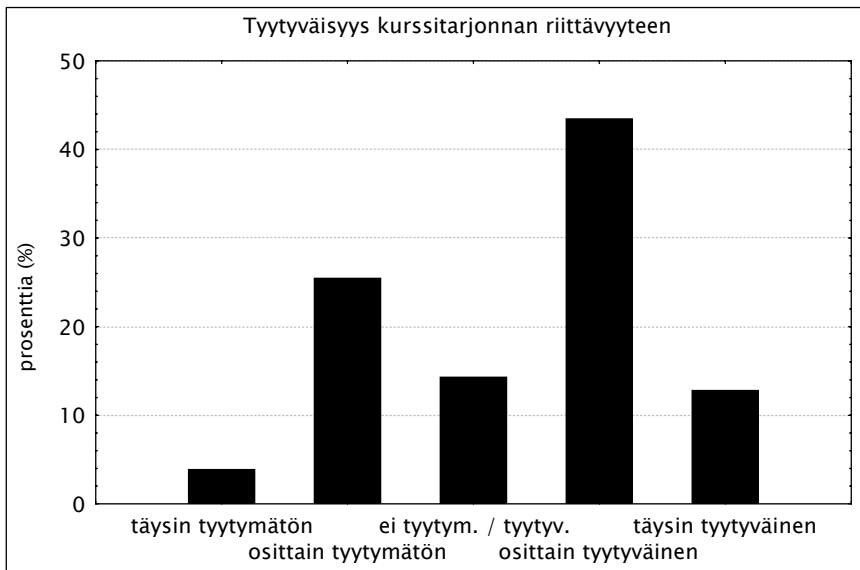
Kuvio 47 Kurssien järjestämisen riittävyys tiedekunnittain

Kuten edellisestä kuviosta voidaan havaita, tiedekuntien sisällä oli huomattavaa vaihtelua kokemuksissa kurssitarjonnan riittävyydestä omassa koulutuksessa tai pääaineessa. Koulutuksia tai pääaineita, joissa vähintään 60 % opiskelijoista oli täysin tai osittain eri mieltä väittämästä ”Koulutuksessani/pääaineessani järjestetään tarpeeksi kursseja”, oli eniten humanistisessa tiedekunnassa. Lisäksi filosofian ja lastentarhanopettajakoulutuksen opiskelijat kokivat, ettei kursseja järjestetä tarpeeksi.

Taulukko 20 Koulutukset tai pääaineet, joiden opiskelijoista vähintään 60 % koki, ettei kursseja järjestetä tarpeeksi

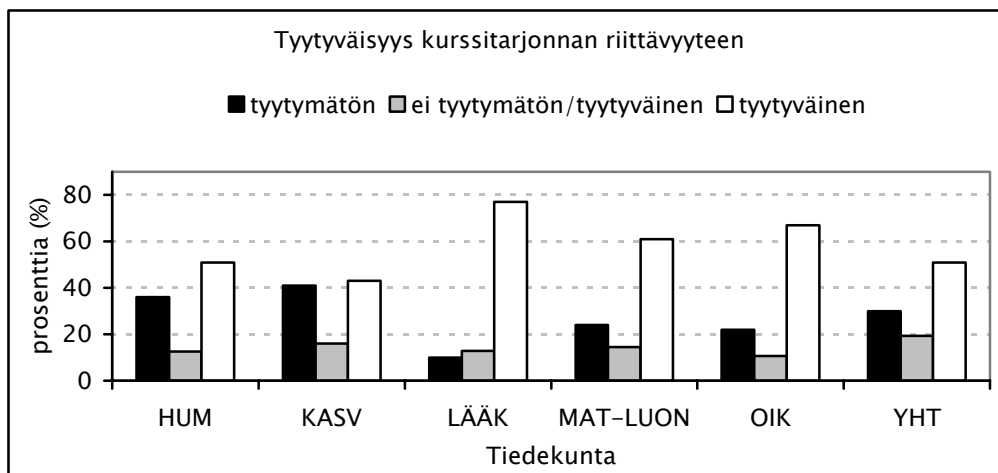
KOULUTUS/PÄÄAINE	eri mieltä olevien osuus (%) vastanneista opiskelijoista	N
suomalais-ugrilainen kielentutkimus	85,7	6
filosofia	76,4	13
arkeologia	75,0	15
kotimainen kirjallisuus	72,8	16
uskontotiede	72,4	21
taidehistoria	72,3	13
espanjan kieli	70,0	7
englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus	69,4	25
espanjan kielen kääntäminen	69,3	9
kansatiede	68,2	15
folkloristiikka	60,0	9
klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri	60,0	9
lastentarhanopettajakoulutus	60,0	9

Kurssitarjonnan riittävyyteen koulutuksessaan tai pääaineessaan täysin tai osittain tyytyväisiä oli yli puolet, noin 56 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Täysin tai osittain tyytymättömiä kurssitarjonnan riittävyyteen koulutuksessaan tai pääaineessaan oli myös suhteellisen suuri osuus, noin 29 %, vastaajista.

Kuvio 48 Tyytyväisyys kurssitarjonnan riittävyyteen omassa koulutuksessa

Tyytyväisimpiä kurssitarjontansa riittävyyteen olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 77 % oli täysin tai osittain tyytyväisiä kurssitarjonnan riittävyyteen koulutuksessaan. Monissa tiedekunnissa mielipiteet kurssitarjonnan riittävyydestä hajautuivat, mutta kasvatustieteiden tiedekuntaa lukuun ottamatta kaikissa muissa tiedekunnissa enemmistö opiskelijoista oli kurssitarjontansa täysin tai osittain tyytyväisiä. Kasvatustieteiden tiedekunnassa mielipiteet hajautuivat niin, että 43 % opiskelijoista oli täysin tai osittain tyytyväisiä kurssitarjonnan riittävyyteen ja 41 % oli osittain tai täysin tyytymättömiä kurssitarjonnan riittävyyteen koulutuksessaan.

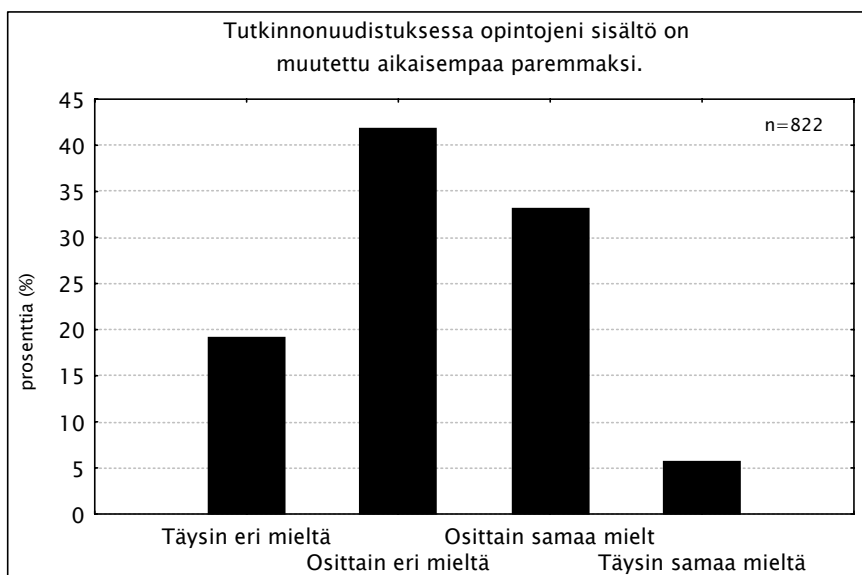
Kuvio 49 Tyytyväisyys kurssitarjonnan riittävyyteen omassa koulutuksessa tiedekunnittain

Tutkinnonuudistus

Korkeakouluopintojen mitoituserusteet on uudistettu viimeisimmän Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman (OPM 2004, 43) mukaisesti eurooppalaisia käytäntöjä vastaavaksi lukuvuodesta 2005–2006 alkaen. ”Yliopistokoulutuksen joustavuuden lisäämiseksi ja tutkintojen kansainvälisen vertailtavuuden parantamiseksi kaksiportainen tutkintorakenne otetaan käyttöön kaikilla koulutusaloilla lukuvuoden 2005–2006 alussa. Samalla opintojen mitoituserusteet uudistetaan eurooppalaisia käytäntöjä vastaavaksi. Opintojen mitoituksen uudistamisen yhteydessä tutkintovaatimusten kuormittavuus arvioidaan ja mitoitetaan työmäärää vastaavaksi. Tutkintovaatimusten ajanmukaisuus tarkistetaan.” (Emt. 47.) Tutkinnonuudistuksen voidaan siten olettaa ainakin jossakin määrin vaikuttaneen myös opintojen sisältöihin.

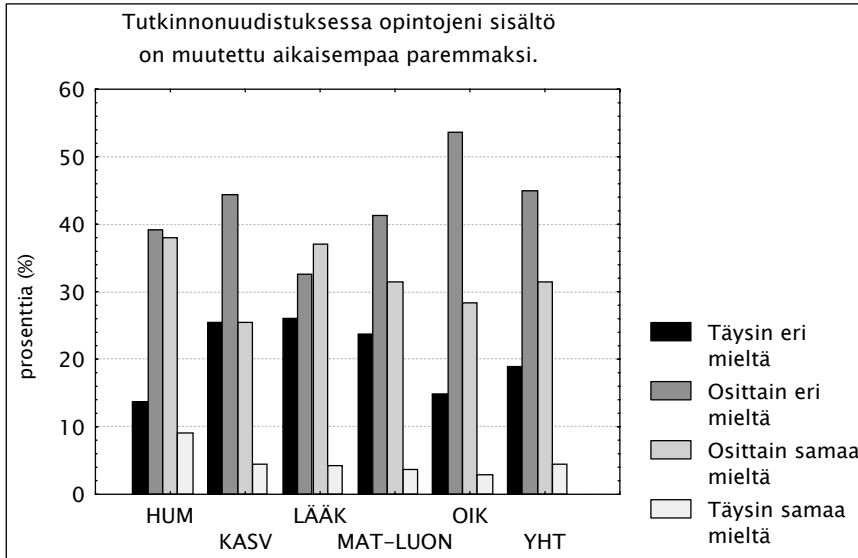
”Vanhan tutkintojärjestelmän mukaan loppuun suoritettavan tutkinnon kanssa vaikeuksia. Kurssien sisällöt eivät ole muuttuneet, mutta nimelliset laajuudet ovat: esim. aiemmin 3:n opintoviikon kurssi on nyt 5 opintopistettä -> muunnetaan 2,5:ksi opintoviikoksi sillä seurauksella, että ”ylimääräisiä” puolen ov:n esseitä saa kirjoittaa koko ajan.” (2257, mies, humanistinen tiedekunta)

Kysyttäessä opiskelijoilta tutkinnonuudistuksen vaikutuksista opintojen sisältöön (kysymys 40 a) suurin osa opiskelijoista, jotka osasivat arvioida tutkinnonuudistuksen vaikutusta opintojensa sisältöön, eivät kokeneet sisältöjen muuttuneen uudistuksessa aikaisempaa paremmiksi. Väittämästä täysin tai osittain eri mieltä olevia opiskelijoita oli 61 %. Tarkasteltaessa tutkinnonuudistukseen liittyviä kysymyksiä otettiin vastauksista huomioon vain ennen vuotta 2005 opintonsa aloittaneiden vastaukset.

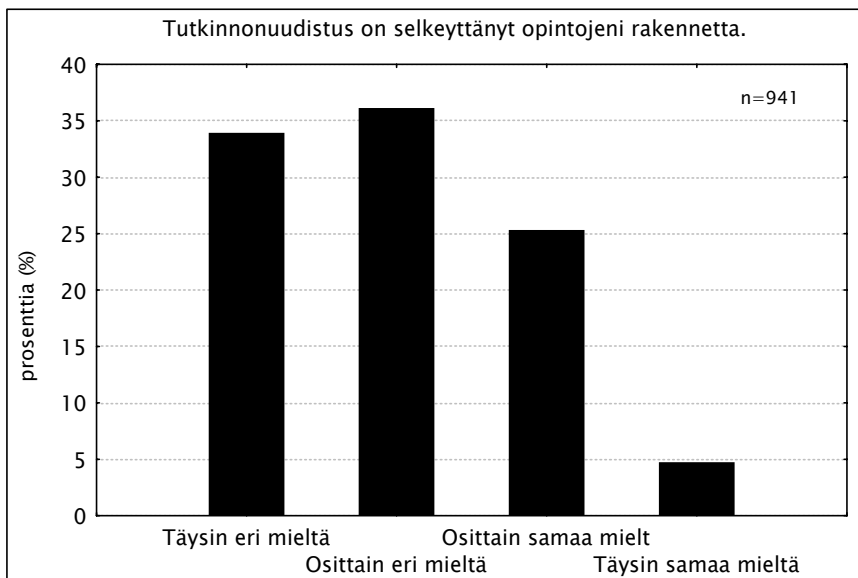
Kuvio 50 Opiskelijoiden kokemus tutkinnonuudistuksen vaikutuksesta opintojen sisältöön

Tiedekuntia vertailtaessa havaittiin niiden välillä tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 28,3995, df=15, p=.019210) kokemuksissa tutkinnonuudistuksen vaikutuksista opintojen sisältöön. Kaikkein positiivisimpia arvioita antoivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista 47 % oli täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että tutkinnonuudistuksessa opintojen sisältö on muutettu aikaisempaa paremmaksi.

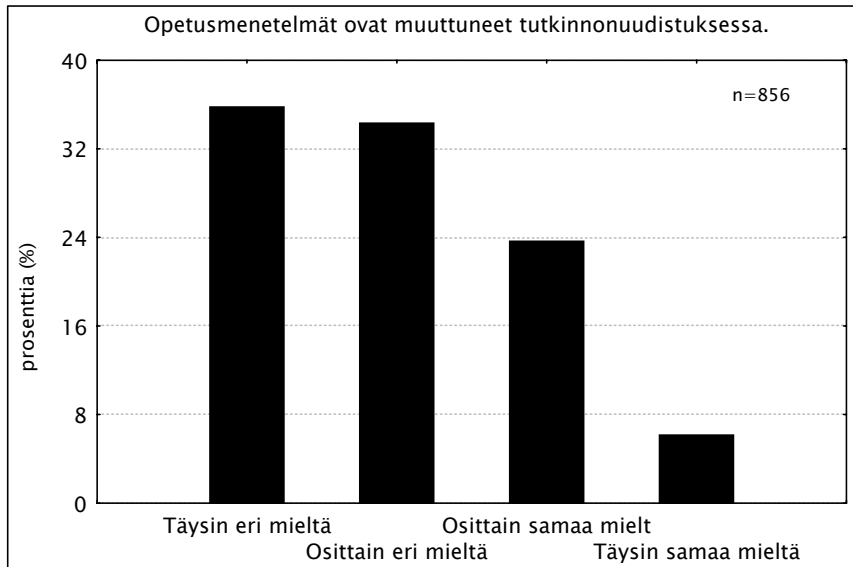
Kuvio 51 Eri tiedekuntien opiskelijoiden kokemus tutkinnonuudistuksen vaikutuksesta opintojen sisältöön

Ennen vuotta 2005 aloittaneista opiskelijoista, jotka osasivat arvioida tutkinnonuudistuksen vaikutuksia opintoihinsa, vain vajaa kolmannes, 30 %, koki tutkinnonuudistuksen selkeyttäneen opintojensa rakennetta. Eri tiedekunnissa opiskelevien vastaajien kokemusten välillä ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja.

Kuvio 52 Opiskelijoiden kokemus tutkinnonuudistuksen vaikutuksesta opintojen rakenteen selkeyteen

Opiskelijoiden arvioiden mukaan tutkinonuudistuksella ei ole ollut kovinkaan paljon vaikutusta opetusmenetelmiin, sillä opiskelijoista suurin osa, 70 % kysymyksen vastanneista, koki, etteivät opetusmenetelmät olleet muuttuneet tutkinonuudistuksen myötä. Eri tiedekunnissa opiskelevien vastaajien kokemukset eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi.

Kuvio 52 Opiskelijoiden kokemus tutkinonuudistuksen vaikutuksesta opetusmenetelmiin

Monet ennen lukuvuotta 2005–2006 opintonsa aloittaneet kyselyyn vastanneet opiskelijat ilmoittivat, että heillä ei ollut kokemusta tutkinonuudistuksen vaikutuksista. Tämänäyttypisiä opiskelijoita olivat esimerkiksi ne, joiden opinnoista oli jäljellä vain opinnäytetyö. Tarkasteltaessa kyselyn lopussa (kysymys 41) olleita avoimia kommentteja kyselyn aihepiiriin liittyen, oli tutkinonuudistusta kommentoinut 43 opiskelijaa, joiden kommentit olivat pääasiassa negatiivisia (32 kpl), osittain neutraaleja (9 kpl) ja hyvin vähäisessä määrin positiivisia (2 kpl) uudistusta kohtaan.

”Tämä tutkintouudistus ei ole aiheuttanut opiskelijoille muuta kuin harmia. Ainakin [x] laitoksella on kursseja, joiden opintopiste-/opintoviikkomäärät ovat lähes puolittuneet, mutta asiaa ei ole karsittu. Nyt sama asiämäärä käydään lyhyemmässä ajassa. Se on todella turhauttavaa. Luennoitsijat jopa itse sanovat kurssien alussa, että asia on sama vaikka opintoviikkoja on vähennetty.” (929, mies, matemaattisluonnontieteellinen tiedekunta)

Tutkinonuudistusta kritisoitiin siitä, että se on aiheuttanut opetuksen tason laskua ja vaikeuksia opiskelijoille, etenkin, jos he jatkavat vanhassa tutkintojärjestelmässä. Uuden ja vanhan tutkintojärjestelmän yhtäaikaista käyttöä ja sen soveltamista eri tavoin eri tiedekunnissa on hämmentänyt sekä opiskelijoita että opetushenkilökuntaa.

”Tutkintouudistuksessa tulisi kiinnittää enemmän huomiota vanhan tutkinnon mukaan aloittaneiden opiskelijoiden asemaan. Olen joutunut suorittamaan ylimääräisiä opintoviikkoja saadakseni opintokokonaisuudet tehtyä. Esimerkiksi jouduin suorittamaan 3 ov:n tentin vaikka

kokonaisuudesta puuttui vanhojen opintojen jälkeen vain 2 ov:a, koska kirjatenttiä oli täydennetty vanhaan tutkintoon nähden.” (1786, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

Kuitenkin myös uuteen tutkintojärjestelmään vaihtaneilla opiskelijoilla on ollut vaikeuksia siirtymävaiheessa, sillä vanhasta uuteen tutkintojärjestelmään siirtyneet opiskelijat ovat osittain joutuneet täydentämään opintojaan. Lisäksi eri tiedekuntien erilaiset käytännöt ovat aiheuttaneet opiskelijoille harmia ja ylimääräistä päänvaivaa. Kritiikki on kohdistunut myös opintopisteiden ja opiskelijan työmäärän keskinäiseen vastaavuuteen.

”Kurssien järjestelyissä ja korvaavuuksissa (kurssien sisältöjen ja kurssitarjonnan muuttuessa) ilmeni ongelmia.” (825, nainen, kasvatustieteiden tiedekunta)

Osa laitoksista on ilmeisesti ollut valmistautumattomia uudistuksen aiheuttamiin käytännönjärjestelyihin. Uudessa järjestelmässä opintonsa aloittaneille taas opintoaikojen rajausta taas on aiheuttanut stressiä, sillä viiden vuoden aikarajaus tuntuu osasta opiskelijoita liian lyhyeltä ajalta omaksua maisterin tutkintoon vaadittavat tiedot ja taidot.

”[X] laitoksella asiat on verrattain hyvin järjestetty ja tutkinonuudistus nopeutti opintoja huomattavasti.” (1738, nainen, humanistinen tiedekunta)

Positiiviset kommentit (n=2) olivat kielten opiskelijoilta, joilla tutkinonuudistus on ilmeisesti ollut kaikkein toimivin. Neutraalisti suhtautuvista kommentteista (n=9) suurin yksittäinen osuus oli lääketieteen opiskelijoilla (n=4), joiden opintoihin tutkinonuudistus ei ilmeisesti juurikaan ole vaikuttanut.

Periodisointi

Lukuvuoden 2005–2006 aikana Turun yliopiston opetusjärjestelyitä uudistettiin jakamalla lukukaudet neljään periodiin, joista kaksi ajoittui syyslukukauteen ja kaksi kevätlukukauteen. Opiskelijoiden kysymyksessä 41 antamat vapaat kommentit kyselyn aihepiiristä tarttuivat myös periodisointiin. Suurin osa (38 kpl) periodisointia koskevista kommentteista suhtautui periodisointiin negatiivisesti, osa (17 kpl) neutraalisti ja vähemmistö positiivisesti.

”periodisointi on tehnyt opiskelusta jälkeen lukio-opiskelua, jossa pienen tiiviin ajanjakson jälkeen tentitään kyseinen kirja ja se siitä. Asioita ei ehdi sulauttamaan saati mukauttamaan aiemmin opittuun tai omiin ajatuksiin. Näin saadaan varmistettua se, että tentteihin luetaan vain sen tentin takia ja tämän jälkeen ei ole aavistustakaan mitä on opiskeltu.” (131, nainen, kasvatustieteiden tiedekunta)

Periodisoinnin huonoiksi puoliksi opiskelijat ovat kokeneet opintojaksojen ajallisen lyhentymisen, minkä vuoksi kursseilla on kiire käydä asiat läpi ja tenttiä ne lyhyessä

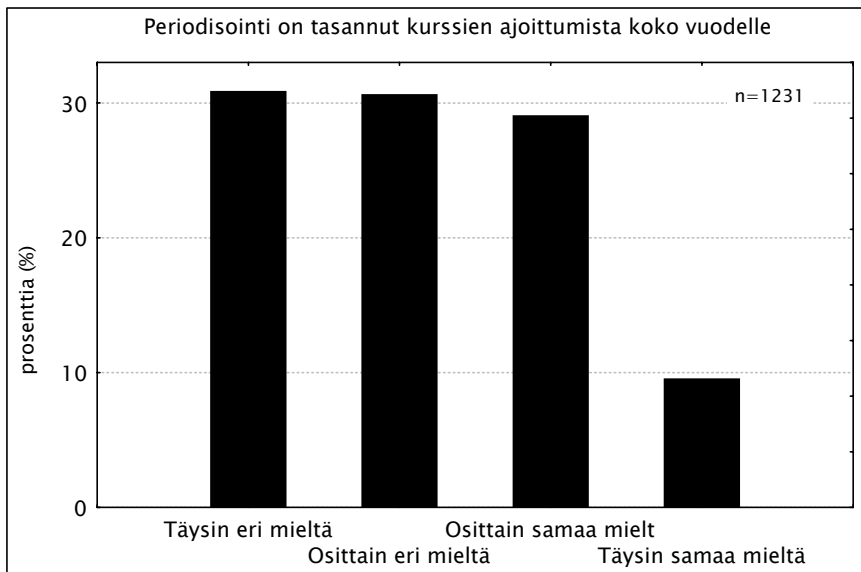
ajassa. Tämä johtaa siihen, että kurssin aikana on vaikea omaksua kaikkia monimutkaisiakin asioita, minkä seurauksena asioiden oppiminen on heikompaa.

”Periodisointi lykkää suuren osan tenteistä samalle viikolle, ja pahimmassa tapauksessa samalle päivälle. Parhaimmillaan on ollut neljä tenttiä samana päivänä, ja luonnollisesti ei voi panostaa kaikkiin. Ei mitään järkeä koko systeemissä!!!!!!” (361, mies, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

Opiskelijat ovat kokeneet raskaaksi periodin tenttiviikolle kasautuvien tenttien suorittamisen lyhyen ajanjakson aikana. Samoin harjoitus- ja seminaaritöiden jättäminen tenttiviikolla yhtäaikaisesti tenttien kanssa tai periodien loppuessa toukokuun alussa rasittaa opiskelijoita kohtuuttomasti. Osassa oppiaineista opiskelijat kokevat opiskeluvuoden lyhentyneen edelliseen vuoteen verrattaessa huomattavasti, ja näin aiheuttavan ”tyhjäkäyntiä” ja opintojen hidastumista. Toisaalta taas osa opiskelijoista kokee opetuskauden pidentyneen, ja haittaavan kesätöiden saantia, mutta toisaalta hieman nopeuttavan opintoja. Laitosten ja tiedekuntien erilaiset käytännöt periodisoinnissa ovat myös aiheuttaneet ongelmia opiskelijoille esimerkiksi terveyden biotieteissä, joissa opetus jakautuu kahden tiedekunnan kesken, joista toinen (matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta) noudattaa periodisointia ja toinen (lääketieteellinen tiedekunta) ei sitä noudata.

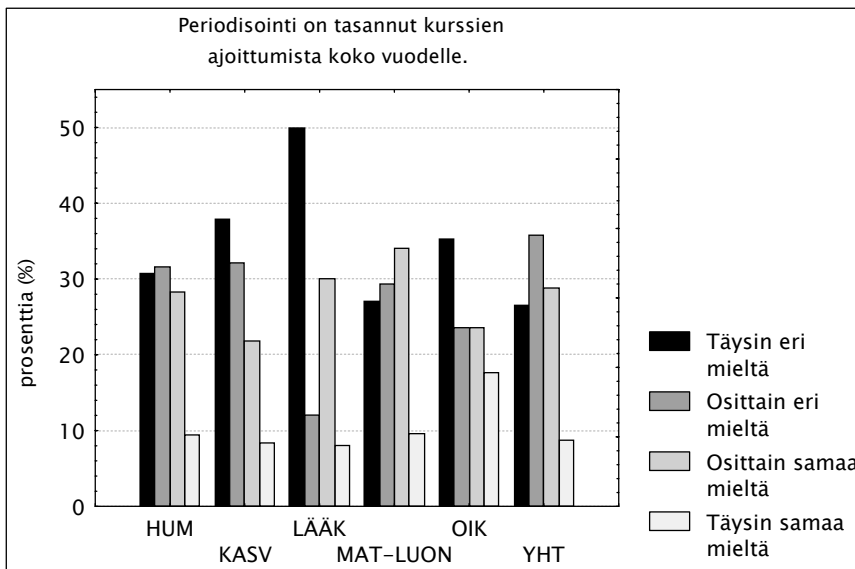
”On älytöntä, että opetusta tarjotaan nykyään jopa vähemmän kuin aiemmin. Kesäloma alkaa periaatteessa jo huhtikuun alussa ja jatkuu syyskuun puoleenväliin tai pidemmällekin. Väliin mahtuu muiden jouluyms. lomien lisäksi periodien tenttiviikkoja, jotka käytännöllisesti muuttuvat joissain oppiaineissa lomaviikoiksi. Luonnollisesti syyskuusta toukokuuhun voi sitten itsenäisesti suorittaa tenttejä tai yrittää muutoin kuluttaa aikaansa järkevästi, mutta kuka on keksinyt, että opiskelijalla täytyy olla niin paljon lomaa?” (303, nainen, humanistinen tiedekunta)

Periodisoinnilla ei ole ilmeisestikään sitä kurssien koko lukuvuoden ajalle jakautumista tasoittavaa vaikutusta, mitä sillä alkujaan haluttiin olevan, sillä opiskelijoista huomattavasti yli puolet, 61 %, koki olevansa täysin tai osittain eri mieltä siitä, että periodisointi olisi tasannut kurssien ajoittumista koko vuodelle. Kuitenkin tasaantumista on jossakin määrin ilmeisesti myös tapahtunut, sillä reilu kolmannes, 39 %, vastaajista oli kurssien ajoittumisen tasaantumisesta periodisoinnin vuoksi täysin tai osittain samaa mieltä.

Kuvio 53 Opiskelijoiden kokemus periodisoinnin tasoittavasta vaikutuksesta kurssien ajoittumiseen koko vuodelle

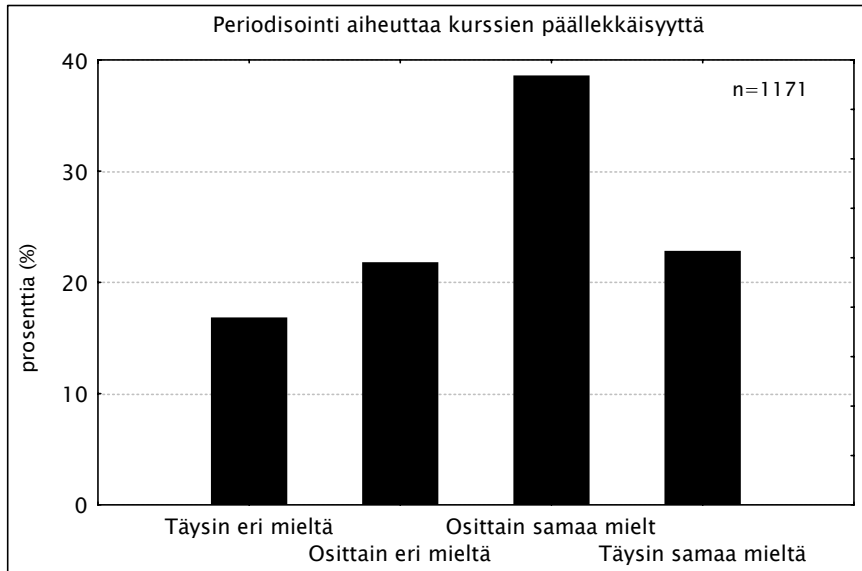
Eri tiedekuntien opiskelijoiden kokemuksissa periodisoinnin kurssien ajoittumista tasaavasta vaikutuksesta oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 30,5701, df=15, p=.010032). Missään tiedekunnassa kysymykseen vastanneiden opiskelijoiden enemmistö ei kuitenkaan kokenut periodisoinnin tasanneen kurssien ajoittumista koko vuodelle. Eniten kurssien ajoittumista tasaavaa vaikutusta olivat kokeneet matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista noin 44 % oli täysin tai osittain samaa mieltä periodisoinnin kurssien ajoittumista tasaavasta vaikutuksesta.

Kuvio 54 Opiskelijoiden kokemus periodisoinnin tasoittavasta vaikutuksesta kurssien ajoittumiseen koko vuodelle eri tiedekunnissa

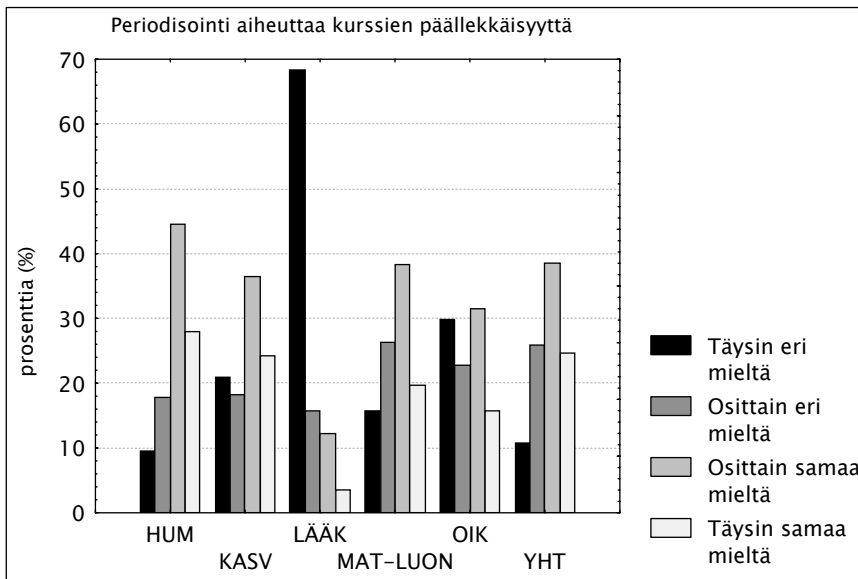
”Mielestäni periodijärjestelmä aiheuttaa pää- ja sivuaineissani erittäin paljon päällekkäisyyttä, varsinkin tenttipäivinä.” (256, mies, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Periodisoinnin on sen sijaan koettu vaikuttavan opintoja hankaloittavasti, sillä reilusti yli puolet, 61 %, vastaajista koki periodisoinnin aiheuttavan kurssien päällekkäisyyttä.

Kuvio 55 Opiskelijoiden kokemus periodisoinnin aiheuttamasta kurssien päällekkäisyydestä

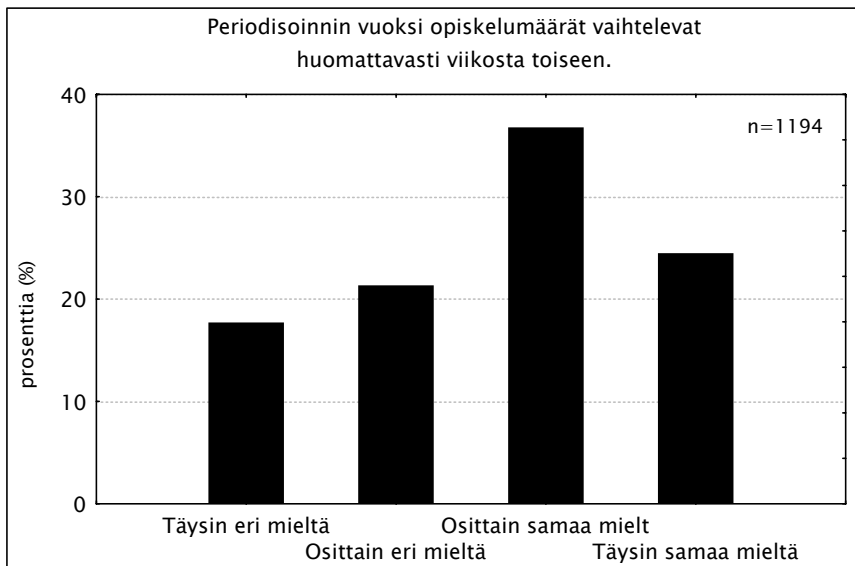
Eri tiedekuntien opiskelijoiden kokemukset periodisoinnin aiheuttamasta kurssien päällekkäisyydestä erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi (Pearson Chi-square: 154,622, df=15, p=.000000). Eniten periodisoinnin aiheuttamaa kurssien päällekkäisyyttä kokivat humanistisessa tiedekunnassa opiskelevat vastaajat, joista 73 % oli täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että periodisointi aiheuttaa kurssien päällekkäisyyttä. Lääkietieteellisessä tiedekunnassa, jossa suurimmaksi osaksi opiskelijan vastuu opintojensa suunnittelusta itsenäisesti on hyvin vähäistä, ei juurikaan koettu periodisoinnin, jota tiedekunnassa ei ole käytössä, aiheuttavan kurssien päällekkäisyyttä.

Kuvio 56 Opiskelijoiden kokemus periodisoinnin aiheuttamasta kurssien päällekkäisyydestä

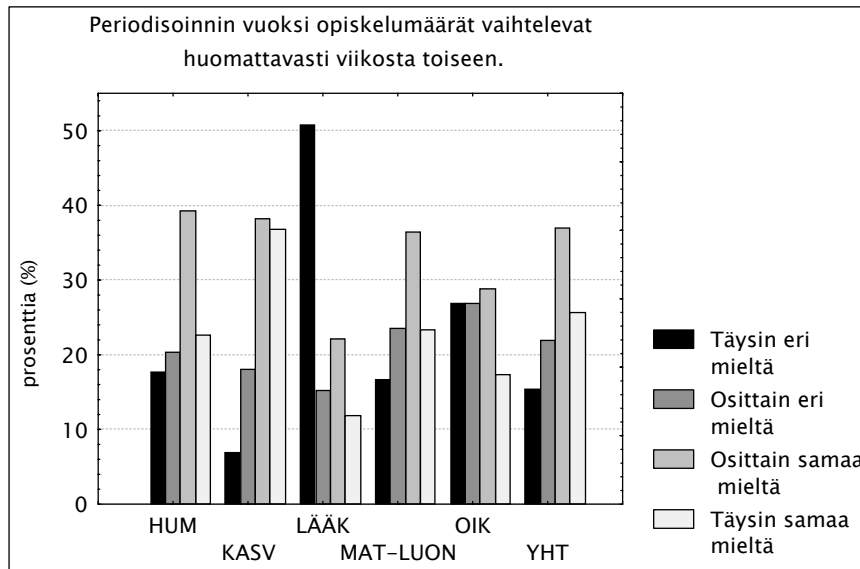
*”uskomatonta, että syyskuusta helmikuuhun on opetusta n 5–15 h/vko, riippuen ja keväällä työjärjestys täynnä jolloin vielä kurssityöt painaa päälle. Ongelmana aika monella vuosikurssilla ja vuodesta toiseen.”
(1390, mies, kasvatustieteiden tiedekunta)*

Periodisoinnin koettiin myös aiheuttavan viikoittaisen työmäärän vaihtelua, sillä reilusti yli puolet, 61 %, opiskelijoista oli täysin tai osittain samaa mieltä viikoittaisten opiskelumäärien huomattavasta vaihtelusta periodisoinnin vuoksi.

Kuvio 57 Opiskelijoiden kokemus periodisoinnin aiheuttamasta opiskelumäärän vaihtelusta viikoittain

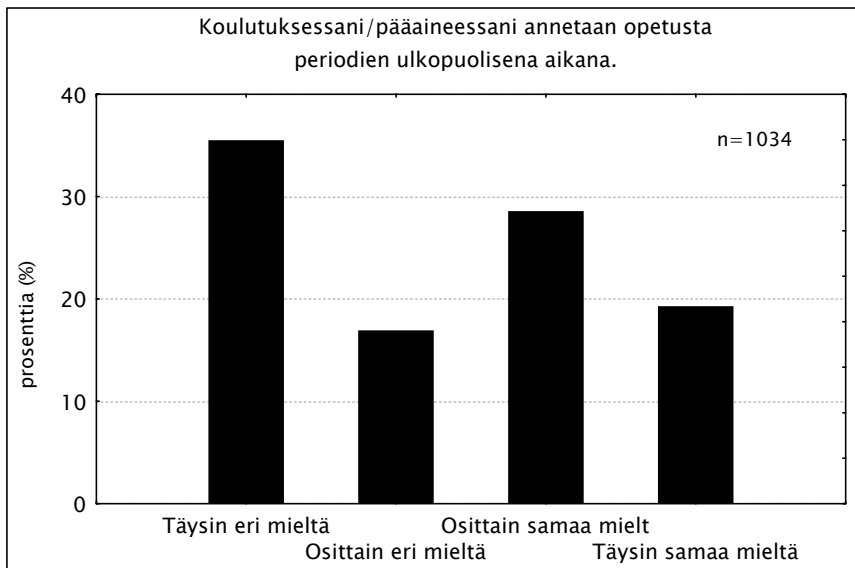
Eri tiedekuntien opiskelijoiden kokemukset periodisoinnin aiheuttamasta opiskelumäärien huomattavasta viikkojen välisestä vaihtelusta erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi (Pearson Chi-square: 75,1537, df=15, p=.000000). Eniten periodisoinnin aiheuttamaa opiskelumäärän huomattavaa vaihtelua eri viikkojen välillä olivat kokeneet kasvatustieteiden tiedekunnassa opiskelevat vastaajat, joista 75 % koki olevansa täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että periodisointi aiheuttaa opiskelumäärien huomattavaa vaihtelua viikosta toiseen.

Kuvio 58 Opiskelijoiden kokemus periodisoinnin aiheuttamasta opiskelumäärän vaihtelusta viikoittain eri tiedekunnissa

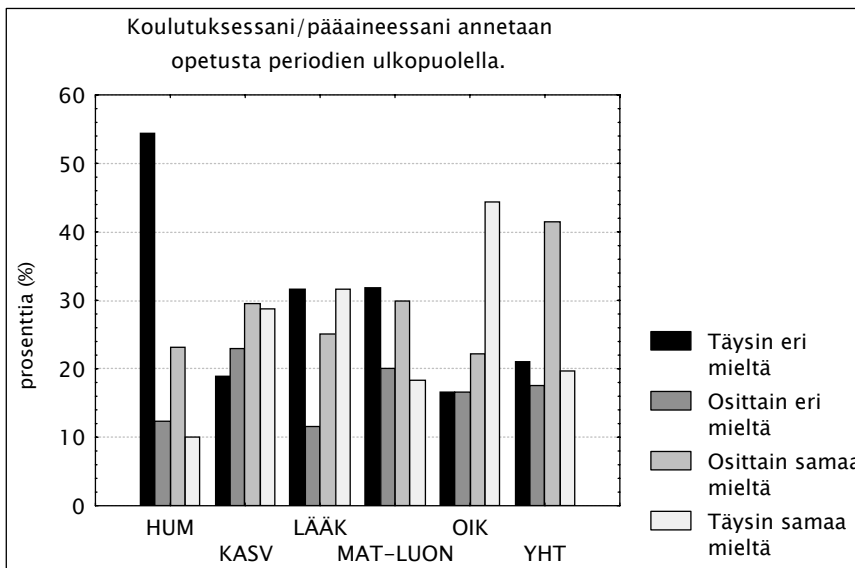
”asia ei ole mitenkään negatiivinen, kun opetusta on periodien ulkopuolella. Periodisysteemi kun rajaa käyttökelpoisten viikkojen lukumäärän todella vähiin.” (434, mies, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Opiskelijoiden näkemys periodien ulkopuolella annettavasta opetuksesta jakautui miltei tasan. Miltei puolet opiskelijoista, 48 %, myönsi, että opetusta annetaan myös periodien ulkopuolella. Tämä kertonee siitä, ettei periodien rajaama aika riitä opetuksen tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen.

Kuvio 59 Opiskelijoiden näkemys koulutuksensa tai pääaineensa antamasta periodien ulkopuolisesta opetuksesta

Eri tiedekuntien opiskelijoiden näkemykset koulutuksensa tai pääaineensa antamasta periodien ulkopuolisesta opetuksesta erosivat toisistaan tilastollisesti merkitsevästi (Pearson Chi-square: 125,385, df=15, p=.000000). Eniten periodien ulkopuolella annettavaa opetusta koettiin annetun oikeustieteellisessä tiedekunnassa, jossa opiskelivista vastaajista 66 % oli täysin tai osittain samaa mieltä siitä, että koulutuksessa annetaan opetusta myös periodien ulkopuolella.

Kuvio 60 Opiskelijoiden näkemys koulutuksensa tai pääaineensa antamasta periodien ulkopuolisesta opetuksesta eri tiedekunnissa

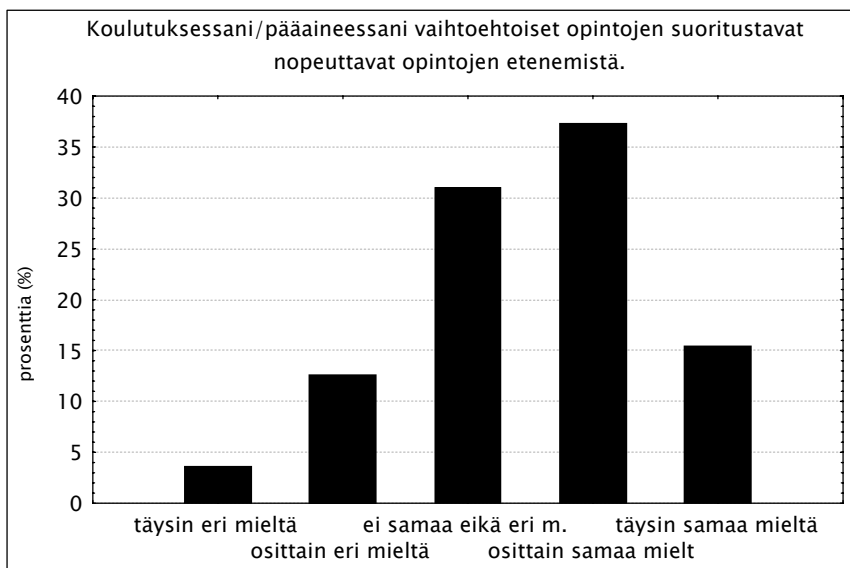
Kurssien tai opintojaksojen vaihtoehtoiset suoritusmuodot

Melko moni, 42 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista ilmoitti koulutusohjelmassaan tai pääaineessaan kursseilla tai opintojaksoilla olevan vaihtoehtoisia suoritusmuotoja. Lähes yhtä moni, 41 %, ilmoitti, ettei vaihtoehtoisia suoritusmuotoja ole. Loput 17 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei osannut sanoa, onko omassa koulutuksessa tai pääaineessa kursseilla vaihtoehtoisia suoritusmuotoja vai ei.

Taulukko 21 Vaihtoehtoisten kurssin tai opintojakson suoritusmuotojen ilmeneminen

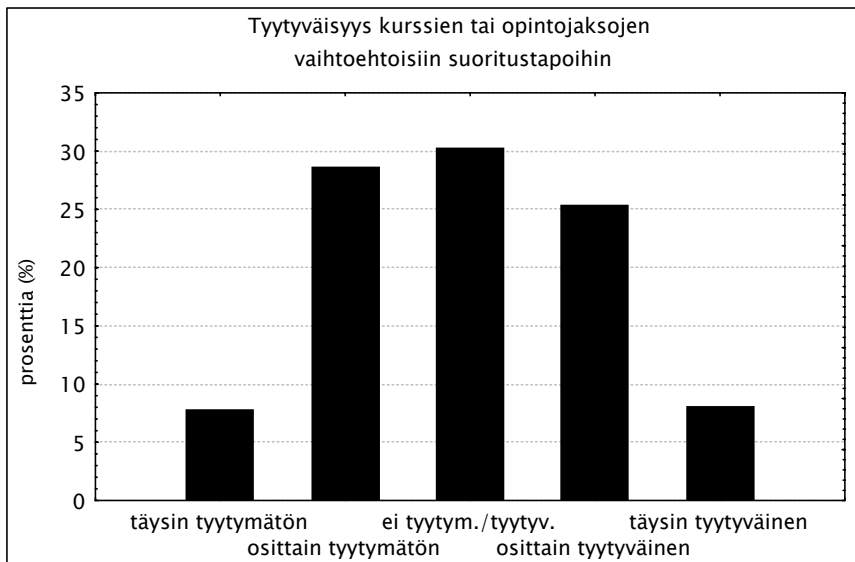
VAIHTOEHTOISIA SUORITUSMUOTOJA	n	%
kyllä	950	42
ei	915	41
en osaa sanoa	378	17
YHTEENSÄ	2243	100

Yli puolet, 53 %, opiskelijoista, jotka ilmoittivat, että heillä on pääaineensa opinnoissa kursseilla tai opintojaksoilla keskenään vaihtoehtoisia suoritusmuotoja, kokivat vaihtoehtoisten suoritustapojen nopeuttavan opintojen etenemistä.

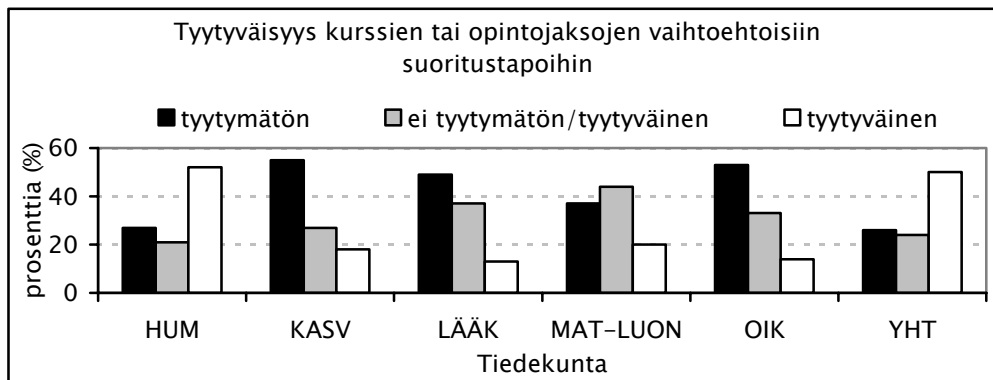
Kuvio 61 Vaihtoehtoisten suoritustapojen opintojen etenemistä nopeuttava vaikutus

Tyytyväisyys koulutuksensa tai pääaineensa kurssien tai opintojaksojen vaihtoehtoisiin suoritustapoihin jakoi vastaajia. Täysin tai osittain tyytymätön tilanteeseen koulutuksessaan tai pääaineessaan oli yli kolmannes, noin 36 %, täysin tai osittain tyytyväinen taas oli kolmannes, 33 %, vastanneista opiskelijoista ja neutraali mielipide asiaan oli vajaalla kolmanneksella, 30 %, vastaajista.

Kuvio 62 Tyytyväisyys kurssien tai opintojaksojen vaihtoehtoihin suoritus-tapoihin

Tyytyväisimpiä kurssiensa tai opintojaksojensa vaihtoehtoihin suoritus-tapoihin olivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista 52 % oli tyytyväisiä, ja yhteiskunta-tieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 50 % oli tyytyväisiä vaihtoehtoihin suoritus-tapoihin opinnoissaan. Tyytymättömiä olivat kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijat, joista 55 % oli tyytymättömiä, oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 53 % oli tyytymättömiä, ja lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 49 % oli tyytymättömiä kurssien tai opintojaksojen vaihtoehtoihin suoritus-tapoihin opinnoissaan.

Kuvio 63 Tyytyväisyys kurssien tai opintojaksojen vaihtoehtoihin suoritus-tapoihin tiedekunnittain

Opintopisteiden tai -viikkojen ja työmäärän keskinäinen vastaavuus

Lähes kaksi viidestä vuonna 2003 Turun yliopiston opiskelijoille tehtyyn kyselyyn vastanneista koki pääaineensa opintoviikkojen vastaavan niiden laskennallista työmäärää eli 40 tunnin työstä saatavaa yhtä opintoviikkoa. Hieman yli viidennes taas koki työtä olevan yhtä opintoviikkoa kohden laskennallista määrää enemmän, kun taas reilu kymmenesosa koki työtä olevan laskennallista määrää vähemmän. (Utriainen 2004, 14.)

”Riippuu kurssista vastaavatko annetut opintoviikot/-pisteet todellista työmäärää. Joistakin kursseista rapsahtaa 4 ov vaikka tekemistä ei niin olisikaan ja joillain kursseilla saa raataa sen yhden ov:nkin eteen jopa kohtuuttomasti.” (1381, nainen, humanistinen tiedekunta)

Tässä tutkimuksessa yli kolmannes vastaajista koki pääaineessaan tai koulutusohjelmassaan opintoviikkojen tai opintopisteiden vastaavan pääsääntöisesti niiden laskennallista työmäärää, joka on 40 tuntia yhtä opintoviikkoa kohden tai noin 27 tuntia yhtä opintopistettä kohden. Lähes kolmannes koki, että työtä on yhtä opintoviikkoa tai -pistettä kohden enemmän kuin laskennallinen määrä. Vajaa neljäsosa opiskelijoista ei kuitenkaan osannut arvioida näiden keskinäistä vastaavuutta.

Taulukko 22 Opintoviikkojen ja -pisteiden toteutuneen työmäärän ja laskennallisen työmäärän keskinäinen vastaavuus

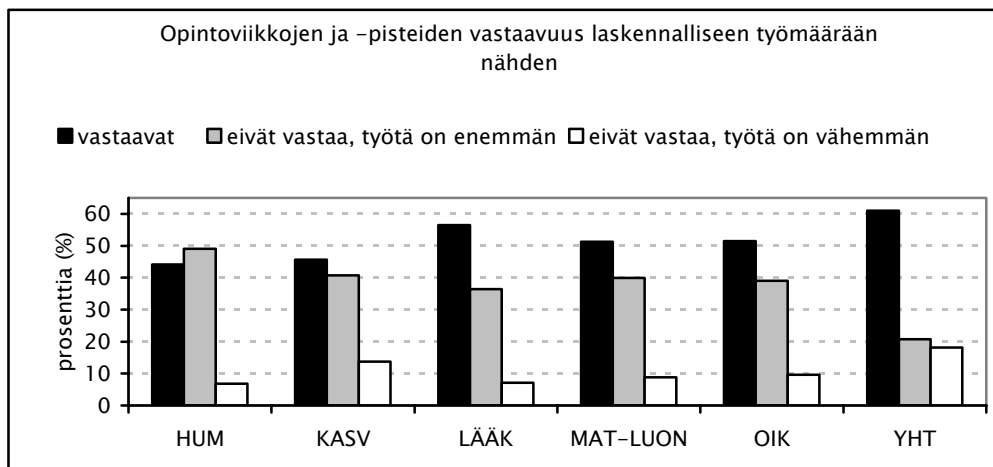
VASTAAVUUS	n	%
vastaavat	864	39
eivät vastaa, työtä on enemmän	687	31
eivät vastaa, työtä on vähemmän	171	8
en osaa sanoa	518	23
YHTEENSÄ	2240	100

Kokemuksissa opintoviikkojen ja niiden työmäärän suhteessa on aikaisemmissa tutkimuksissa (ks. esim. Utriainen 2004) havaittu olevan eroja tiedekuntien välillä. Matemaattis-luonnontieteellisessä ja oikeustieteellisessä tiedekunnassa noin puolet opiskelijoista koki opintoviikkojen mitoituksen olevan kohdallaan, joskin samoissa tiedekunnissa myös reilu viidennes opiskelijoista koki työtä olevan enemmän kuin 40 tuntia opintoviikkoa kohden. Humanistisessa tiedekunnassa yli kaksi viidesosaa kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki työtä olevan enemmän kuin 40 tuntia opintoviikkoa kohden. Lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista vajaa kolmannes koki opintoviikot oikein mitoitetuiksi ja toinen vajaa kolmannes työtä olevan enemmän kuin laskennallinen määrä. Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa vajaa kaksi viidesosaa koki opintoviikot oikein mitoitetuiksi, viidesosa laskennallista työmäärää helpommiksi ja vajaa viidennes laskennallista työmäärää vaativammiksi. Kasvatustieteiden tiedekunnassa vajaa kolmannes opiskelijoista koki opintoviikkojen mitoituksen laskennallista työmäärää vaativammaksi, vajaa neljäsosa työmäärää vastaaviksi ja reilu neljäsosa työmäärää helpommiksi. (Utriainen 2004, 15.)

Tässä tutkimuksessa vastaajat, jotka osasivat arvioida toteutuneen työmäärän ja laskennallisen työmäärän vastaavuutta, otettiin mukaan tiedekuntien väliseen vertailuun. Tiedekuntien välillä oli eroja opiskelijoiden kokemuksissa toteutuneen ja laskennallisen työmäärän keskinäisessä vastaavuudessa (Pearson Chi-square: 72,3742, df = 10, p = .000000). Opiskelija-arvioiden mukaan parhaiten opintoviikkojen tai -pisteiden vastaavuus työmäärään nähden toteutui yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, jonka kyselyyn vastanneista opiskelijoista jopa 61 % arvioi, että tehty työmäärä opintoviikkoa tai -pistettä kohden vastaa sen laskennallista työmäärää. Tämän lisäksi samassa tiedekunnassa lähes viidennes kysymykseen vastanneista opiskelijoista piti toteutunutta työmäärää opintoviikkoa tai -pistettä kohden vähäisempänä kuin laskennallinen työmäärä.

”Riippuu kurssista vastaavatko annetut opintoviikot/-pisteet todellista työmäärää. Joistakin kursseista rapsahtaa 4 ov vaikka tekemistä ei niin olisikaan ja joillain kursseilla saa raataa sen yhden ov:nkin eteen jopa kohtuuttomasti.” (1381, nainen, humanistinen tiedekunta)

Opiskelija-arvioiden mukaan heikoimmin vastaavuus opintoviikkojen tai -pisteiden suhteessa kurssien laskennalliseen työmäärään toteutuu humanistisessa tiedekunnassa, jonka kysymykseen vastanneista opiskelijoista lähes puolet, 49 %, koki, että toteutunut työmäärä opintoviikkoa tai -pistettä kohden ylittää laskennallisen työmäärän. Näkemyksissä oli kuitenkin melko huomattavaa vaihtelua, sillä miltei samansuuruisen osuus, 44 %, kuitenkin koki, että toteutunut ja laskennallinen työmäärä vastaavat pääsääntöisesti toisiaan.

Kuvio 64 Toteutuneen ja laskennallisen työmäärän keskinäinen vastaavuus opintoviikkoa tai -pistettä kohden tiedekunnittain

Ne vastaajista, jotka osasivat arvioida toteutuneen työmäärän ja laskennallisen työmäärän vastaavuutta otettiin mukaan myös koulutusohjelmien ja pääaineiden vertailuun. Koulutusohjelmien ja pääaineiden joukossa oli vain kaksi (suomalais-ugrilainen kielentutkimus ja tilastotiede), joissa kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat kokivat, että toteutunut työmäärä vastaa pääsääntöisesti laskennallista työmäärää opintoviikkoa tai -pistettä kohden. Niitä kurssiensa mitoituksessa onnistuneita koulutuksia tai pääaineita, joissa vähintään 60 % vastanneista opiskelijoista koki opintoviikkojen tai -pisteiden vastaavan niiden laskennallista työmäärää oli 17 kappaletta,

mikä on hieman yli neljännes kaikista kyselyssä mukana olleista koulutuksista ja pääaineista.

Taulukko 23 Koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään 60 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki, että työtä tehdään opintoviikkoa tai -pistettä kohden laskennallinen määrä

KOULUTUS/PÄÄAINE	Osuus (%) koulutuksen vastaajista	n
suomalais-ugrilainen kielentutkimus	100,0	4
tilastotiede	100,0	7
terveyden biotieteet	81,3	13
logopedia	75,0	3
filosofia	75,0	9
fysikaaliset tieteet	73,3	33
yleinen historia	73,0	27
sosiologia	70,2	33
maantiede	69,2	27
kulttuurihistoria	68,3	28
lääketiede	68,2	75
arkeologia	66,7	6
yleinen kielitiede	66,7	2
sosiaalipolitiikka	66,7	14
lääketieteen muuntokoulutus	63,6	7
folkloristiikka	62,5	5
valtio-oppi	60,5	23

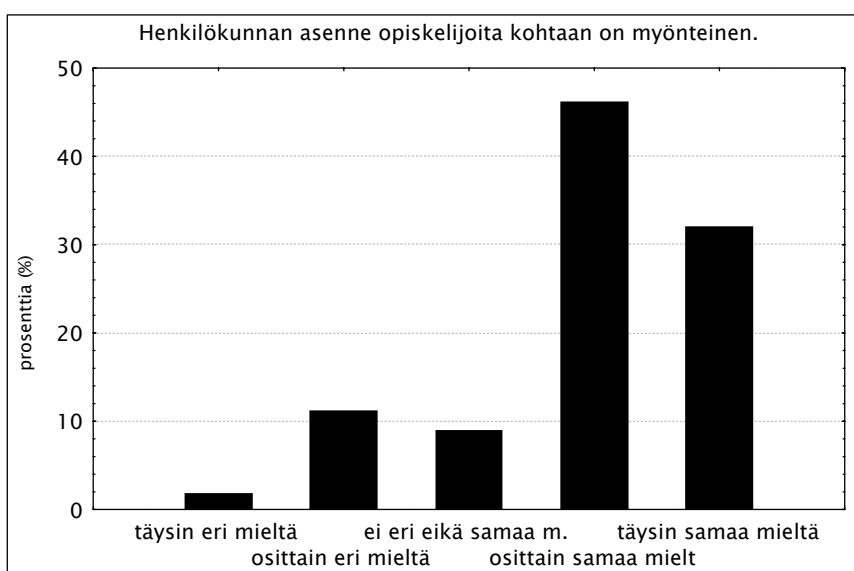
Toteutuneen ja laskennallisen työmäärän vastaavuuden erot korostuivat kieliopinnoissa, sillä yli puolet koulutuksista tai pääaineista, joissa yli 60 % kysymykseen vastanneista opiskelijoista koki opintoviikkoa tai -pistettä kohden tehdyn toteutuneen työn suuremmaksi kuin laskennallisen työmäärän, oli kielten koulutusohjelmia. Myös osassa muita pääaineita tai koulutuksia koettiin olevan epäsuhtaa laskennallisen ja toteutuneen työmäärän välillä opintoviikkoa tai -pistettä kohden.

Taulukko 24 Koulutusohjelmat tai pääaineet, joissa vähintään 60 % kyselyyn vastanneista koki, että työtä tehdään opintoviikkoa tai -pistettä kohden enemmän kuin laskennallinen määrä

KOULUTUS/PÄÄAINE	Osuus (%) koulutuksen vastaajista	n
espanjan kieli	100,0	8
espanjan kielen kääntäminen	90,9	10
venäjän kieli	83,3	10
hoitotiede	75,9	22
hammaslääketiede	75,0	3
yleinen kirjallisuustiede	73,9	17
englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus	70,0	21
saksan kielen kääntäminen ja tulkkaus	66,7	12
ranskan kieli	63,6	14
kotimainen kirjallisuus	63,2	12
ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus	62,9	22
kemia	61,7	37
italian kieli	60,0	9

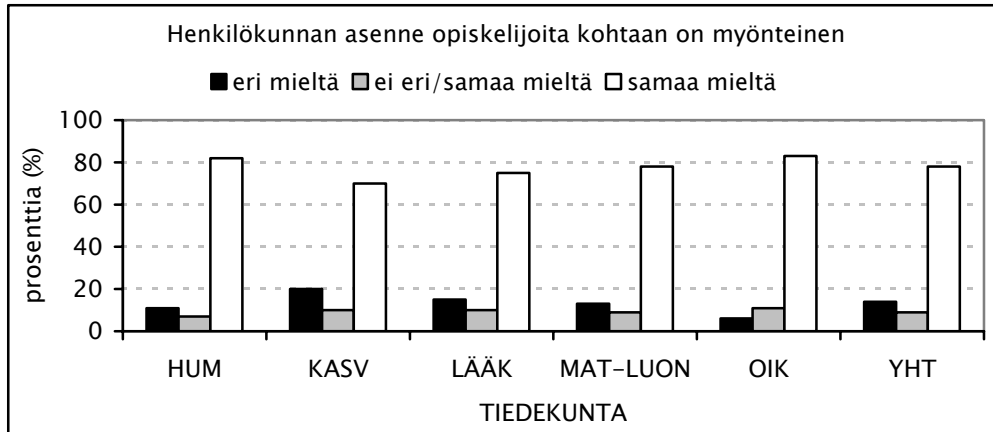
Opiskelijoiden ja henkilökunnan väliset suhteet

Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä (kysymys 18 e) onko henkilökunnan asenne opiskelijoita kohtaan myönteinen. Koko yliopistossa henkilökunnan koettiin olevan suhteellisen opiskelijamyönteistä, sillä suurin osa, 78 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki henkilökunnan asenteen opiskelijoita kohtaan olevan myönteinen (osittain samaa mieltä ja täysin samaa mieltä vastanneet).

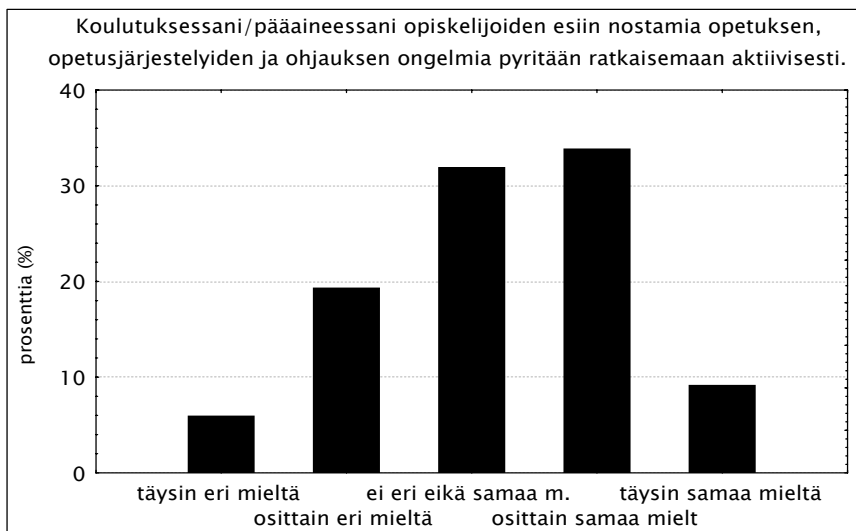
Kuvio 65 Kokemus henkilökunnan myönteisestä suhtautumisesta opiskelijoita kohtaan

Opiskelijamyönteisintä henkilökunnan kokivat olevan oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 83 % koki olevansa täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä ”Henkilökunnan asenne opiskelijoita kohtaan on myönteinen”. Miltei samaan ylsi humanistinen tiedekunta, jonka opiskelijoita 82 % oli täysin tai osittain samaa mieltä väittämästä. Eniten väittämästä eri mieltä olevia opiskelijoita oli kasvatustieteiden tiedekunnassa, jossa viidennes, 20 %, opiskelijoista koki olevansa väittämästä osittain tai täysin eri mieltä.

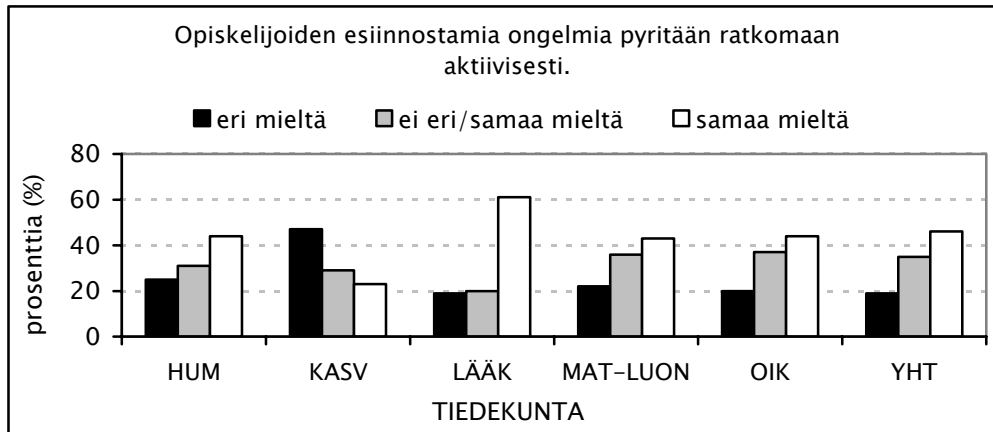
Kuvio 66 Kokemus henkilökunnan myönteisestä suhtautumisesta opiskelijoita kohtaan tiedekunnittain

Opiskelijoista noin 43 % koki, että omassa koulutuksessa tai pääaineessa tartutaan opiskelijoiden esiin nostamiin opetusta, opetusjärjestelyitä tai ohjausta koskeviin ongelmiin ja niitä pyritään ratkaisemaan aktiivisesti. Toisaalta reilu neljännes, 25 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista, koki, ettei näin tapahdu.

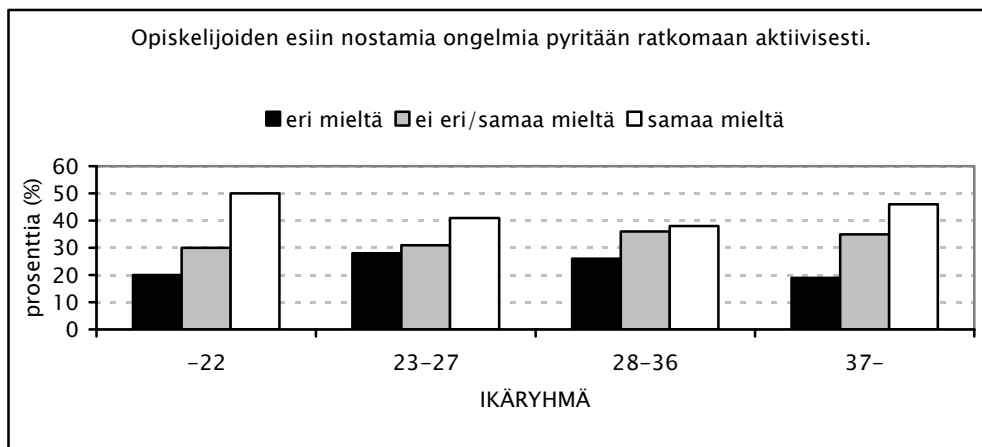
Kuvio 67 Opiskelijoiden kokemus havaitsemiensa ongelmien vakavasti ottamisesta omassa pääaineessaan tai koulutuksessaan

Tiedekunnittain asiaa tarkasteltaessa voidaan havaita lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista selvän enemmistön, 61 %, olevan väittämästä ”Koulutuksessani/pääaineessani opiskelijoiden esiin nostamia opetuksen, opetusjärjestelyiden tai ohjauksen ongelmia pyritään ratkaisemaan aktiivisesti.” täysin tai osittain samaa mieltä. Sen sijaan kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoiden vastaajista miltei puolet, 47 %, oli väittämästä osittain tai täysin eri mieltä.

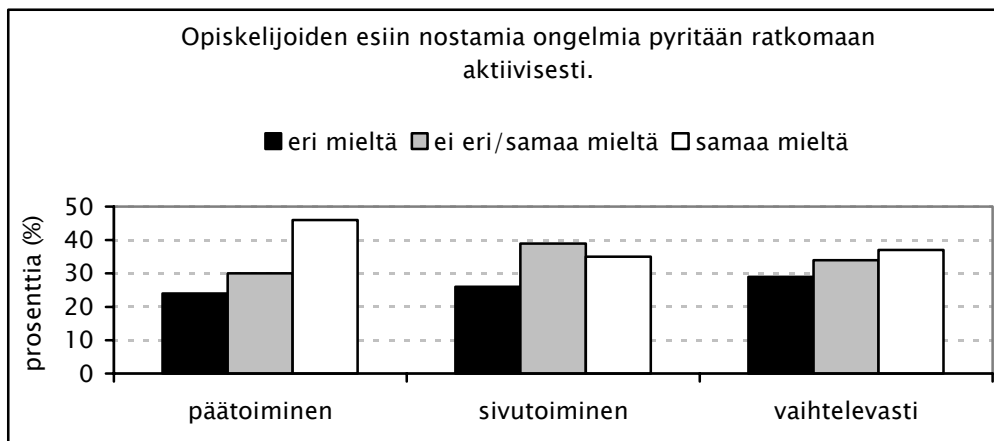
Kuvio 68 Opiskelijoiden kokemus havaitsemiensa ongelmien vakavasti ottamisesta omassa pääaineessaan tai koulutuksessaan tiedekunnittain

Ikäryhmittäin asiaa tarkasteltaessa puolet, 50 %, nuorimmista – korkeintaan 22-vuotiaista – opiskelijoista ja 46 % vanhimmista – 37-vuotiaista ja sitä vanhemmista – opiskelijoista kokivat olevansa väittämästä ”Koulutuksessani/pääaineessani opiskelijoiden esiin nostamia opetuksen, opetusjärjestelyiden tai ohjauksen ongelmia pyritään ratkaisemaan aktiivisesti.” täysin tai osittain samaa mieltä.

Kuvio 69 Opiskelijoiden kokemus havaitsemiensa ongelmien vakavasti ottamisesta omassa pääaineessaan tai koulutuksessaan ikäryhmittäin

Erityyppisillä opiskelijoilla oli erilaisia kokemuksia opiskelijoiden esiin nostamiin ongelmiin suhtautumisesta. Päätoimiset opiskelijat olivat eniten samaa mieltä siitä, että näitä ongelmia pyritään ratkomaan aktiivisesti. Heistä 46 % koki näin.

Kuvio 70 Opiskelijoiden kokemus havaitsemiensa ongelmien vakavasti ottamisesta omassa pääaineessään tai koulutuksessaan opiskelutyypin mukaan

Opiskelijavaihto

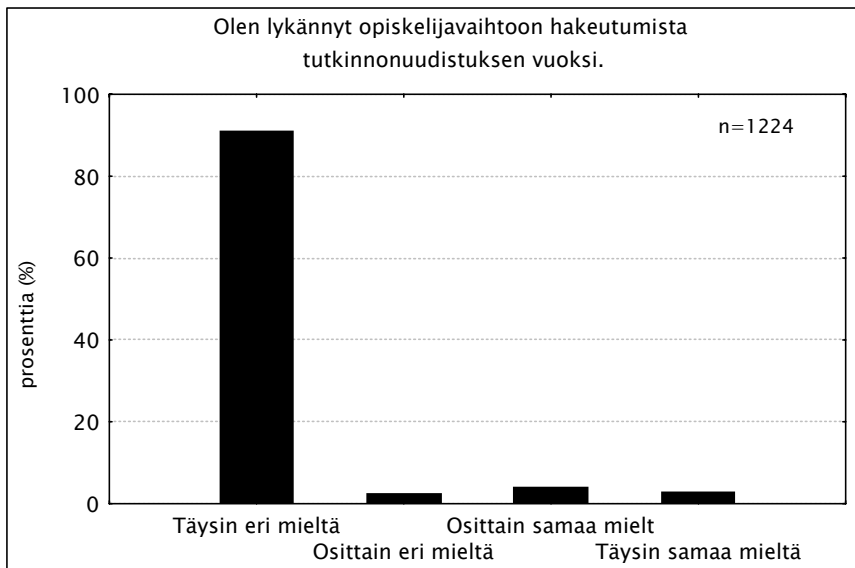
Edellisessä Turun yliopiston opiskelijoille suunnatussa kyselyssä 16 % vastanneista opiskelijoista oli ollut ulkomailla opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa tai molemmissa. Tämän lisäksi viidennes vastanneista aikoi lähteä opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun ulkomaille. Kolmannes opiskelijoista ei ollut käyttänyt hyväkseen mahdollisuutta opiskelijavaihtoon tai ulkomaiseen työharjoitteluun eikä myöskään aikonut käyttää näitä mahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Utriainen 2004, 15.)

”Minä olen tehnyt opintoihini kuuluvan kieliharjoittelun työskentelemällä ulkomailla, siksi en enää suunnittele vaihtoon lähtemistä.” (1102, nainen, humanistinen tiedekunta)

Tässä tutkimuksessa ulkomailla opintoihin liittyvässä opiskelijavaihdossa ilmoitti olleensa noin 13 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Lisäksi noin 14 % vastaajista aikoi lähteä ulkomaille opiskelijavaihtoon, ja vajaa kolmannes, noin 30 % harkitsi asiaa. Aikaisemmin opiskelijavaihdossa olleista noin 16 % aikoi mennä opiskelijavaihtoon ja reilu neljännes, noin 26 %, harkitsi vaihtoon lähtemistä. Opiskelijoista, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta opiskelijavaihdosta, aikoi vaihtoon lähteä noin 13 % ja vajaa kolmannes, noin 31 %, harkitsi vaihtoon lähtöä.

”Olen suunnitellut opintojani vanhan tutkinnon pohjalta ja aion ne sen mukaan suorittaa, mutta esim. vaihto-opiskelijaksi on sen vuoksi jäänyt tai ainakin lykkäytynyt siihen saakka, kunnes olen aivan varma, että kykenen tutkinnon vuoteen 2008 mennessä suorittaa.” (1199, nainen, oikeustieteellinen tiedekunta)

Tutkinnonuudistuksella ei ole ollut kovinkaan paljon vaikutusta opiskelijavaihtoon hakeutumiseen, sillä opiskelijoista vain seitsemän prosenttia oli lykännyt opiskelijavaihtoon hakeutumista ainakin osittain tutkinnonuudistuksen vuoksi.

Kuvio 71 Opiskelijoiden kokemus tutkinnonuudistuksen vaikutuksesta opiskelijavaihtoon hakeutumiseen

Kokemukset epäasiallisesta käyttäytymisestä ja häirinnästä

Aikaisemmassa Turun yliopiston opiskelijoita koskeneessa selvityksessä (Utriainen 2004, 27) yleisimmäksi epätasa-arvoisen kohtelun syyksi nousi sukupuoli. Naisista 7 % ja miehistä 3 % oli kokenut epätasa-arvoista kohtelua sukupuolensa perusteella. Ikään perustuvaa epätasa-arvoista kohtelua oli kokenut 2 % opiskelijoista. Osa iän perusteella epätasa-arvoisesta kohtelusta oli kohdistunut vanhempiin, osa nuorempiin opiskelijoihin. Myös seksuaalisen suuntautumisen, vammaisuuden, etnisen taustan, uskonnon tai vakaumuksen perusteella tapahtuvaa epätasa-arvoista oli havaittavissa hieman. (Utriainen 2004, 27.)

Tässä tutkimuksessa kyselyyn vastanneista opiskelijoista 5 % (n=102) oli kokenut opinnoissaan sukupuoleen, ikään, uskontoon, vakaumukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaisuuteen tai etniseen taustaan kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää. Epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää kokeneista 63 % (n=64) oli kokenut sitä opetushenkilökunnan edustajan taholta, 14 % (n=14) muun henkilökunnan edustajan taholta ja 33 % (n=34) opiskelutoverin taholta. Osa epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää kokeneista koki useamman tahon toimijoiden harjoittaneen sitä itseään kohtaan. Epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää kokeneista opiskelijoista kolmannes, 34 %, koki sen vaikeuttaneen opiskeluaan.

Opiskelijat saivat halutessaan kuvailla (kysymys 30) kokemaansa epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää omin sanoin. Kuvailuista 15 koski sukupuoleen liittyvää epäasiallista käyttäytymistä, kuten sukupuolten eriarvoista kohtelua esimerkiksi opetustilanteissa joko opetushenkilökunnan tai opiskelutoverien taholta. Sukupuoleen kohdistuva epäasiallinen käyttäytyminen voi olla myös sukupuoleen kohdistuvaa loukkaavaksi koettua puhetta, kuten vähättelyä tai vartaloon kohdistuvia huomautuksia. Seuraavassa lainauksessa naisopiskelija kuvailee kokemuksiaan sukupuoleen

kohdistuvasta häirinnästä ja epäasiallisesta käyttäytymisestä miesvaltaisella alalla opiskelutovereiden taholta.

”Osa miespuolisista opiskelutovereistani vähätteli sopivuuttani [x]-alalle ensimmäisenä opiskelulukukautenani. Sen jälkeen minut on kuitenkin otettu yhtä vakavasti kuin muutkin. Opiskelijatapahtumissa on välillä esiintynyt lievää seksuaalista häirintää miesopiskelijoiden puolelta. He saattavat koskea peppuuni tai härnätä minua härskeillä jutuiltaan. Olen oppinut näyttämään välinpitämättömältä, koska en usko heidän yleensä tarkoittavan mitään pahaa. Silti tällainen käytös on mielestäni alistavaa ja olen joskus pahoittanut mieleni sen takia.” (234, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Opiskelijoiden keskinäinen epäasiallinen käyttäytyminen on ikävää. Kuitenkin vielä ikävämpää on, jos opetushenkilökuntaan kuuluva henkilö harjoittaa sukupuoleen kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä. Tällöin on kyseessä myös valta-aseman väärinkäyttö, jossa opiskelija on alisteisessa asemassa opettajaan nähden, minkä vuoksi asiaan puuttuminen on huomattavasti vaikeampaa opiskelijan kannalta. Seuraavassa lainauksessa on naisopiskelijan kuvaus opettajan häneen kohdistamista asiattomista vartaloon kohdistuneista huomautuksista.

”Eräs miespuolinen lehtori kommentoi epäasiallisella tavalla ulkonäköäni, mm. rintojeni kokoa ja takamukseni muotoa. Moista puhetta kuulee tietty jatkuvasti baareissa jne., eikä se silloin liiemmin hetkauta suuntaan eikä toiseen, koska tuntemattomia ahdistelijoita voi käskeä suksimaan kuuseen, mutta kun opettaja esittää rivoja kommentteja, se on mielestäni valta-aseman väärinkäyttöä, sillä opiskelija ei luultavasti uskalla väittää vastaan. Kyseinen lehtori oli silloin proseminaarini ohjaaja, joten luonnollisesti en nostanut asiasta jupakkaa, sillä en tiedä miten se olisi heijastunut arvosteluuni.” (1106, nainen, humanistinen tiedekunta)

Myös miesopiskelijat kokivat joissakin tapauksissa kohdanneensa epäasiallista käyttäytymistä opinnoissaan. Seuraavassa on lainaus miesopiskelijan kokemuksesta opiskelustaan naisten elinpiiriin vahvasti kuuluvalla alueella.

”Gynekologian klinikalla sorretaan miesopiskelijoita. (Ei pääse keskustelemaan potilaiden kanssa jne.) Yleensä ainoastaan naiskandit saa tutkia potilaita gynellä..” (871, mies, lääketieteellinen tiedekunta)

Opiskelijoiden kirjoittamista epäasiallisen käyttäytymisen ja häirinnän tilannekuvailuista kymmenen täyttää seksuaalisen häirinnän tunnusmerkit, mikä voi olla esimerkiksi epämiellyttäväksi koettua fyysistä koskettelua tai epäasiallisia yhteydenottoja sähköpostin, puhelimen tai tekstiviestien välityksellä. Seksuaaliseksi häirinnäksi tulkittavaa opiskelijan epämiellyttäväksi kokemaa toimintaa ovat voineet harjoittaa opiskelutovereiden lisäksi opetushenkilökunnan edustajat, mistä esimerkkinä seuraava lainaus opiskelijalta.

”Tilanteessa, jossa tarvitsin tukea erään kurssin suorittamiseen ja menin tapaamaan opettajaa, hän kävi liian tuttavalliseksi. Hän yritti lähitiessäni halata minua ja jo aikaisemmin kosketella (ei mitenkään per-

verssisti, mutta aivan liian tuttavallisesti, en tuntenut tätä opettajaa yhtään) ja tapaamisen jälkeen sain puhelimeeni tekstiviestin, jossa hän kiitti mukavasta juttutuokiosta ja kysyi, koska otetaan uusiksi. Ja minä olisin vain halunnut pyytää häneltä apua kurssin suorittamiseen!” (2219, nainen, humanistinen tiedekunta)

Opiskelijoiden kirjoittamista kuvauksista seitsemän koski epäasiallista käyttäytymistä, joka kohdistui uskuntoon tai vakaumukseen. Seuraavassa on lainaus kyselyyn vastanneelta opiskelijalta, joka on havainnut epäasiallista käyttäytymistä uskonnollisen maailmankatsomuksen omaavia kohtaan opiskelunsa aikana.

”Akateemisessa maailmassa uskonnollinen maailmankatsomus ei tunnu olevan minkäänlaisessa huudossa. Tuntuu, että usein sekä opettajat että opiskelijat kuvittelevat, ettei yliopistossa voi olla uskonnollisia ihmisiä, koska puhuvat avoimesti uskonnonvastaisesti. Uskontoa ja sen harjoittajia kuulee solvattavan tai kritisoitavan usein. En ole kokenut varsinaista syrjintää tai häirintää, joka olisi kohdistunut henkilökohtaisesti minuun, mutta olen usein pahoittanut mieleni ihmisten puheista, siitä kuinka ”kristinusko on kaiken pahan alku ja juuri” ja ”uskovaiset ovat sellaisia ja tällaisia” jne.” (167, nainen, humanistinen tiedekunta)

Epäasiallisen käyttäytymisen kuvauksista kuusi koski ikään liittyvää epäasiallista käyttäytymistä, jota olivat kokeneet sekä yliopistossa epätavanomaisina pidetyt aikuisena opintonsa aloittaneet vanhemmat opiskelijat (Mäkinen 2001, 87) että nuoremmat opiskelijat. Seuraavat lainaukset kertovat ikään liittyvästä epäasiallisesta käyttäytymisestä, mitä tavanomaista vanhemmat opiskelijat ovat kokeneet yliopistolla ja opiskeluympäristössään.

”Koska opiskelen näin vanhemmalla iällä, olen kokenut ikärasismia. Jää ulkopuoliseksi ja katsotaan, ettei ole opinnoissa vakavalla mielellä mukana.” (888, nainen, humanistinen tiedekunta)

”Akuutit, voimakkaat sairausoireet päällä, itsellä kova hätä, yths:n keski-ikäinen [x]lääkäri ei kuunnellut minua vaan ilm. nähtyään sotuni halusi minun kertovan aluksi minkä ikäinen olen ja mites nyt tämän ikäisenä opiskelen, pitkään jaaritellen. Koin tilanteen lähes sadistisena. Päästyäni vihdoinkin kertomaan oireistani lääkäri sanoi, että sinähän olet niin hätäntynyt, että se tarttuu häneenkin... Yths:lle tiedoksi ikärasismista, että kaikki opiskelijat eivät ole parikymppisiä, omalla alallani se on yleistä, lisäksi tällä kertaa myös kaikki ammatillisuus oli ko. tyypiltä täysin hukassa.” (1636, nainen, humanistinen tiedekunta)

Myös nuoremmilla opiskelijoilla oli kokemuksia ikäänsä liittyvästä epäasiallisesta käyttäytymisestä, josta esimerkkinä on seuraava lainaus opiskelijalta, joka on kokenut iän ja elämäntilanteen vaikuttavan opiskeluvaatimukseen niitä epätasa-arvoistavasti.

”Opiskelijoita on kohdeltu eriarvoisesti, toisilta vaaditaan pidempiä raportteja kuin toisilta ym. Lisäksi nuorempien opiskelijoiden mielipiteitä ei oteta huomioon samalla lailla kuin vanhempien työelämässä

pitkään olleiden. Ts. päätoimisesti opiskelevilta vaaditaan enemmän kuin työssä käyviltä.” (2019, nainen, kasvatustieteiden tiedekunta)

Varsinaisesti kyselyssä luokiteltujen kategorioiden ulkopuolelle sijoittui henkilöön kohdistuva epäasiallinen käytös tai epätasa-arvoinen kohtelu, jota kuvaili kohdanneensa kuusi opiskelijaa. Seuraavassa lainauksessa opiskelija kuvaa kokemuksiaan.

”Epäasiallista käyttäytymistä luentotilanteissa; henkilökohtaisuuksiin menoa debattitilanteessa, joissa vain asioiden pitäisi keskustella keskenään, epätasa-arvoista arvostelua, epäammattimaista ja ei-objektiivista kantaa asioihin, yhden ihmisen yletön valta” (1860, nainen, humanistinen tiedekunta)

Sekä seksuaaliseen suuntautumiseen että etniseen taustaan kohdistuvasta epäasiallisesta käyttäytymisestä raportoitiin kummastakin kahdessa kuvauksessa. Vaikka opiskelija ei olisi kokenut itseensä kohdistuvaa häirintää tai epäasiallista käyttäytymistä, oli sitä kuitenkin havaittu tapahtuvan yliopistossa tai sen fyysisessä ympäristössä. Seuraavassa lainauksessa opiskelija kuvailee sekä etniseen taustaan että seksuaaliseen suuntautumiseen kohdistuvaa häirintää, jota on havainnut yliopistoympäristössä.

”Henkilökohtaisesti minulla ei ole ollut mitään ongelmia. Toisaalta olen suht normaali suomalainen mies. Vessakirjoitusten perusteella tosin rasismi, homofobia ja muunlainen syrjintä kyllä kukoistaa. Joskus voisi luulla istuvansa yläasteen tai amiksen vessassa kun lukee vessojen tekstejä. No vessakirjoitukset ovat vain vessakirjoituksia ja varmaan vähemmistön tekemiä. Kuitenkin voisi ajatella että ulkomaalainen opiskelija voi saada aika negatiivisen kuvan suomalaisista opiskelijoista vessatekstien perusteella. Itse olen opiskellut vuosia ulkomailla eikä siellä moisia lapsellisia junttiherjoja vessojen seinillä näkynyt. Tai ei ainakaan samassa mittakaavassa.” (1449, mies, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

Muita kuin valmiiksi annettujen kategorioiden kuvauksia epäasiallisesta käytöksestä oli syiksi koettu mm. perheellisyys, huonon ilmapiirin heijastuminen opiskelijoiden kohteluun, poliittinen suuntautuminen, tieteenala, kotipaikkakunta ja opintojen pitkityminen. Varsinaisesti vammaisuuteen kohdistuvasta epäasiallisesta käyttäytymisestä ei kertonut kukaan kyselyyn vastanneista opiskelijoista, mutta opintojen vaatimien erityisjärjestelyjen vuoksi koetusta epäasiallisesta käyttäytymisestä opintohallinnon taholta kertoi yksi vastaaja. Yliopistolla on nykyisin vammaisasiamies, joka antaa neuvontaa vammaisille, sairaille ja ns. erilaisille oppijoille kuten esimerkiksi lukihäiriöisille, jotka tarvitsevat erityisjärjestelyjä opiskelussaan, esimerkiksi tenteissä tai muissa opetustilanteissa. Erityisjärjestelyitä varten opiskelijan tulee ottaa yhteyttä joko vammaisasiamieheen tai tiedekunnan opintopäällikköön. (Pakarinen 2006, elektroninen dokumentti.) Koska tilanne on uusi eikä tehtävien jakautuminen vammaisasiamiehen ja opintopäällikköiden kesken aina ilmeisesti ole selvä, ovat opiskelijat joissakin tapauksissa ilmeisesti joutuneet kärsimään suotta epäselvästä tilanteesta.

4. Opintojen ohjaus

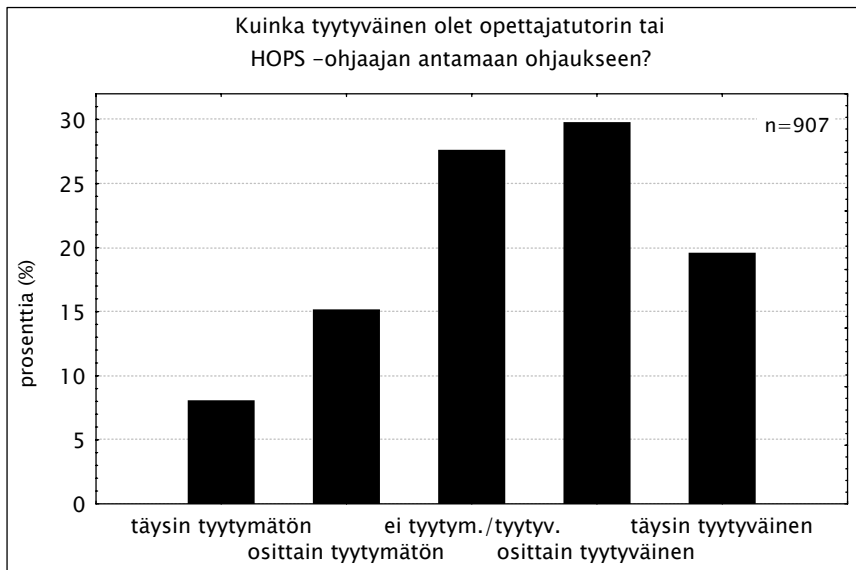
Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003–2008 mukaan ”Yliopistojen toiminta on viime vuosien aikana tehostunut ja suoritettujen tutkintojen määrä on voimakkaasti kasvanut. Opiskeluprosessin laatuun ja tehokkuuteen on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota niin tiede- kuin taideyliopistoissa, sillä opintojen keskeyttäminen ja tutkintojen suorittamisaikojen pituus ovat edelleen ongelmia useilla koulutusaloilla. Opetuksen ja opintojen suunnittelun, ohjauksen ja opintojen etenemisen kehittämiseen liittyviä hankkeita on tarpeen edelleen tukea erillisrahoituksella.” (OPM 2004, 47.)

Yliopistoissa opintojen ohjaukseen ja neuvontaan osallistuu monissa eri tehtävissä toimivia henkilöitä mm. tiedekunnissa, laitoksilla ja oppiaineissa (Turun yliopisto 2006, 58–60). Hiljattain Turun yliopistossa on myös aloittanut opintopsykologi, joka yhdessä opiskelijan kanssa voi työstää opiskeluun liittyviä ongelmia (emt., 65). Opinto-ohjauspalveluille onkin tarvetta, sillä esimerkiksi Kurrin (2006, 62) tutkimuksen mukaan opintojen suunnittelemiseen liittyvät vaikeudet vaikuttavat hyvin vahvasti opintojen sujumattomuuteen. Heikkoon opintoviikkokertymään olivat yhteydessä myös opiskelijan kokemat puutteet opinto-ohjauksessa ja avun tarve opiskeluongelmissa ja opiskelutekniikassa. (Kurri 2006, 62.)

HOPS -ohjaus

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003–2008 (OPM 2004, 47) mukaan lukuvuodesta 2005–2006 alkaen ”Yliopistot ottavat kaikilla koulutusaloilla käyttöön opiskelijoiden henkilökohtaiset opintosuunnitelmat, joiden toteuttamiseen sekä opiskelija että yliopisto sitoutuvat.” Vuonna 2006 opintonsa aloittaneet opiskelijat tekevät kaikki ensimmäisenä opiskeluvuotenaan henkilökohtaisen opintosuunnitelman eli HOPSin (Turun yliopisto 2006, 60).

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 41 % ilmoitti, että hänelle on nimetty opettajatutor tai HOPS-ohjaaja. Täysin tai osittain tyytyväinen opettajatutorin tai HOPS-ohjaajan antamaan ohjaukseen oli 49 % opiskelijoista, joille oli nimetty opettajatutor tai HOPS-ohjaaja. Täysin tai osittain ohjaukseen tyytymättömiä em. opiskelijoista oli 23 %.

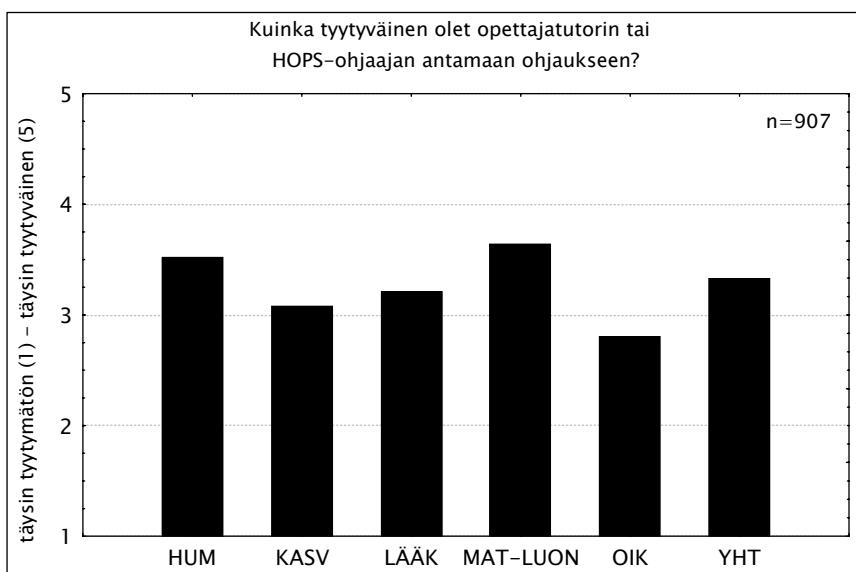

Kuvio 72 Tyytyväisyys opettajatutorin tai HOPS -ohjaajan antamaan ohjaukseen

”Opettajatuutorkysymykseen liittyen: meille on nimetty tuutori, mutta meillä ei juurikaan ole tapaamisia.” (1477, nainen, oikeustieteellinen tiedekunta)

Ilmeisesti opettajatutorien ohjaukset vaihtelevat, toiset pitävät säännöllisesti kokoontumisia ja toiset olettavat opiskelijoiden ottavan yhteyttä, kun tarvitsevat neuvontaa tai opastusta.

Eri tiedekuntien opiskelijoiden tyytyväisyydessä opettajatutorin tai HOPS-opettajan antamaan ohjaukseen oli tilastollisesti merkitseviä eroja ($p=.00000$). Tyytyväisimpiä ohjaukseensa olivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat (arvosana 3,5 maksimi 5) ja tyytymättömiä oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat (arvosana 2,8 maksimi 5).

Kuvio 73 Tyytyväisyys opettajatutorin tai HOPS -ohjaajan antamaan ohjaukseen eri tiedekunnissa

Alkuvaiheen ohjaus

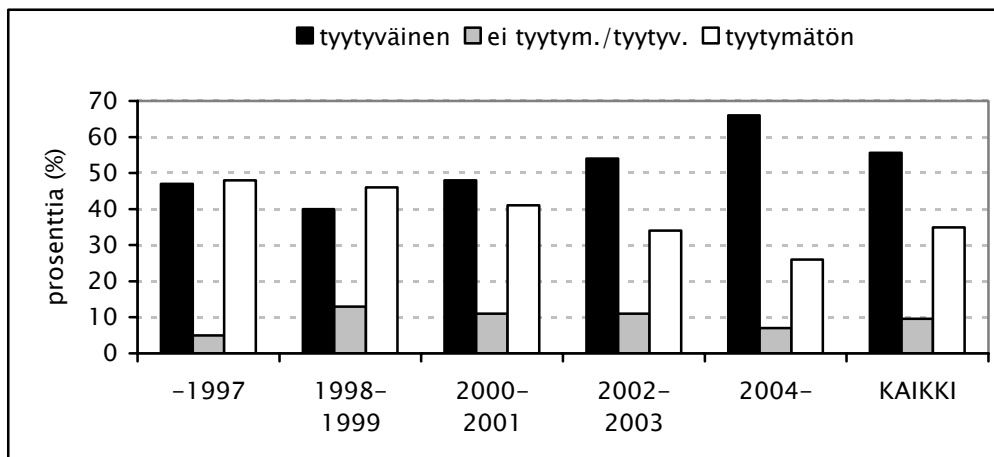
Aikaisemmassa Turun yliopiston opiskelijoille tehdyssä kyselyssä opintojen ohjauksen ongelmakohdat paikantuivat enimmäkseen opintojen alkuvaiheen ohjaukseen, pääaineen opintojen suunnitteluun ja sivuaineiden valintaan. Ongelmia oli myös lopputyön ohjauksessa ja opiskelemaan oppimisen ohjauksessa. Myös kannustuksen puute koettiin ongelmaksi. Opintojen alussa ongelmia koettiin etenkin sivuaineiden valinnan ohjauksessa. Pitkään opiskelleet taas olivat kokeneet ongelmia lopputyön ohjauksessa. (Utriainen 2004, 24.)

Tässä tutkimuksessa opintojen alkuvaiheen ohjaukseen oltiin enimmäkseen tyytyväisiä, sillä yli puolet kyselyyn vastanneista, noin 56 %, oli joko täysin tai osittain tyytyväisiä saamaansa ohjaukseen opintojen alkuvaiheessa. Toisaalta yli kolmannes, noin 35 %, oli joko täysin tai osittain tyytymättömiä opintojen alkuvaiheen ohjaukseen. Tyytyväisimpiä olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista noin 72 % oli osittain tai täysin tyytyväinen opintojensa alkuvaiheen ohjaukseen. Keskimääräistä tyytyväisempiä olivat myös kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijat (59 %) ja matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat (58 %).

”En saanut lainkaan asiantuntevaa ohjausta opintojeni alussa, joka olisi varmasti motivoinut opintojani ja auttanut tekemään oikeita valintoja. Opiskelijoita tulisi kannustaa täysipainoiseen opiskeluun eikä työn- ja opintojen yhdistämiseen.” (984, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

Viime vuosina lisätty panostus opintojen alkuvaiheen ohjaukseen näkyy seuraavassa kuviossa, jossa tyytyväisyys opintojen alkuvaiheen ohjaukseen on esitetty opintojen aloitusvuoden mukaan. Tyytyväisimpiä alkuvaiheen ohjaukseen opinnoissaan olivat vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneet. Tyytymättömiä taas olivat vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneet.

”Toivoisin, että opiskelijoita autettaisiin enemmän opintojen alussa. Itse en tiennyt yliopistossa opiskelusta yhtään mitään entuudestaan, joten olin aika hukassa ensimmäisinä vuosina. Menin vaan virran mukana. Omasta ensimmäisen vuoden tutoristani jäi sellainen kuva, että hän vain myi haalareita ja lippuja opiskelijajuhliin, mutten saanut häneltä konkreettista apua, enkä osannut edes pyytää, kun en tiennyt mitä kysyä. Eli enemmän tukea ja apua opintojen alussa. HOPS on luultavasti auttanut tässä ongelmassa.” (1665, nainen, humanistinen tiedekunta)

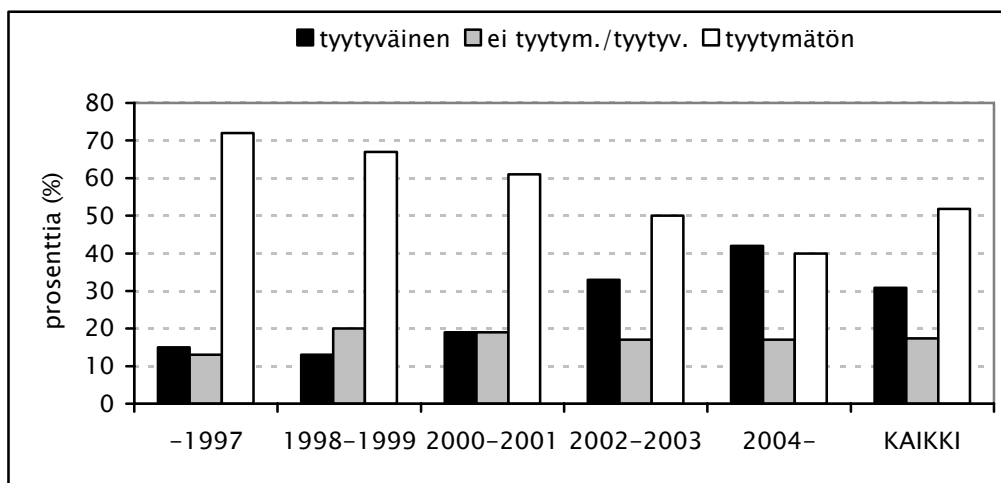

Kuvio 74 Tyytyväisyys opiskelun alkuvaiheen ohjaukseen opintojen aloitusvuoden mukaan

”En ole yhdeksän opiskeluvuoteni aikana kuullutkaan mahdollisuudesta saada apua opintojen suunnitteluun.” (464, nainen, humanistinen tiedekunta)

Opintojen suunnittelun ohjaus, johon nyt on alettu panostaa yhä enemmän, on ilmeisesti tarpeellista. Vastaajista yli puolet, noin 52 %, oli osittain tai täysin tyytymättömiä ohjaukseen opintojen suunnittelussa. Tosin miltei kolmannes, noin 31 %, oli osittain tai täysin tyytyväisiä ohjaukseen opintojen suunnittelussa. Tyytyväisimpiä opintojen suunnittelun ohjaukseen olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 43 % oli täysin tai osittain tyytyväisiä. Keskimääräistä tyytyväisempiä olivat myös matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 34 % oli tyytyväisiä opintojen suunnittelun ohjaukseen.

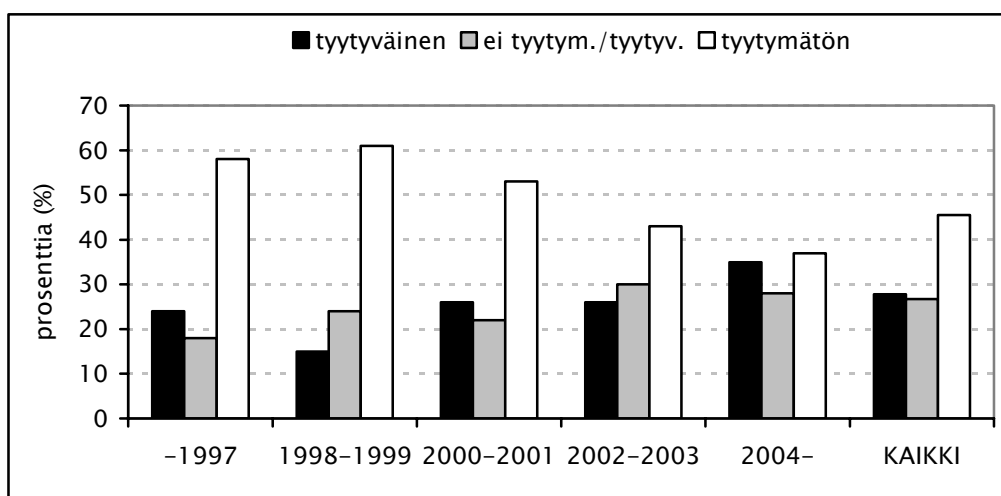
Viimeaikainen panostus opintojen suunnittelun ohjaukseen näkyy tarkasteltaessa eri vuosina aloittaneiden ryhmien tyytyväisyyttä opintojen suunnittelun ohjaukseen. Vuonna 1997 ja sitä ennen aloittaneista vastaajista 72 % oli täysin tai osittain tyytymättömiä opintojen suunnittelun ohjaukseen, kun taas vuonna 2004 ja sen jälkeen aloittaneista tyytymättömien osuus oli vain 40 %, joka kuitenkin on suhteellisen suuri osuus noina vuosina aloittaneista. Täysin ja osittain tyytyväisten osuus on kuitenkin kasvanut, sillä vuonna 1997 tai sitä ennen aloittaneista 15 % oli tyytyväisiä ja vuosina 2004 tai sen jälkeen aloittaneista jopa 42 %.

Kuvio 75 Tyytyväisyys opintojen suunnittelun ohjaukseen opintojen aloitusvuoden mukaan

”Yliopisto voisi tuoda osaksi kurssitarjontaa oppimaan oppimista, koska missään vaiheessa koulutusta sitä ei ole ollut.” (714, mies, oikeustieteellinen tiedekunta)

Opiskelutaitojen ohjausta tarvittaisiin ilmeisesti enemmän, sillä miltei puolet, noin 46 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki olevansa joko osittain tai täysin tyytymätön opiskelutaitojen ohjaukseen. Toisaalta yli neljännes, noin 26 %, vastaajista oli täysin tai osittain tyytyväinen samaansa opiskelutaitojen ohjaukseen. Tyytyväisimpiä opiskelutaitojen ohjaukseen olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 47 % oli täysin tai osittain tyytyväinen opiskelutaitojen ohjaukseen. Keskimääräistä tyytyväisempiä olivat myös kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijat (31 %), oikeustieteellisen tiedekunnan opiskelijat (29 %) ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat (28 %). Kun tyytyväisyyttä opiskelutaitojen ohjaukseen tarkastellaan eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla, voidaan huomata tyytymättömyyden vähentyneen ja tyytyväisyyden kasvaneen vuosien saatossa.

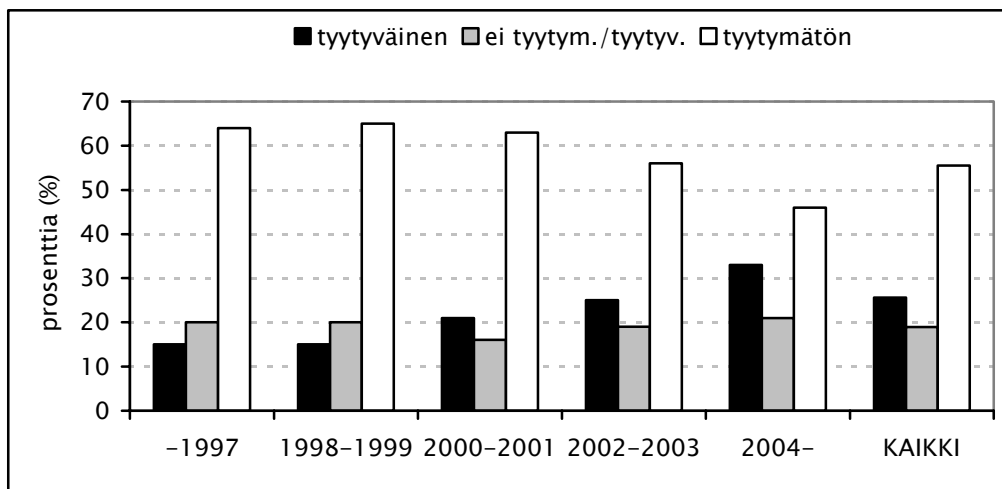
Kuvio 76 Tyytyväisyys opiskelutaitojen ohjaukseen opiskelun aloitusvuoden mukaan

Ohjaus opiskeluvalinnoissa

Opiskelijat kokevat tarvitsevansa usein myös ohjausta opintoja koskevien valintojen tekemisessä kuten suuntautumisvaihtoehdon, sivuaineiden tai valinnaiskursseiden valinnoissa.

”Alkuvaiheessa tutor oli mukava ja selitti asiat hyvin, mutta ensimmäisen syksyn jälkeen putosin tyhjän päälle. Toisaalta ongelmani liittyivät suuriin henkilökohtaisiin kysymyksiin, joita kukaan ei edes voi päättää puolestani. Olisin kuitenkin kaivannut enemmän apua järkeviin sivuainevalintoihin.” (1788, nainen, humanistinen tiedekunta)

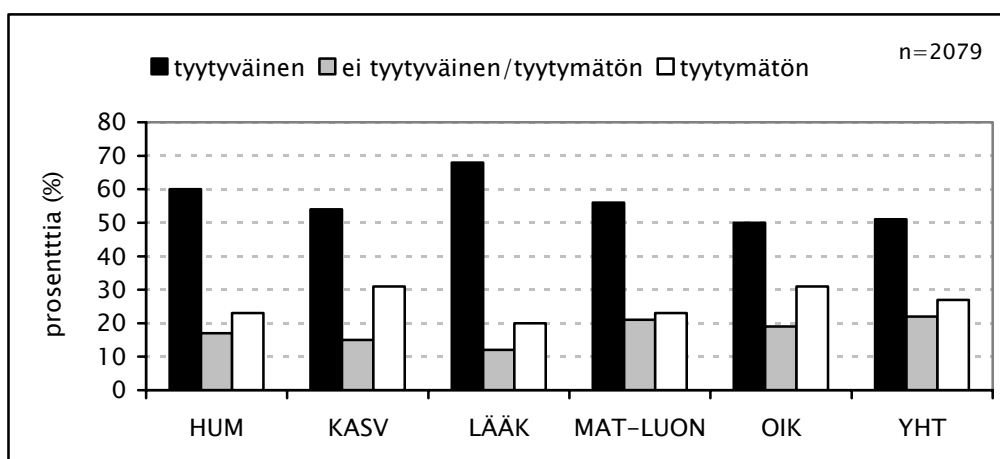
Ohjaukseen valintojen tekemisessä oli täysin tai osittain tyytyväisiä vain reilu neljännes, noin 26 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Osittain tai täysin tyytymättömiä sen sijaan oli yli puolet, noin 56 %, vastaajista. Tyytyväisimpiä olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista noin kolmannes, 34 %, oli täysin tai osittain tyytyväinen ohjaukseen opiskelua koskevien valintojen tekemisessä. Keskimääräistä tyytyväisempiä olivat myös matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa opiskelevat, joista miltei kolmannes, 31 %, oli täysin tai osittain tyytyväinen ohjaukseen valintojen tekemisessä. Vertailtaessa eri vuosina aloittaneita opiskelijoita, voidaan huomata tyytymättömyyden hieman vähentyneen ja tyytyväisyyden hieman kasvaneen vuosien saatossa.

Kuvio 77 Tyytyväisyys ohjaukseen opintoja koskevissa valinnoissa

Laitoshenkilökunnan antama ohjaus

Opetushenkilökunnan antamalle kurssikohtaiselle ohjaukselle annettiin tunnustusta. Täysin tai osittain tyytyväisiä kurssikohtaiseen ohjaukseen oli noin 57 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Osittain tai täysin tyytymättömiäkin oli, joskin vähemmän kuin tyytyväisiä, mutta kuitenkin neljännes, 25 %, vastanneista opiskelijoista. Tyytyväisimpiä opetushenkilökunnan kurssikohtaiseen ohjaukseen olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 68 % oli tähän täysin tai osittain tyytyväisiä. Keskimääräistä tyytyväisempiä olivat myös humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista 60 % oli täysin tai osittain tyytyväisiä opetushenkilökunnan kurssikohtaiseen ohjaukseen.

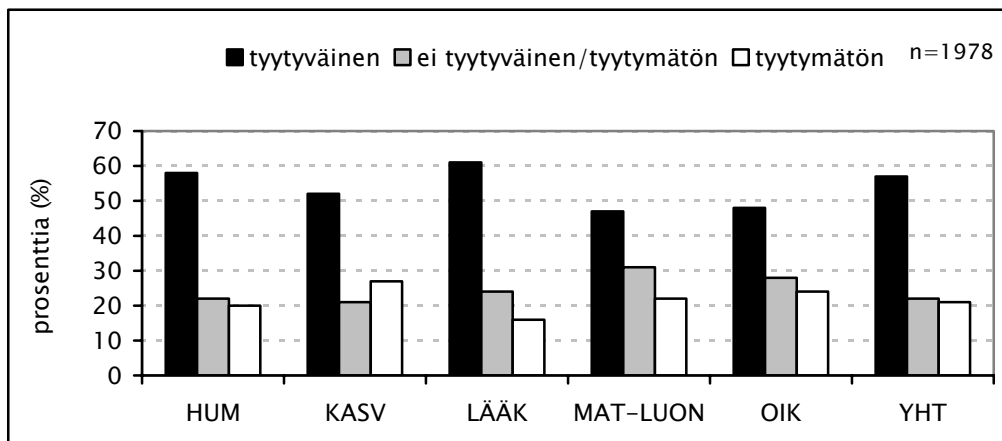

Kuvio 78 Tyytyväisyys opetushenkilökunnan antamaan kurssikohtaiseen ohjaukseen eri tiedekunnissa

Muun kuin opetushenkilökunnan antamaan neuvontaan omassa pääaineessa tai omalla laitoksella oltiin suurimmaksi osaksi, noin 54 %, täysin tai osittain tyytyväisiä. Kuitenkin vastanneiden joukosta löytyi myös osittain tai täysin tyytymättömiä. Heitä oli reilu viidennes, noin 21 % kysymykseen vastanneista opiskelijoista.

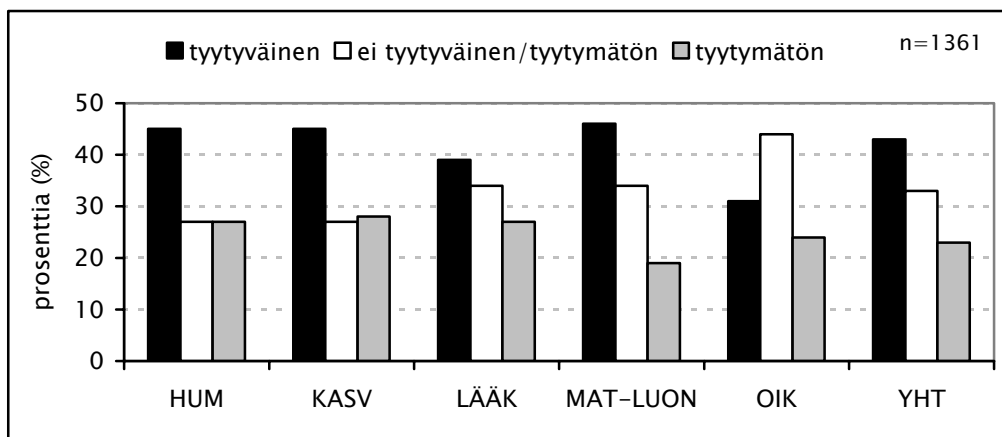
”Olin hölmö kun joskus uskoin mitä opetushenkilökunta ja toimistossa puhutaan, meni pari vuotta hukkaan opintotukikuukausia. Jos ette tiedä niin sanokaa se suoraan.” (23, mies, humanistinen tiedekunta)

Tyytyväisimpiä muun kuin opetushenkilökunnan antamaan neuvontaan pääaineessaan tai laitoksellaan olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 61 % oli tähän täysin tai osittain tyytyväisiä. Keskimääräistä tyytyväisempiä olivat myös humanistisen tiedekunnan opiskelijat (58 %) ja yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opiskelijat (57 %).

Kuvio 79 Tyytyväisyys muun henkilökunnan antamaan neuvontaan eri tiedekunnissa

Opinnäytetyön ohjaukseen täysin tai osittain tyytyväisiä oli noin 44 % kysymykseen vastanneista, jotka osasivat kertoa mielipiteensä aiheesta. Osittain tai täysin tyytymättömiä opinnäytetyön ohjaukseen oli neljännes, 25 %, kysymykseen vastanneista. Tiedekuntien välillä ei ollut juurikaan eroja opiskelijoiden tyytyväisyydessä opinnäytetyön ohjaukseen. Tyytyväisimpiä olivat matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 46 % oli täysin tai osittain tyytyväisiä opinnäytetyön ohjaukseen.

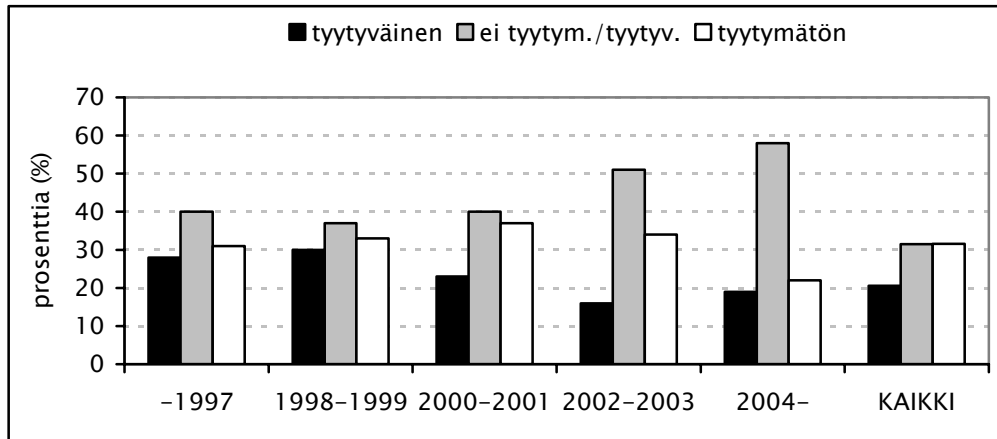
Kuvio 80 Tyytyväisyys opinnäytetyön ohjaukseen eri tiedekunnissa

Ohjaus uranvalinnassa

”Opinto-ohjauksen merkitystä ei voi tarpeeksi korostaa. Paremmalla ohjauksella poistuisi iso osa opiskelijoiden huolista, sillä ainakin minun kohdallani suurin stressin aihe on tulevaisuuteni ja työni.” (982, nainen, humanistinen tiedekunta)

Varsinkin opintojen loppuvaiheessa opiskelijoita askarruttaa usein työelämään siirtyminen. Uraohjaukseen, jota annetaan ura- ja rekrytointipalveluissa, oli täysin tai osittain tyytyväisiä reilu viidennes, noin 21 %, kysymykseen vastanneista opiskeli-

joista. Osittain tai täysin tyytymättömiä uraohjaukseen oli miltei kolmannes, noin 32 %, kysymykseen vastanneista.

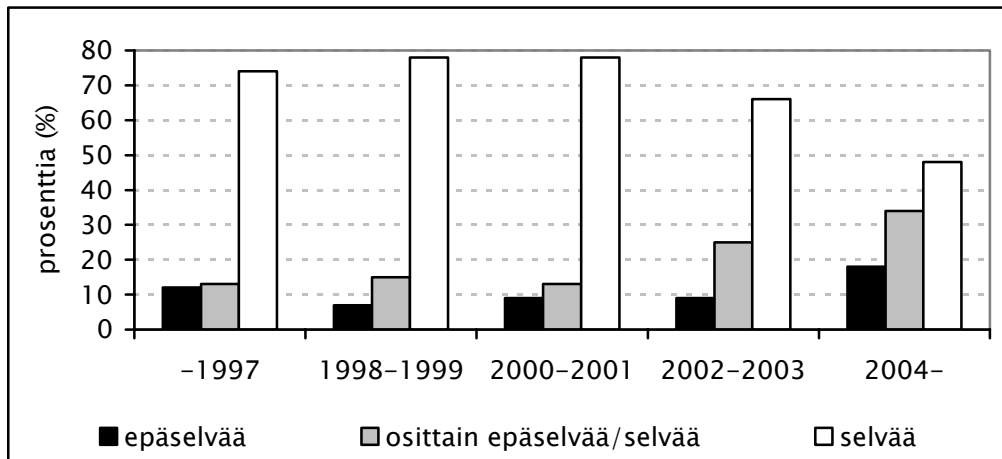
Kuvio 81 Tyytyväisyys ura- ja rekrytointipalveluiden uraohjaukseen eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla

Kyselyyn vastanneille opiskelijoille oli suurimmalle osalle, 64 %, täysin tai pääosin selvää mitä kurseja he tulevat sisällyttämään tutkintoonsa. Opiskelijoita, joille kursivalinnat olivat täysin tai pääosin epäselviä, oli 12 %.

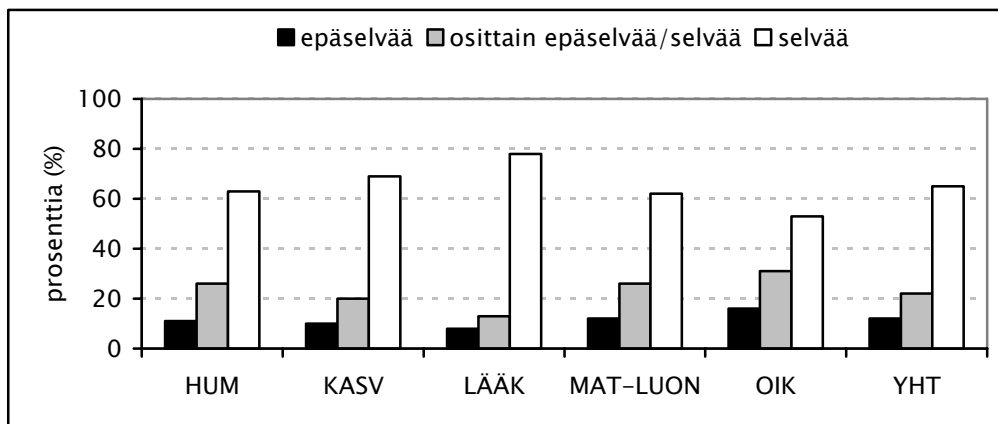
Kuvio 82 Tutkintoon sisällytettävien kurssien selvyys opiskelijalle

Kauimmin opiskelleissa ryhmissä tutkintoon sisällytettävät kurssit olivat selvempiä kuin myöhemmin opintonsa aloittaneilla. Vuonna 2001 tai sitä ennen aloittaneissa ryhmissä vajaa 80 % opiskelijoista oli ainakin pääosin selvillä kurseista, jotka tulee sisällyttämään tutkintoonsa. Myöhemmin aloittaneissa ryhmissä tiedot tutkintoon sisällytettävistä kurseista oli epäselvempää.

Kuvio 83 Tutkintoon sisällytettävien kurssien selvyys opiskelijalle opintojen aloitusvuoden mukaan

Tiedekuntien välisiä eroja tarkasteltaessa voidaan havaita lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoiden olevan varsin hyvin selvillä, mitä kurseja tutkintoon aikovat sisällyttää, sillä 78 % kyselyyn vastanneista lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoista oli täysin tai pääosin selvää, mitä kurseja hän tulee tutkintoonsa sisällyttämään. Tämä on varsin luonnollista, sillä valtaosan vastaajista muodostavat lääketieteen opiskelijat, joilla opiskelu on varsin koulumaista ja säädeltyä, vaikka valinnaisia kurseja onkin jonkin verran.

Kuvio 84 Tutkintoon sisällytettävien kurssien selvyys opiskelijalle eri tiedekunnissa

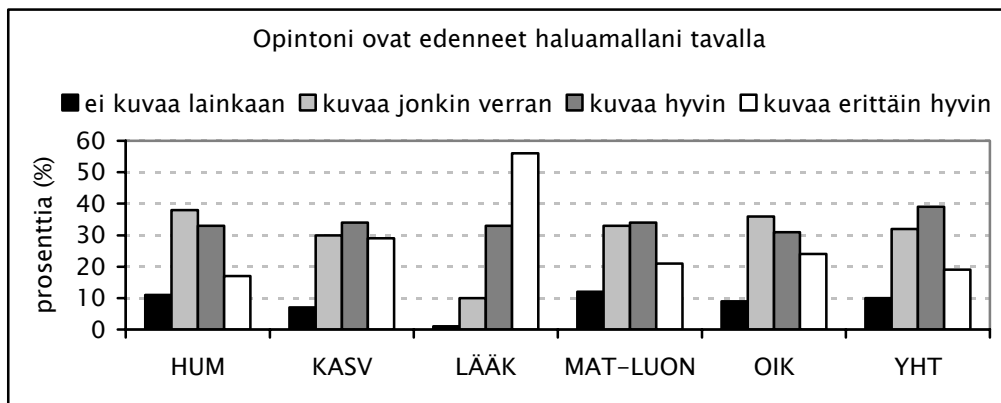
5. Opintojen eteneminen

Yliopistolaissa määritellään tavoitteelliset suorittamisajat sekä alemmille että ylemmille korkeakoulututkinnoille. Tämän tavoitteena on parantaa tutkintojen läpäisyä sekä lyhentää tutkintoaikoja. (OPM 2006, 15.)

Suomessa opintojen etenemistä on useimmin mitattu opintoviikkojen kertymisvauhdilla. Tutkimusten mukaan opintoviikkokertymät vaihtelevat koulutusalojen välillä huomattavastikin (Vesikansa, Lempinen & Suomela 1998; Tiilikainen 2000; Mäkinen & Olkinuora 2001). Opintojen etenemiseen vaikuttaa opiskelijan opiskelukyky, jonka voidaan ajatella koostuvan neljästä tekijästä. Ensinnäkin opiskelukykyyn vaikuttaa toimintakontekstina yliopistokulttuuri eli yliopiston traditiot, tavat ja rakenteet, joissa opiskelu tapahtuu. Toisekseen opiskelija ja hänen yksilöllinen tilanteensa vaikuttaa opiskelukykyyn. Kolmanneksi opiskelukykyyn vaikuttaa opiskelijan lähiyhteisö eli yliopistoyhteisössä opiskelijan kanssa tekemisissä olevat henkilöt, kuten opettajat ja opiskelijat. Neljäntenä opiskelukykyyn vaikuttavana tekijänä voidaan hahmottaa tehtävä, joka vaihtelee opiskelijan mukaan henkilökohtaisesti. Tehtävä voi olla esimerkiksi tutkinto, kurssi tai opiskelusuoritus, kuten tutkielma. (Säntti1999, 69.)

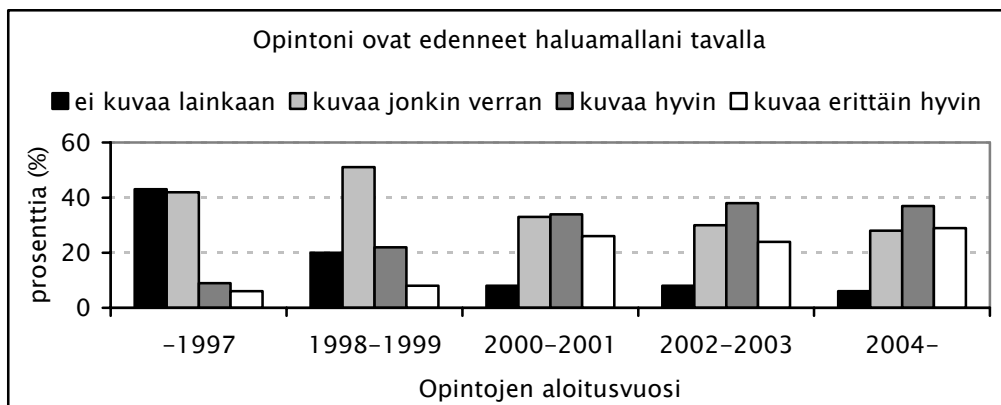
Puolet vuonna 2003 tehtyyn kyselyyn Turun yliopiston opiskelijoille vastanneista opiskelijoista koki, että väittämä ”Opintoni ovat edenneet haluamallani tavalla” kuvasi erittäin hyvin tai hyvin heidän tilannettaan. Tilannettaan jonkin verran kuvaavaksi väittämän koki 30 % vastaajista. Kymmenesosa vastaajista sen sijaan koki, että väite ei kuvaa lainkaan omaa tilannetta opinnoissa. Naisista suurempi osa kuin miehistä koki opintonsa edenneen haluamallaan tavalla, sillä lähes kolmannes, 31 %, naisista ja 16 % miehistä koki väitteen pitävän erittäin hyvin paikkansa, kun taas naisista vain 8 % ja miehistä jopa 17 % koki, ettei väite kuvaa omaa tilannetta lainkaan. (Utriainen 2004, 12.)

Tässä tutkimuksessa opiskelijoista 58 % koki väittämän ”Opintoni ovat edenneet haluamallani tavalla.” kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin. Eri sukupuolten vastaukset eivät eronneet toisistaan tilastollisesti merkitsevästi (Pearson Chi-square: 7,70821, df=4, p=.102880). Eri tiedekunnissa opiskelevien opiskelijoiden vastausten välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 171,435, df=20, p=.000000). Lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelevista 89 % koki väittämän ”Opintoni ovat edenneet haluamallani tavalla.” kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin.

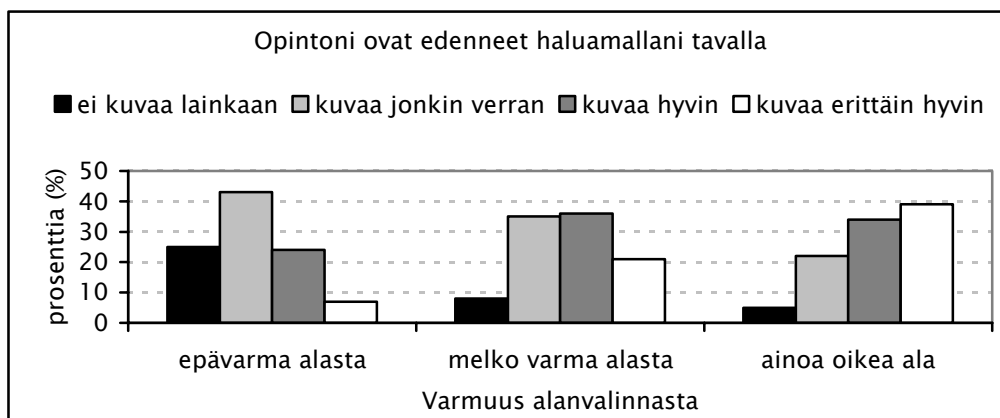
Kuvio 85 Opintojen eteneminen opiskelijan haluamalla tavalla eri tiedekunnissa

Utraisen (2004, 13) mukaan pitkään opiskeleminen ei yleensä ole haluttua tai suunniteltua, sillä hänen selvityksessään opiskeluvuosien määrä korreloi opintojen epätyytyttävän etenemisen kanssa. Tämän tutkimuksen tulokset vahvistavat kyseistä havaintoa, sillä mitä kauemmin opintojen aloittamisesta oli, sitä pienempi osuus koki opintojensa edenneen haluamallaan tavalla. Aloitusvuosien välillä oli siis tilastollisesti merkitsevä ero (Pearson Chi-square: 208,810, $df=12$, $p=.00000$) vastauksissa.

Kuvio 86 Opintojen eteneminen opiskelijan haluamalla tavalla eri vuosina aloittaneilla opiskelijoilla

Halutun opiskelupaikan saavuttamisen on todettu vaikuttavan opintojen etenemiseen. Tiilikaisen (2000, 92) tutkimuksen mukaan opiskelijat, jotka olivat päässeet haluamaansa opiskelupaikkaan, olivat suorittaneet enemmän opintoviikkoja kuin ne, jotka eivät olleet päässeet haluamaansa opiskelupaikkaan. Tässä tutkimuksessa havaittiin alanvalinnastaan varmojen opiskelijoiden olevan tyytyväisempiä opintojensa etenemiseen kuin opiskelijoiden, jotka olivat melko varmoja tai epävarmoja oikealla alalla opiskelustaan. Eriasteisesti opintoalanvalinnastaan varmojen ryhmien välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero (Pearson Chi-square: 236,218, $df=6$, $p=.00000$).

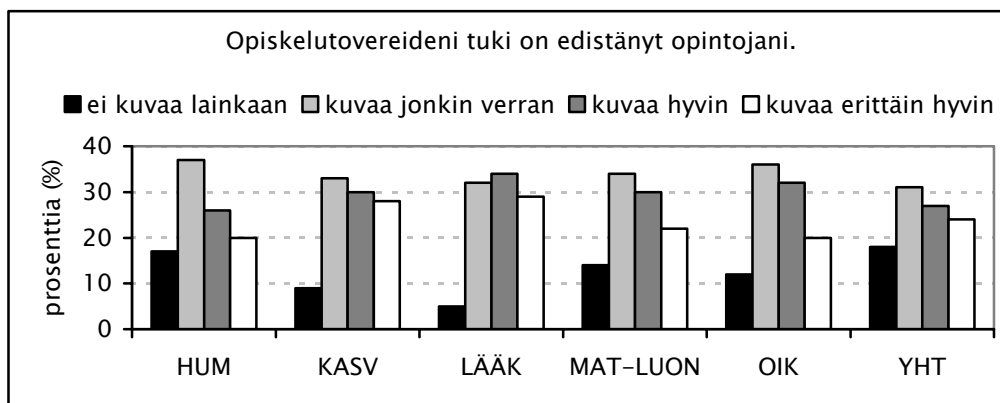
Kuvio 87 Opintojen eteneminen opiskelijan haluamalla tavalla eriasteisesti alanvalinnastaan varmoilla opiskelijoilla

Opintojen etenemistä tukevat tekijät

Vertaistuki

Opiskelutovereiden ja ystävien opiskeluun liittyvän tuen on todettu tukevan opintojen etenemistä (Kurri 2006, 62). Tässä tutkimuksessa puolet kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki väittämän ”Opiskelutovereideni tuki on edistänyt opintojani.” kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin. Sukupuolten välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa (Pearson Chi-square: 2,63085, df=3, p=.452111) kokemuksissa ystävien tuen merkityksestä opintojen etenemisessä.

Tiedekuntia vertailtaessa oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 45,3329, df=15, p=.000068) havaittavissa. Lääketieteellisessä tiedekunnassa opiskelijoiden keskinäinen vertaistuki näyttäisi tulosten perusteella toimivan hyvin, sillä ko. tiedekunnassa opiskelevista väittämään vastanneista jopa 63 % koki väittämän ”Opiskelutovereideni tuki on edistänyt opintojani.” kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin.

Kuvio 88 Opiskelutovereiden tuen merkitys opintojen etenemiselle eri tiedekunnissa

Muita opintojen etenemistä tukevia tekijöitä

Perinteisesti liikunnan on ajateltu auttavan jaksamaan monenlaisissa tilanteissa. Yliopisto järjestää liikuntapalveluita opiskelijoilleen ja henkilökunnalleen (Vakkala 2006, elektroninen dokumentti). Väittämään ”Yliopistoliikunnan tarjoamat liikuntapalvelut tukevat opinnoissani jaksamista” osasi vastata 78 % kyselyyn vastanneista, joista yli kolmannes, 36 %, väittämään vastanneista opiskelijoista koki kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin. Toisaalta 39 % koki, ettei väittävä kuvaa omaa tilannetta lainkaan. Liikkua voi toki muutoinkin kuin vain yliopistoliikunnan puitteissa. Liikunnan lisäksi myös muu harrastustoiminta voi tukea opinnoissa jaksamista.

Vaikeudet opintojen etenemisessä

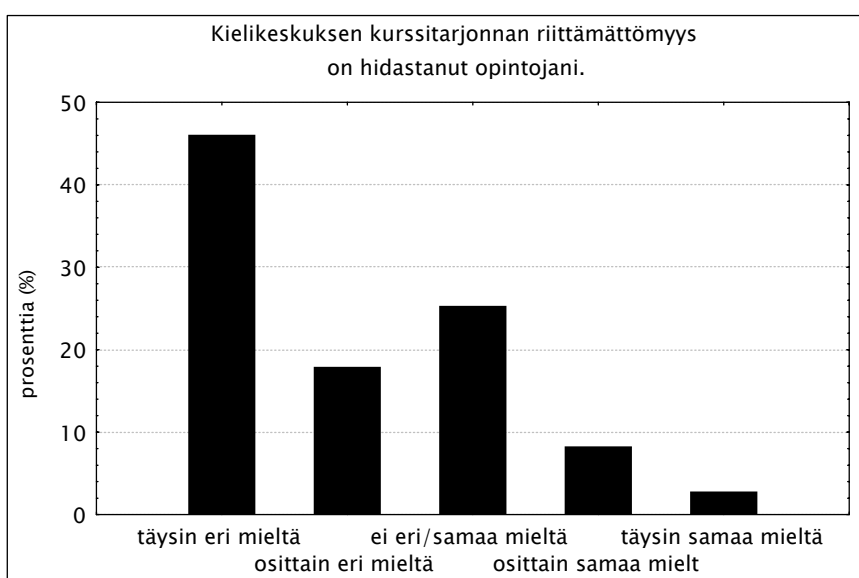
”Eniten opiskelujani on haitannut ensimmäisen syyslukukauden jälkeen suoritettu asepalvelus. Opintojen jatkaminen palveluksen jälkeen oli vaikeaa.” (640, mies, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Opintojen hidasta etenemistä Teknillisessä korkeakoulussa tehdyn selvityksen (Öljymäki 2003) mukaan yksi yleisimmistä syistä opintojen hitaaseen etenemiseen oli varusmiespalvelus. Laaksosen (2004) opetusministeriölle tekemän selvityksen mukaan korkeakouluopintojen katkeaminen varusmiespalveluksen ajaksi aiheutti osalle opiskelijoista ongelmia. Ongelmia esiintyi varsinkin kesken lukuvuoden kotiutuvilla ja ensimmäisen opiskelulukukauden jälkeen palveluksensa suorittavilla opiskelijoilla. Palveluksen jälkeen paluu opintojen pariin kesken lukuvuoden haittasi opintoihin kiinni pääsemistä. Pääongelmana voidaan pitää opintojen hidastumista, joka voi johtua vaikeuksista sopiville kursseille pääsyssä, opinto-ohjauksen saatavuudessa ja toimeentuloasioissa. Varusmiespalveluksen koettiin hidastaneen opintoja paitsi lukukautena, jolloin se suoritettiin, niin myös palvelusta seuranneen lukukauden aikana. Ongelmat paluussa opintoihin liittyvät usein yleisiin vaikeuksiin sopeutua takaisin normaalielämään, armeija-aikaiseen passivoitumiseen sekä tietojen, taitojen ja opiskelutapojen unohtumiseen. Opiskeluun liittyvät perustiedot saattoivat unohtua varusmiespalveluksen aikana, ja paluu itsenäisiin, omatoimisiin opintoihin saattoi tuottaa vaikeuksia. Sen koettiin mm. laskevan opiskelumotivaatiota. (Laaksosen 2004, 11, 45–46.)

Tässä tutkimuksessa kyselyyn vastanneista opiskelijoista noin 7 % prosenttia oli suorittanut yliopisto-opintojensa aloittamisen jälkeen varusmies- tai siviilipalveluksen. Heistä kuitenkin pieni enemmistö, 54 %, koki väittämän ”Opintoni ovat edenneet haluamallani tavalla.” kuvaavan opintojensa etenemistä hyvin tai erittäin hyvin, eikä ryhmä eronnut tilastollisesti merkitsevästi opiskelijoista, jotka eivät olleet suorittaneet varusmies- tai siviilipalvelusta yliopisto-opintojensa aloittamisen jälkeen. Ongelmat opintojen käynnistymisessä pitkän poissaolon jälkeen olivat vaikeuttaneet jonkinasteisesti 56 % opintojen etenemistä opiskelijoilla, jotka ovat suorittaneet varusmies- tai siviilipalveluksen opintojensa aloittamisen jälkeen. Erittäin paljon vaikeuksia opintojen etenemisessä on ollut noin 7 %:lla ryhmästä. Ryhmään kuuluvista opiskelijoista noin 41 % uskoi saavansa tutkintonsa valmiiksi opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa.

”Kielten osalta Oikeustieteellisen tiedekunnan opetus täysin epätydyttävää, koska kaikki opiskelijat ensimmäiseltä vuosikursilta eivät mahduneet esim. alkavalle englannin kielen kurssille. Toisaalta ylimääräinen ruotsin kielen opiskelu kielikeskuksen kautta törmää samaan ongelmaan: Kaikki halukkaat eivät mahdu kursseille. Itse kaipaisin ruotsin kielen kertausta, koska kielen hallitseminen kuuluu tutkintovaitimuksiin, mutta kursseilla ei ole tilaa.” (951, mies, oikeustieteellinen tiedekunta)

Opiskelijoilta tiedusteltiin kielikeskuksen antamien opintojen riittävyyden suhdetta opintojen etenemiseen. Kysymykseen (18 b) vastanneista opiskelijoista yksitoista prosenttia koki kielikeskuksen kurssitarjonnan riittämättömyyden hidastaneen opintojaan. Sen sijaan 64 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei kokenut asian olevan näin.

Kuvio 89 Kokemukset kielikeskuksen tarjonnan riittämättömyyden opintoja hidastavasta vaikutuksesta

Tarkasteltaessa asiaa tiedekunnittain niiden välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 97,6265, df=20, p=.000000). Kielikeskuksen kurssitarjonnan riittämättömyyden koettiin hidastaneen opintoja erityisesti yhteiskuntatieteellisessä ja humanistisessa tiedekunnassa, joissa opiskelevista kyselyyn vastanneista noin 15 % oli asiasta täysin tai osittain samaa mieltä. Tarkasteltaessa asiaa koulutuksittain havaittiin, että kolmessatoista koulutuksessa vähintään viidennes kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki kielikeskuksen kurssitarjonnan riittämättömyyden hidastaneen opintojaan. Näistä koulutuksista kymmenen oli humanistisesta tiedekunnasta ja kolme yhteiskuntatieteellisestä tiedekunnasta.

Taulukko 25 Koulutukset, joissa vähintään viidennes kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki kielikeskuksen kurssitarjonnan riittämättömyyden hidastaneen opintojaan

KOULUTUS	%	n
venäjän kieli	40	6
yleinen kirjallisuustiede	38	10
Folkloristiikka	33	5
kotimainen kirjallisuus	27	6
Tilastotiede	25	2
Mediatutkimus	24	8
Sosiaalipolitiikka	24	6
yleinen historia	22	10
Taidehistoria	22	4
Taloustiede	21	8
saksan kielen kääntäminen ja tulkkaus	21	5
Arkeologia	20	4
Klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri	20	3

Ongelmat opiskelun alkuvaiheessa

Opintojen epätyytyttävän etenemisen on aiemmassa Turun yliopiston opiskelijoita tarkastelleessa tutkimuksessa havaittu olevan yhteydessä pääaineen opinto-ohjauksen puutteisiin (Utriainen 2004, 13). Opintojen pitkittymistä koskevassa tutkimuksessaan Kurri (2006, 62) toteaa, että opintojen suunnittelemiseen liittyvät vaikeudet vaikuttivat opintojen sujumattomuuteen vahvimmin. Heikkoon opintoviikkokertymään olivat yhteydessä myös opinto-ohjauksessa koetut puutteet ja opiskelijan kokemaa tarve saada apua opiskeluongelmiinsa ja opiskelutekniikassa. (Kurri 2006, 62.)

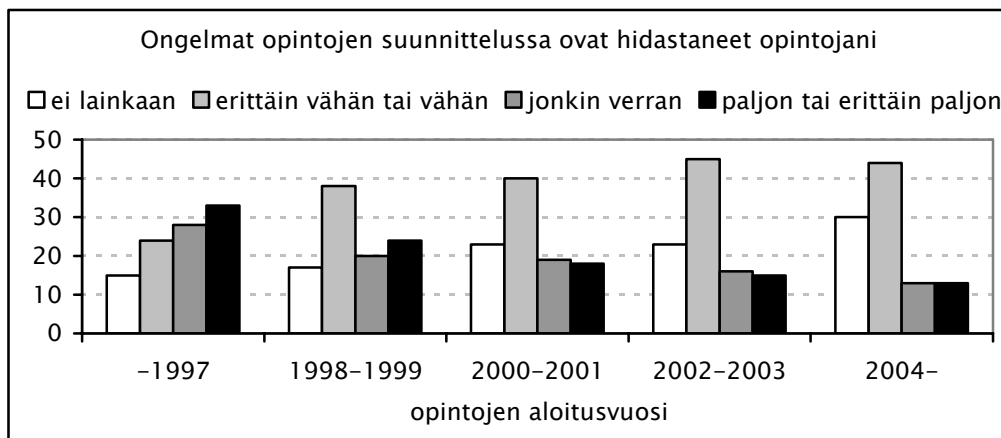
Heikkoon opintoviikkokertymään voivat myös johtaa ongelmat opintoihin kiinnittymisessä opintojen alussa. Toisaalta myös ongelmat erilaisten opiskeluun liittyvien tehtävien tekemisessä saattavat johtaa opintojen heikkoon etenemiseen. (Kurri 2006, 63.) Opiskelijoiden sitoutuneisuus opintoihinsa kasvoi Rautopuron ja Väisänen (2002, 14) tutkimuksen mukaan opintojen edetessä. Osittain kasvu selittyi opintoihinsa kiinnittymättömien opiskelijoiden opintojen keskeyttämisellä. Sekä humanistisella että luonnontieteellisellä alalla opintoihin sitoutuneisuus oli opintojen keskeyttämisriskiä pienentävä tekijä. (Rautopuro & Väisänen 2002, 14–15.)

”Minulle henkilökohtaisesti tärkeät kysymykset liittyivät ohjaukseen opintojen alussa, sillä en mielestäni saanut sitä tarpeeksi. Olin aluksi todella pihalla kaikesta, varsinkin sivuaineista. Opintoni etenisivät varmasti nopeammin, jos olisin saanut alussa enemmän tietoa sivuaineista. Tämä on asia, johon todella haluaisin muutoksen.” (1218, nainen, humanistinen tiedekunta)

Opintojen alkuvaiheessa koetut ongelmat opintojen käynnistymisessä eivät vastauksista päätellen vaikeuta opintojen etenemistä kovinkaan suurella opiskelijaryhmällä.

Kuvatunlaiset ongelmat olivat vaikeuttaneet opiskelijoista 15 %:lla opintojen etenemistä erittäin paljon tai paljon. Opiskelijoista reilu kolmannes, 34 %, koki alkuvaiheen käynnistymisongelmien vaikeuttaneen opintojaan hyvin vähän tai vähän. Sen sijaan 39 %:lla opintojen alkuvaiheen käynnistymisongelmat eivät ole vaikuttaneet lainkaan opintojen etenemistä vaikeuttavasti.

Ongelmat opintojen suunnittelemisessa olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä jonkinasteisesti kolmella neljästä opiskelijasta. Erittäin paljon tai paljon opintojen suunnitteluongelmat olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä 17 % opiskelijoista. Kyseisenlaiset ongelmat eivät olleet vaikeuttaneet opintojen etenemistä lainkaan neljänneksellä, 25 %, opiskelijoista. Kauimmin opiskelleiden, vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneiden, opiskelijoiden ryhmä koki opintojen suunnittelemisen ongelmien hidastaneen opintojaan eniten. Heistä kolmannes, 33 %, koki kyseisten ongelmien hidastaneen opintojaan paljon tai erittäin paljon. Vähiten opiskelukokemusta omaavat, vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneet, kokivat opiskelun suunnittelun ongelmien hidastaneen opiskeluaan kaikkein vähiten. Heistä 30 % ei ollut kokenut lainkaan, että ongelmat opintojen suunnittelussa olisivat hidastaneet opiskelua lainkaan.

Kuvio 90 Opintojen suunnitteluun liittyvien ongelmien opintoja hidastava vaikutus eri vuosina opintonsa aloittaneiden kokemana

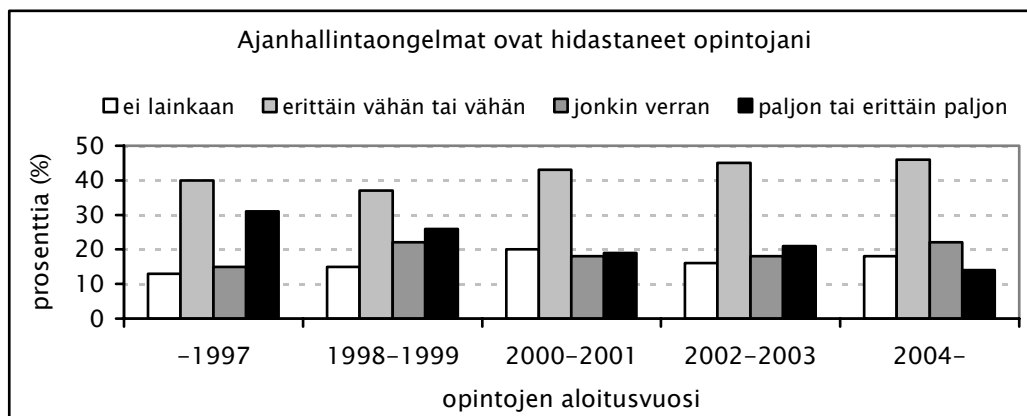
Pää- ja sivuainevalintoihin liittyvät ongelmat olivat vaikeuttaneet opiskelijoista reilulla kahdella kolmasosalla opintojen etenemistä jonkinasteisesti. Paljon tai erittäin paljon ne olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä 15 %:lla vastanneista. Vähän tai erittäin vähän pää- ja sivuainevalintoihin liittyvät ongelmat olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä 39 %:lla opiskelijoista. Sen sijaan lähes kolmanneksella, 31 %, kyseisenlaiset ongelmat eivät olleet vaikeuttaneet opintojen etenemistä lainkaan.

Ongelmat opintojen käynnistymisessä pitkän poissaolon jälkeen eivät olleet suurimmalla osalla, 69 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista vaikeuttaneet lainkaan opintojen etenemistä. Paljon tai erittäin paljon pitkän poissaolon jälkeiset ongelmat opintojen käynnistymisessä olivat vaikeuttaneet opintojen etenemistä 8 %:lla kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

Ongelmat opiskelun kuluessa

”Suhde valmistumiseen ja opiskelijaelämään on muuttunut opintojen mittaan. Alussa opiskelijaelämä oli vapaampaa ja riehakkaampaa, ohjauksen puute aiheutti mielestäni valheellisen vapauden tunteen. Vasta myöhemmin olen ymmärtänyt, miten tärkeää on työskennellä ”kahdeksasta neljään” opintojen parissa ja miten opinnot pitää suunnitella tulevaisuutta ja työn saamista silmällä pitäen.” (1471, nainen, humanistinen tiedekunta)

Ajanhallintaongelmat olivat vaikeuttaneet jonkinasteisesti vastaajista suurimman osan, 82 %, opintojen etenemistä. Näistä yli puolella, 44 % kaikista vastaajista, kyseiset ongelmat olivat kuitenkin haitanneet etenemistä vain hyvin vähän tai vähän. Sen sijaan vajaalla viidenneksellä, 19 %, kaikista kysymykseen vastanneista ajanhallintaan liittyvät ongelmat ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä erittäin paljon tai paljon. Eri vuosina aloittaneiden kokemukset ajanhallintaongelmien opintoja hidastaneesta vaikutuksesta erosivat toisistaan. Eniten ajanhallintaongelmien kokivat hidastaneen opintojaan vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneet, joista lähes kolmannes, 31 %, koki niiden hidastaneen opintojaan paljon tai erittäin paljon.

Kuvio 91 Ajanhallintaongelmien opintoja hidastava vaikutus eri vuosina opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden kokemana

Ongelmat kirjallisten harjoitustöiden kirjoittamisessa olivat vaikeuttaneet jonkinasteisesti vastaajista vajaan kahden kolmasosan, 64 %, opintojen etenemistä. Enimmäkseen, 43 % vastaajista, kyseisentyypiset ongelmat ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä erittäin vähän tai vähän. Vain 11 %:lla kysymykseen vastanneista ongelmat kirjallisten harjoitustöiden kirjoittamisessa ovat vaikeuttaneet opintoja paljon tai erittäin paljon.

Julkiseen esiintymiseen liittyvät ongelmat eivät ole yli puolella, 59 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista vaikeuttaneet opintojen etenemistä. Erittäin vähän tai vähän kyseiset ongelmat ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä reilulla neljäsosalla, 29 %, kyselyyn vastanneista. 7 %:lla vastaajista ongelmat julkisessa esiintymisessä ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä paljon tai erittäin paljon.

Jonkinasteisia vaikeuksia opintojen etenemisessä aiheuttaneet ongelmat motivaation ylläpitämisessä ovat tuttuja suurimmalle osalle, 85 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Erittäin vähän tai vähän motivaatio-ongelmat vaikeuttivat opintojen etenemistä 42 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Kuitenkin jopa neljäsosa, 25 %, vastaajista koki motivaatio-ongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä paljon tai erittäin paljon.

Opiskelijoista kaksi kolmasosaa, 67 %, koki tarkkaavaisuuden kohdentamis- tai ylläpitämisongelmien vaikeuttaneen opintojensa etenemistä ainakin jonkinasteisesti. Enemmistö heistä, 43 % kysymykseen vastanneista, koki opintojensa etenemisen vaikeutuneen ko. ongelman vuoksi erittäin vähän tai vähän. Reilu kymmenesosa, 12 %, vastanneista kuitenkin koki opintojensa vaikeutuneen tarkkaavaisuusongelmien vuoksi paljon tai erittäin paljon.

Ongelmat mieleen painamisessa tai mielestä palauttamisessa olivat vaikeuttaneet jossakin määrin opiskelijoista kahden kolmasosan, 66 %, opintojen etenemistä. Suurin osa heistä, 46 % kaikista vastaajista, koki kyseisen ongelman vaikeuttaneen opintojensa etenemistä erittäin vähän tai vähän. Alle kymmenesosa, 9 %, kaikista vastaajista koki ongelmien mieleen painamisessa tai mielestä palauttamisessa vaikeuttaneen opintojensa etenemistä paljon tai erittäin paljon.

Jaksamisongelmien koettiin vaikeuttaneen opintojen etenemistä jonkinasteisesti suurimmalla osalla, 85 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Pääosa, 46 % kaikista vastaajista, koki jaksamisongelmien vaikeuttaneen opintojen etenemistä erittäin vähän tai vähän. Reilu viidennes kysymykseen vastanneista, 21 %, kuitenkin koki ongelmien jaksamisessa vaikeuttaneen opintojensa etenemistä paljon tai erittäin paljon.

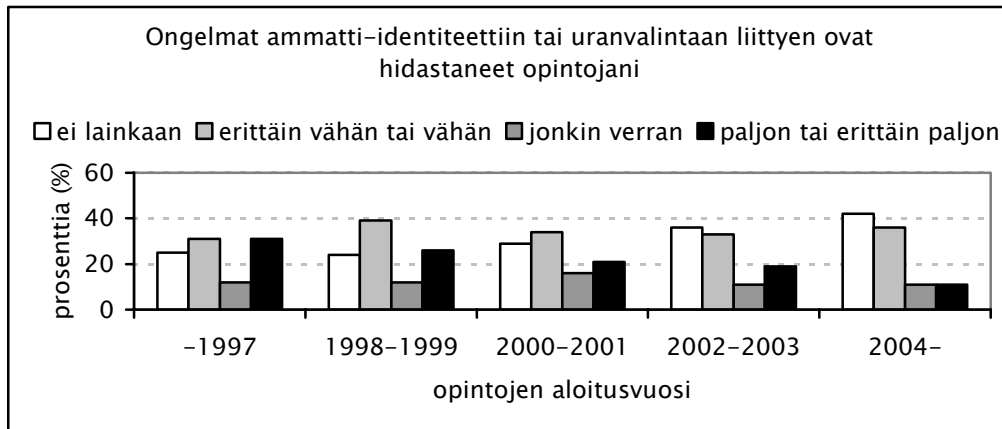
Ongelmat opinnäytetyössä sekä ammatti- ja uranvalintatilanteissa

”Opinnäytteen aiheen valinnassa ja kirjoittamisessa kaipaisin hiukan enemmän ja säännöllisempää ohjausta.” (549, nainen, humanistinen tiedekunta)

Opinnäytetyön aiheenvalinta- tai rajausongelmat ovat vaikeuttaneet erittäin paljon tai paljon opintojen etenemistä kahdellatoista prosentilla kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Samoin ongelmat opinnäytetyön kirjoittamisessa ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä erittäin paljon tai paljon myös kahdellatoista prosentilla kyselyyn vastanneista.

Ongelmat ammatti-identiteettiin tai uravalintaan liittyvissä kysymyksissä ovat vaikeuttaneet jossakin määrin 65 % opiskelijoiden opintojen etenemistä. Reilun kolmanneksen, 35 %, opintojen etenemistä ammatti-identiteettiin tai uranvalintaan liittyvät ongelmat ovat vaikeuttaneet erittäin vähän tai vähän. Vajaalla viidesosalla, 18 %, kyseiset ongelmat ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä paljon tai erittäin paljon. Suhteellisesti eniten ammatti-identiteettiin tai uranvalintaan liittyvät ongelmat ovat hidastaneet kauimmin opiskelleita, sillä vuonna 1997 tai sitä ennen opintonsa aloittaneista lähes kolmannes, 31 %, koki kyseisten ongelmien hidastaneen opintojaan paljon tai erittäin paljon. Suhteellisesti vähiten ammatti-identiteettiin ja uran-

valintaan liittyvät ongelmat olivat vielä hidastaneet tuoreimpia opiskelijoita, sillä vuonna 2004 tai sen jälkeen aloittaneista opiskelijoista 42 % koki, etteivät kyseiset ongelmat olleet hidastaneet opintoja lainkaan.

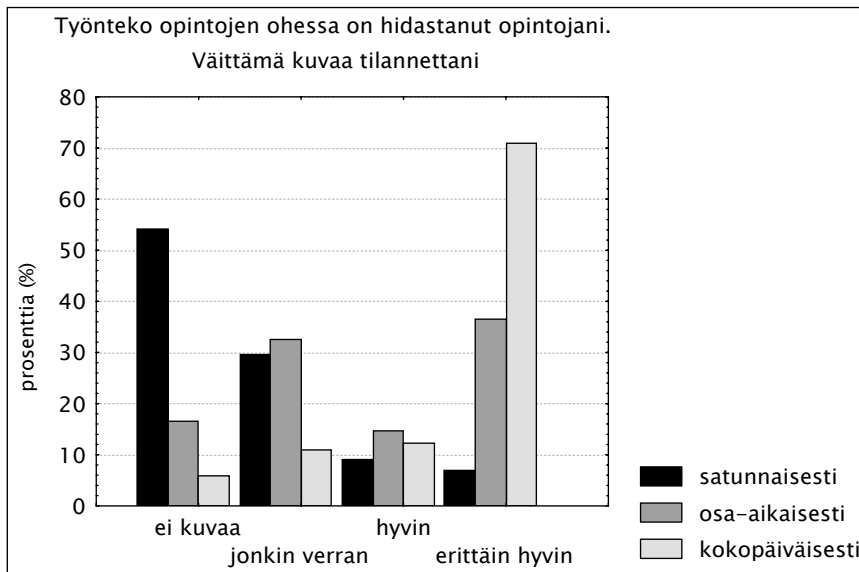
Kuvio 92 Ammatti-identiteettiin tai uranvalintaan liittyvien ongelmien opintoja hidastava vaikutus eri vuosina opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden kokemana

Ongelmat ihmissuhteissa ja elämäntilanteessa

Yleisimmät elämäntilanteeseen liittyvät opintoja hidastaneet tekijät olivat Vesikan-san, Lempisen ja Suomelan (1998, 88) tutkimuksessa rahoitusvaikeudet, ihmissuhteisiin liittyvät tekijät ja epävarmuus omista tulevaisuuden suunnitelmista.

Ongelmat kanssakäymisessä muiden opiskelijoiden kanssa eivät suurimmalla osalla, 72 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista ole haitanneet opintojen etenemistä. Niistä opiskelijoista, joilla kyseiset ongelmat ovat vaikeuttaneet opintojen etenemistä, suurimmalla osalla, 22 % kaikista kysymykseen vastanneista, ovat ongelmat vaikeuttaneet opintojen etenemistä erittäin vähän tai vähän. Vain 3 %:lla vastaajista ongelmat kanssakäymisessä muiden opiskelijoiden kanssa ovat vaikeuttaneet opintoja paljon tai erittäin paljon. Lisäksi väittämän ”Lähiomaiseni ongelmat ovat vaikeuttaneet keskittymistäni opintoihin.” koki kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin 10 % vastaajista. Väittämän ”Asumistilanteeni hankaloittaa opintoihin keskittymistä.” koki kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin 9 % kyselyyn vastanneista.

Työskentelyn on joissakin opiskelijatutkimuksissa havaittu vaikuttavan opintojen etenemiseen, sillä kokopäivä- tai osa-aikatyössä olleet opiskelijat olivat Tiilikaisen (2000, 92) tutkimuksessa suorittaneet vähemmän opintoviikkoja kuin ne opiskelijat, jotka eivät olleet työskennelleet. Tässä tutkimuksessa (kysymys 32 b) kuitenkin yli puolet, 51 %, lukukausien aikana työskennelleistä opiskelijoista koki, ettei työnteko opintojen ohessa ole hidastanut opiskelua. Vertailtaessa erityyppistä työtä tekevien opiskelijoiden kokemuksia havaittiin, että satunnaisesti työskentelevistä yli puolet, 54 %, koki, ettei työskentely ole hidastanut opintoja. Säännöllisesti työskentelevistä sen sijaan vain 16 % osa-aikatyössä olevista ja 6 % kokopäivätyössä olevista opiskelijoista koki asian olevan näin. Kokopäivätyössä olevista opiskelijoista enemmistö, 71 %, ja osa-aika työssä olevista yli kolmannes, 36 %, koki väittämän ”Työnteko opintojen ohessa on hidastanut opintojani” kuvaavan tilannettaan erittäin hyvin.

Kuvio 93 Työskentelyn opintoja hidastava vaikutus erityyppistä työtä tekeville opiskelijoilla

Kurrin (2006, 63) tutkimuksessa hitaasti opinnoissaan edenneiden ryhmässä oma terveydentila koettiin heikommaksi kuin muiden opiskelijoiden keskuudessa. Terveysongelmat haittaavat opintojen etenemistä pienellä osalla opiskelijoita, sillä tässä tutkimuksessa väittämän ”Terveysongelmani on vaikeuttanut opintojeni etenemistä.” koki kuvaavan hyvin tai erittäin hyvin omaa tilannettaan kuusi prosenttia kyselyyn vastanneista.

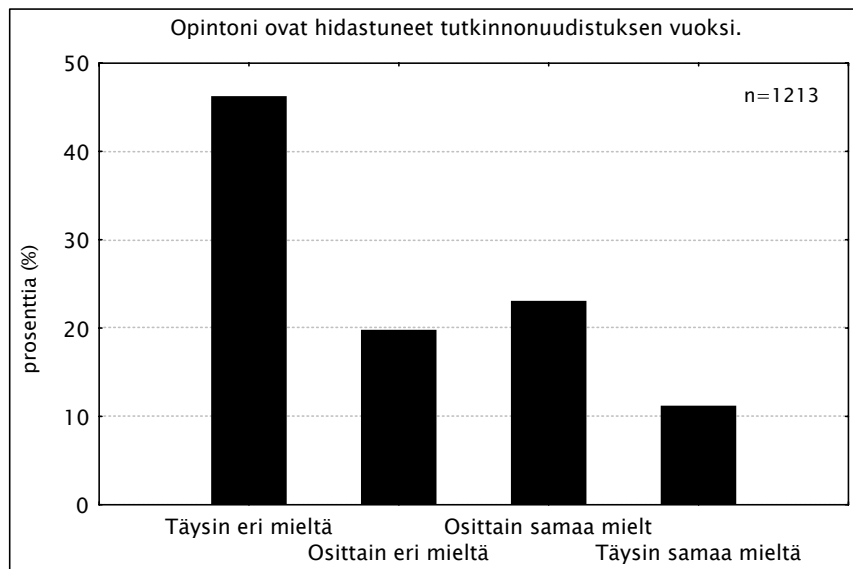
”Sairastan masennusta, jonka syntyyn opiskelutilanteellani ei ole mitään vaikutusta. Olen motivoitunut opiskelemaan, mutta aikaisemmista ongelmistani aiheutuneesta masennuksesta johtuen en ole pystynyt keskittymään opiskeluun vaan olen ollut pitkään sairauslomalla.” (806, nainen, matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta)

Lisäksi jonkinasteiset psyykkisen hyvinvoinnin ongelmat ovat aiheuttaneet vaikeuksia opintojen etenemisessä 42 % kyselyyn vastanneille opiskelijoille. Kysymykseen vastanneista reilulle neljäsosalle, 26 %, ongelmat psyykkisessä hyvinvoinnissa aiheuttivat erittäin vähän tai vähän vaikeuksia opintojen etenemisessä, mutta 9 %:lle paljon tai erittäin paljon. Väittämän ”Mielenterveysongelmani hidastavat opintojani.” koki kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin 7 % kyselyyn vastanneista. Päihdeongelmatkaan eivät ole opiskelijoiden keskuudessa täysin vieraita, sillä väittämän ”Alkoholin tai huumeiden käyttöni on hidastanut opintojani.” koki kuvaavan tilannettaan hyvin tai erittäin hyvin 1 % vastaajista.

Tutkinnonuudistus ja opintojen eteneminen

”Tutkinnonuudistus asettaa eriarvoiseen asemaan vuotta aiemmin vanhaan tutkintojärjestelmään sitoutuneet ja nyt uuden aloittaneet. Itse kuulun vuoden 2004–2005 opintoryhmään ja laitoksemme ei tule järjestämään erikoiskursseja kuin vasta 1,5 vuoden päästä, kun uuden tutkinnon suorittajat ovat samassa vaiheessa, jossa me olisimme ensi vuonna. Lisäksi opintoviikkoja saa useimmiten vähemmän samasta työstä, kuin opintopisteitä.” (1666, nainen, matemaattis-luonnon-tieteellinen tiedekunta)

Tutkinnonuudistuksella on ollut osalle opiskelijoista haitallinen vaikutus opintojen etenemisnopeuteen, sillä noin kolmannes, 34 %, kysymykseen vastanneista opiskelijoista koki, että tutkinnonuudistus on vaikuttanut opintojen etenemisnopeuteen hidastavasti.

Kuvio 94 Opiskelijoiden kokemus tutkinnonuudistuksen vaikutuksesta opintojen etenemisnopeuteen

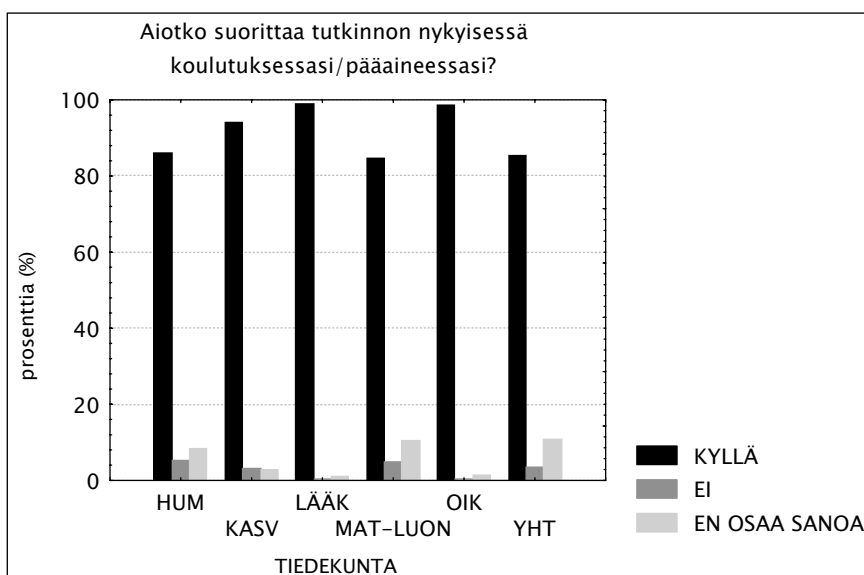
Tutkinnon loppuun suorittaminen

Valtaosa, vajaa 90 %, kyselyyn vastanneista opiskelijoista aikoi suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutuksessaan tai pääaineessaan.

Taulukko 26 Tutkinnon suorittamisaikeet

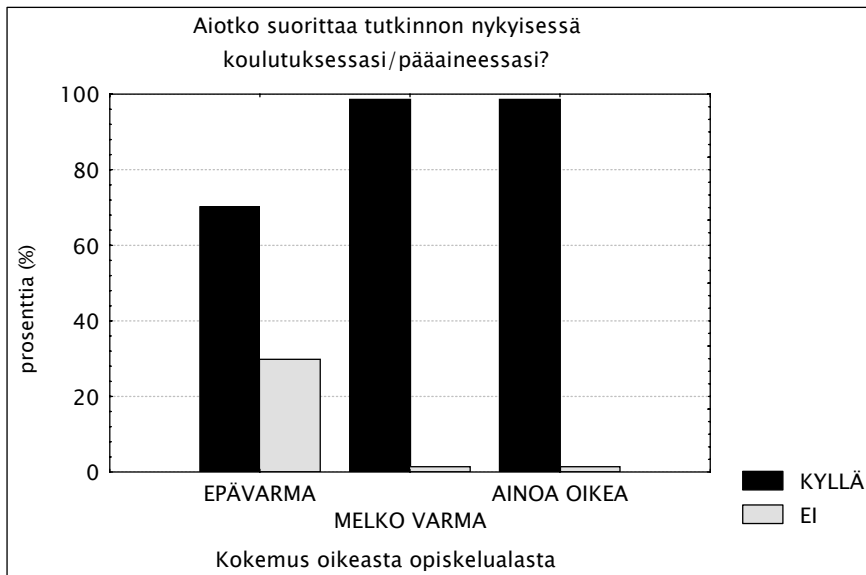
SUORITTAAKO TUTKINNON	n	%
aikoo suorittaa tutkinnon	1984	89
ei aio suorittaa tutkintoa	88	4
ei osaa sanoa aikooko suorittaa tutkinnon	166	7
YHTEENSÄ	2238	100

Tiedekuntia vertailtaessa voidaan havaita, että lääketieteellisen tiedekunnan ja oikeustieteellisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista lähes kaikki, 99 %, aikoi suorittaa tutkinnon koulutuksessa, jossa paraikaa opiskelivat. Sen sijaan humanistisessa tiedekunnassa ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa opiskelevista vastaajista molemmista 5 % ilmoitti, ettei aio suorittaa tutkintoa koulutuksessaan. Epävarmoja tutkinnon suorittamisesta oli eniten yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, jossa opiskelevista vastaajista noin 11 % ei osannut sanoa, aikooko suorittaa tutkinnon koulutuksessaan. Miltei yhtä paljon epävarmoja, noin 10 %, oli matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

Kuvio 95 Tutkinnon suorittamisaikeet eri tiedekuntien opiskelijoilla

Varmuus oikealla opintoalalla olemisesta vaikutti olennaisesti aikomukseen suorittaa tutkinto nykyisessä koulutuksessa. Miltei kaikki, noin 99 %, opintoalastaan varmat ja melko varmat opiskelijat aikoi suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutuksessaan tai pääaineessaan. Sen sijaan vain noin 70 % opiskelijoista, jotka olivat epävarmoja alanvalinnastaan, aikoi suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutuksessaan tai pääaineessaan.

Kuvio 96 Tutkinnon suorittamisaikeet eriasteisesti opintoalastaan varmoilla opiskelijoilla

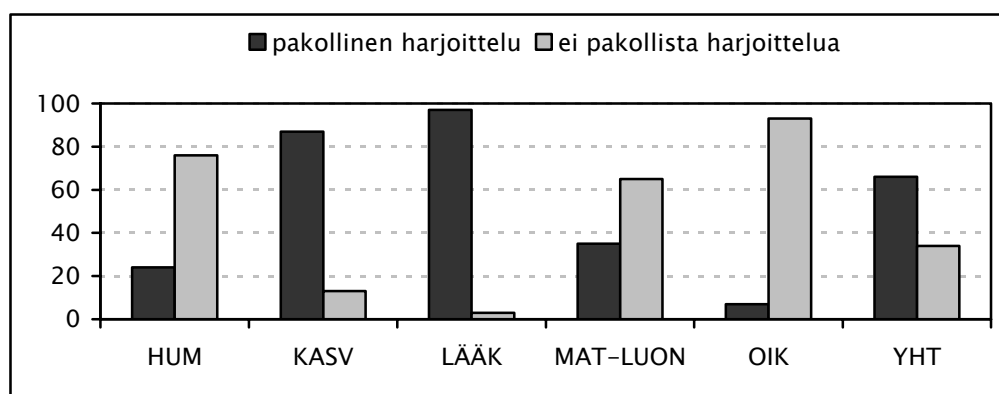
6. Työelämävalmiudet ja tulevaisuus

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003–2008 mukaan ”Kaikkien yliopistotutkintojen keskeisin tavoite on antaa opiskelijoille valmiudet tieteellisen työn menetelmien käyttöön ja valmiudet tiedon itsenäiseen tuottamiseen ja käsitteelyyn. Eri koulutusaloilla on tarpeen edelleen vahvistaa opintojen ja tutkintojen työelämäkytkentöjä. Opintoihin sisällytettävän harjoittelun kehittäminen on yksi keino, jolla työelämävastaavuutta voidaan lisätä.” (OPM 2004, 47–48.) Myös Turun yliopiston strategiassa vuosille 2006–2012 (emt. 8) todetaan, että opetuksen kehittämisessä otetaan huomioon mm. työelämän haasteet, ja siinä ”hyödynnetään yhteyksiä työelämään, alumneihin ja muihin toimijoihin.”

Koulutuksen antamat työelämävalmiudet

”Opintoihin pitäisi ehdottomasti kuulua pakollinen harjoittelu!” (889, nainen, Humanistinen tiedekunta)

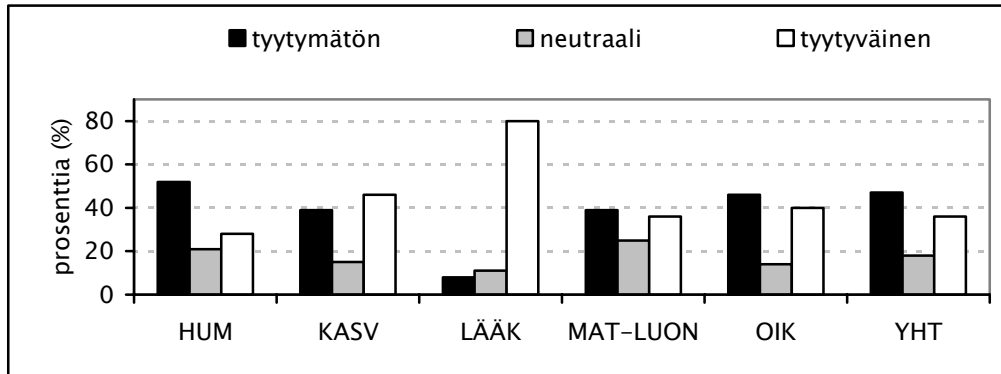
Opiskelijoilta tiedusteltiin kyselyssä (kysymys 25) sisältyykö opintoihin pakollinen työharjoittelujakso. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 47 % opintoihin sisältyy pakollinen työharjoittelujakso. Pakollinen työharjoittelu sisältyi useimmin opintoihin lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijoilla, joista 97 % ilmoitti opintoihinsa sisältyvän pakollisen työharjoittelun. Myös kasvatustieteiden tiedekunnassa työharjoittelu on useimmiten pakollinen, sillä 87 % vastanneista opiskelijoista ilmoitti opintoihinsa sellaisen sisältyvän. Yhteiskuntatieteilijöistäkin yli puolella, 66 %, opintoihin sisältyy pakollinen työharjoittelu. Sen sijaan oikeustieteellisessä tiedekunnassa työharjoittelu ei useimmiten ole pakollinen osa opintoja, kuten ei myöskään humanistisessa ja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa.

Kuvio 97 Opintoihin sisältyvä pakollinen työharjoittelu eri tiedekunnissa

Tyytyväisyys mahdollisuuksiin kehittää alakohtaisia työelämävalmiuksia opinnoissa jakoi vastaajat kahtia. Hieman suurempi osuus vastaajista, noin 42 %, oli täysin tai osittain tyytymätön mahdollisuuksiinsa kuin osuus, jotka olivat täysin tai osittain tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa, 39 %. Eri tiedekunnissa opiskelevien vastausten välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 318,585, df=20, p=.0000). Tyytyväisimpiä mahdollisuuksiinsa alakohtaisten työelämävalmiuksiensa

kehittämiseen opinnoissaan olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat, joista 80 % oli täysin tai osittain tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa. Tyytymättömmimpiä mahdollisuuksiinsa alakohtaisten työelämävalmiuksiensa kehittämiseen olivat humanistisen tiedekunnan opiskelijat, joista yli puolet, 52 %, oli täysin tai osittain tyytymättömiä mahdollisuuksiinsa.

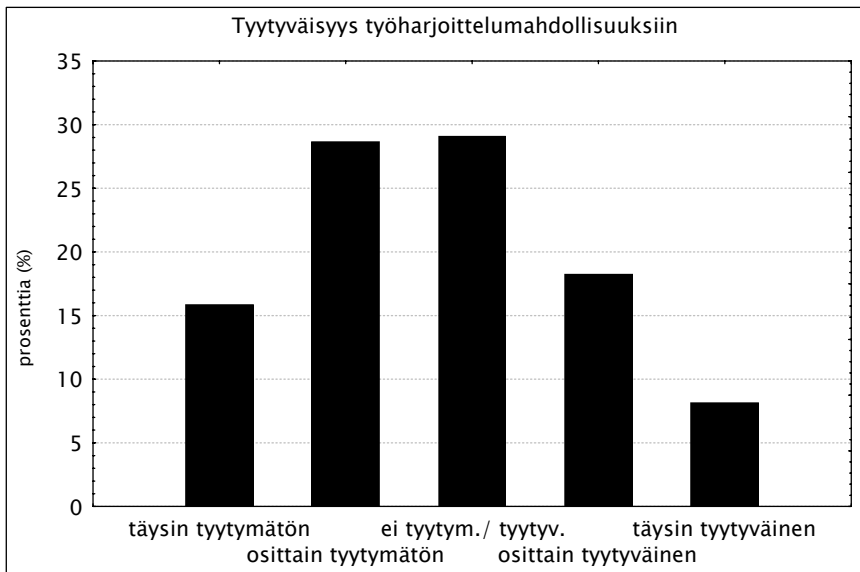

Kuvio 98 Tyytyväisyys mahdollisuuksiin kehittää alakohtaisia työelämävalmiuksia opinnoissa eri tiedekuntien opiskelijoilla

Myös tyytymättömyys työharjoittelumahdollisuuksiin tuli selvästi ilmi tutkimuksessa.

”Yhteiskuntatieteellisessä on liian vähän harjoittelupaikkoja ottaen huomioon sen, että harjoittelu on pakollinen. Myös harjoittelutuki on riittämätön, sillä useat työnantajat haluavat kahden kuukauden tuen (jollaisen saa esim. Tampereen yliopistolta), joten moneen paikkaan on aivan turha laittaa hakemusta.” (467, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

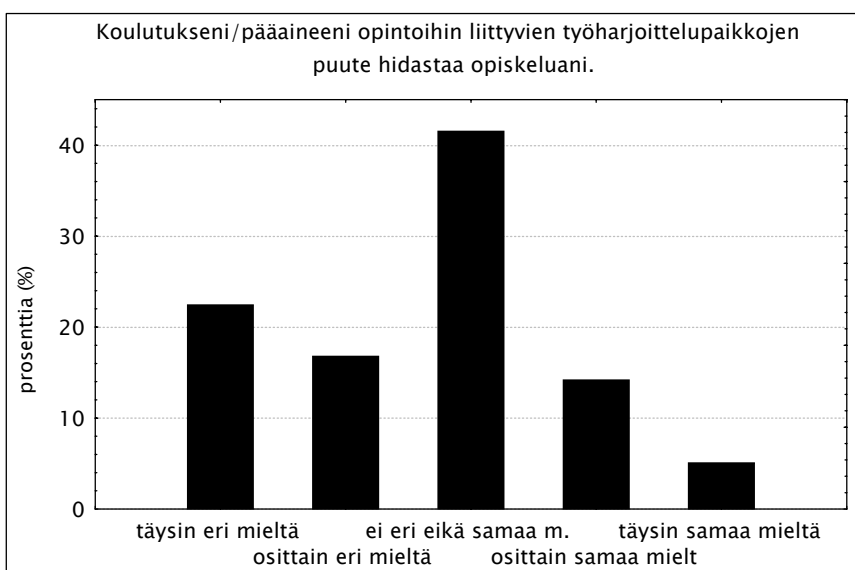
Jopa 45 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista oli täysin tai osittain tyytymätön työharjoittelumahdollisuuksiin koulutuksessaan. Toisaalta osassa koulutuksia työharjoittelumahdollisuudet lienevät kunnossa, sillä yli neljännes, noin 26 %, vastaajista kuitenkin oli täysin tai osittain tyytyväinen työharjoittelumahdollisuuksiin koulutuksessaan.

Kuvio 99 Tyytyväisyys työharjoittelumahdollisuuksiin omassa koulutuksessa

”Opiskeluaikainen työllistyminen oman alan työhön aiheuttaa sen sijaan päänsärkyä. Tiedekunta on järjestänyt harjoittelupaikkoja helpottaakseen opiskelijoiden tilannetta, mutta niitä on aivan liian vähän ja valittavan usein niihin valitaan henkilöitä, joilla jo on oman alan työkokemusta. Tämä on suuri ongelma. Tiedekunnasta ei uskalla valmistua ilman oman alan työkokemusta ja toisaalta oman alan työkokemusta on vaikea saada ilman suhteita/aikaisempaa työkokemusta. Alan työkokemuksen merkitystä painotetaan joka paikassa ja ilman sitä on heikot mahdollisuudet saada töitä valmistumisen jälkeen.” (596, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

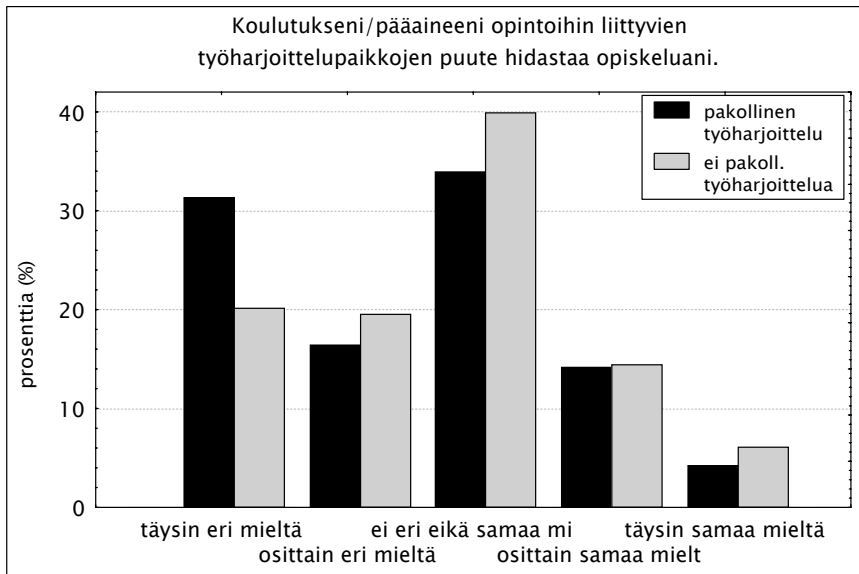
Työharjoittelupaikkojen puutteen koulutuksessaan koki opintoja hidastavaksi tekijäksi 19 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista.

Kuvio 100 Kokemus työharjoittelupaikkojen puutteen opiskelua hidastavasta vaikutuksesta

*”Itse olen suorittanut työharjoittelun, mutta TIEDÄN, että harjoittelu-
paikkoja on aivan liian vähän.” (1817, nainen, kasvatustieteiden tiede-
kunta)*

Koulutuksissa, joissa työharjoittelu kuuluu pakollisena opintoihin, ei työharjoittelu-
paikkojen puutteen koettu hidastavan opiskelua yhtä paljon kuin koulutuksissa, joissa
työharjoittelu ei kuulu opintoihin pakollisena. Koulutuksissa, joissa työharjoittelu
kuuluu opintoihin pakollisena, 18 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki har-
joittelupaikkojen puutteen hidastavan opintojaan. Sen sijaan koulutuksissa, joissa
työharjoittelu ei ole pakollinen osa opintoja, reilu viidennes, noin 21 % kyselyyn
vastanneista opiskelijoista, koki työharjoittelupaikkojen puutteen hidastavan opinto-
jaan.

Kuvio 101 Kokemus työharjoittelupaikkojen puutteen opiskelua hidastavasta vaikutuksesta erityyppisissä koulutuksissa

Työharjoittelupaikkojen puutteen koettiin hidastavan opintoja eniten eräissä humanistisissa, yhteiskuntatieteellisissä ja kasvatustieteiden koulutuksissa.

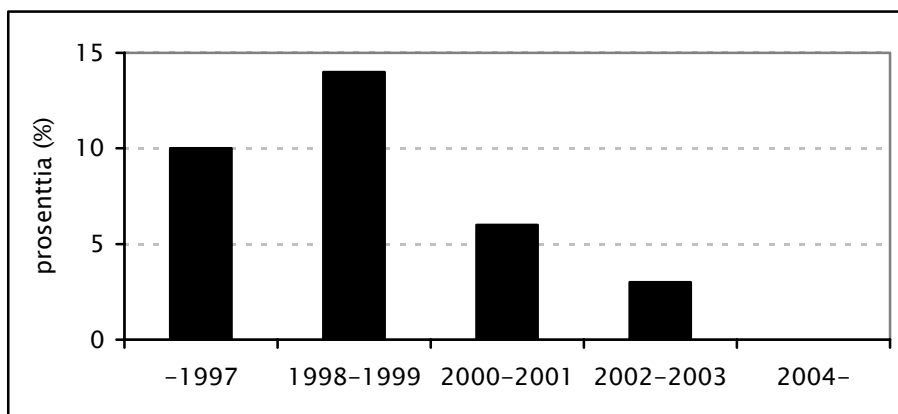
Taulukko 27 Koulutukset, joissa vähintään 30 prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista koki työharjoittelupaikkojen puutteen hidastavan opintojaan

KOULUTUS/PÄÄAINE	Osuus (%) opiskelijoista
Musiikkitiede	46,7
espanjan kielen kääntäminen	46,2
Erityispedagogiikka	44,4
Sosiologia	40,6
klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri	40,0
poliittinen historia	38,5
Arkeologia	35,0
englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus	33,4
Folkloristiikka	33,4
Valtio-oppi	33,3
Taidehistoria	33,3
yleinen kielitiede	33,3
yleinen kirjallisuustiede	30,8
Kemia	30,4
Aikuiskasvatustiede	30,0

Harjoittelu ulkomailla

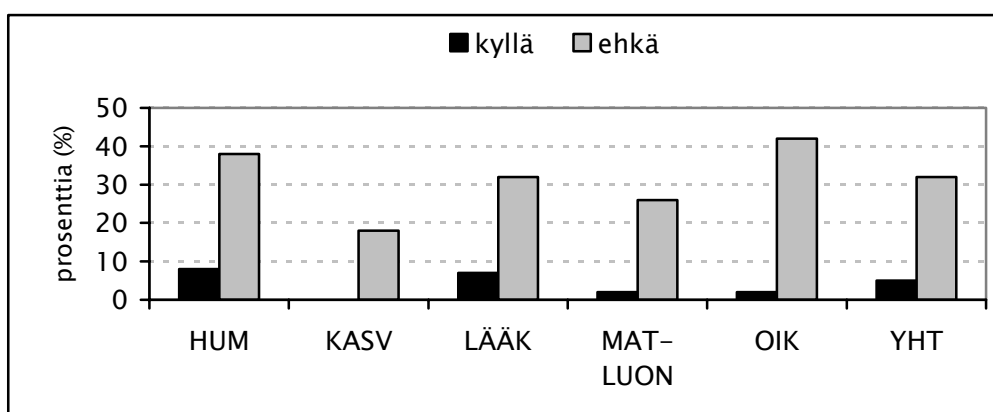
Edellisessä Turun yliopiston opiskelijoille suunnatussa kyselyssä 16 % vastanneista opiskelijoista oli ollut ulkomailla opiskelijavaihdossa tai työharjoittelussa tai molemmissa. Tämän lisäksi viidennes vastanneista aikoi lähteä opiskelijavaihtoon tai harjoitteluun ulkomaille. Kolmannes opiskelijoista ei ollut käyttänyt hyväkseen mahdollisuutta opiskelijavaihtoon tai ulkomaiseen työharjoitteluun eikä myöskään aikonut käyttää näitä mahdollisuuksia tulevaisuudessa. (Utriainen 2004, 15.)

Ulkomailla työharjoittelussa oli ollut 4 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Humanistisen tiedekunnan opiskelijoista ulkomaisessa työharjoittelussa oli ollut suhteellisesti eniten opiskelijoita, 7 %. Tarkasteltaessa ulkomaisessa työharjoittelussa olleiden osuutta suhteessa opiskelun aloitusvuoteen, ovat vuosina 1998–1999 opintonsa aloittaneet olleet ahkerimpia osallistumaan ulkomaiseen työharjoitteluun. Kyseisinä vuosina opintonsa aloittaneista vastaajista 14 % oli ollut työharjoittelussa ulkomailla.

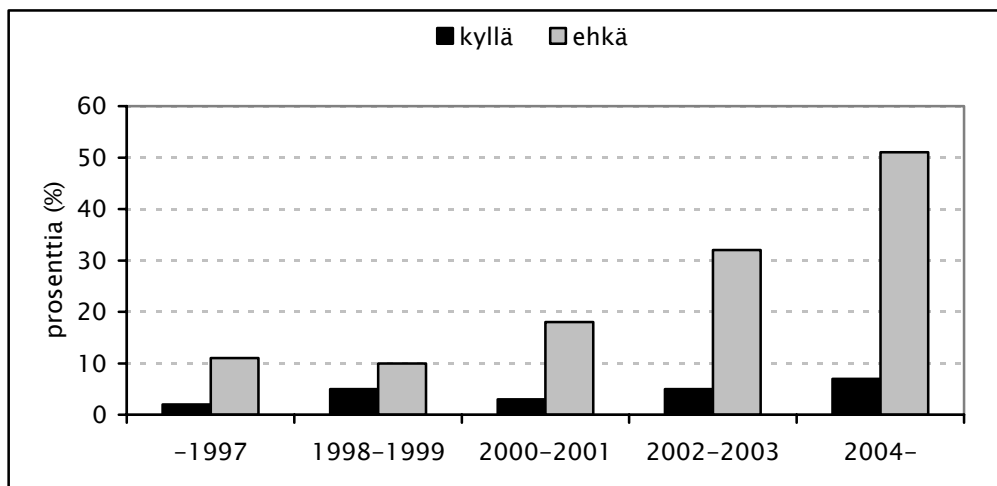
Kuvio 102 Ulkomailla työharjoittelussa olleiden osuus (%) opintojen aloitusvuoden mukaan

Ulkomaiseen harjoitteluun aikoi lähteä 5 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista ja mahdollisesti ulkomaiseen harjoitteluun lähteviä oli lähes kolmannes, 31 %, vastaajista. Ulkomailla opintoihin liittyvässä työharjoittelussa olleista 14 % aikoi lähteä harjoitteluun uudelleen, ja 19 % harkitsi asiaa. Sen sijaan opiskelijoista, jotka eivät olleet tehneet työharjoittelua ulkomailla, aikoi varmasti vain 4 % mennä ulkomaiseen harjoitteluun, sen sijaan asiaa harkitsevia oli lähes kolmannes, 32 %, opiskelijoista, jotka eivät olleet tehneet työharjoittelua ulkomailla. Tarkasteltaessa aikomuksia hakeutua ulkomaiseen työharjoitteluun on hakeutumista varmoja eniten humanistisessa, 8 %, ja lääketieteellisessä tiedekunnassa, 7 %. Ulkomailla harjoittelua harkitsevia, mutta vielä epävarmoja, oli eniten oikeustieteellisessä tiedekunnassa, jonka vastaajista jopa 42 % harkitsi ulkomaista työharjoittelua liittyen opintoihinsa. Humanistisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista 38 % ja lähes kolmannes, 32 %, sekä lääketieteellisen että yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan kyselyyn vastanneista opiskelijoista harkitsi työharjoittelua ulkomailla opintoihinsa liittyen. Vähiten ulkomainen työharjoittelu kiinnosti kasvatustieteiden tiedekunnan opiskelijoita.

Kuvio 103 Ulkomaiseen työharjoitteluun aikovien osuus (%) tiedekunnittain

Opintojensa alussa olevilla opiskelijoilla oli enemmän kiinnostusta ulkomailla suoritettavaan työharjoitteluun kuin opintojensa loppuvaiheessa olevilla opiskelijoilla. Vuonna 2004 tai sen jälkeen opintonsa aloittaneista vastaajista 7 % aikoi lähteä ulkomaille työharjoitteluun ja harkinnassa ulkomainen työharjoittelu oli yli puolella, 51 %, ko. vuosina aloittaneista vastaajista.

Kuvio 104 Ulkomaiseen työharjoitteluun aikovien osuus (%) opintojen aloitusvuoden mukaan

Ajatukset tulevasta työstä

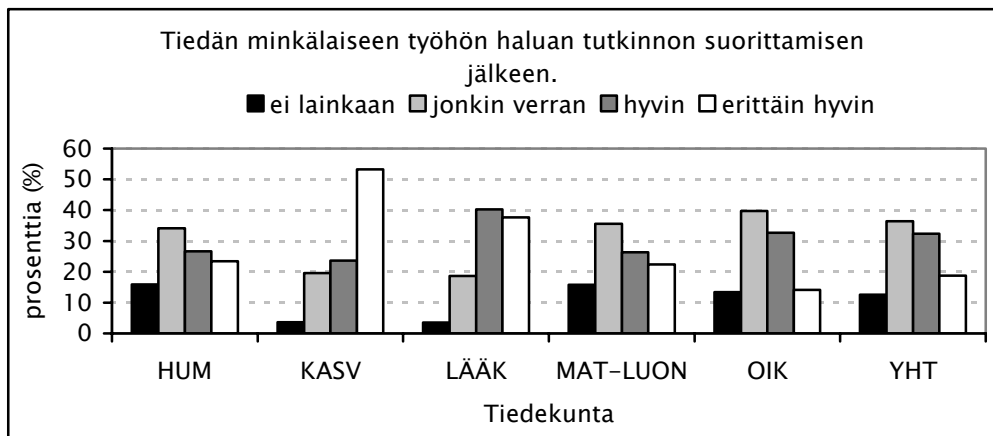
Vain harvat opiskelijat ovat aina tienneet, mitä haluavat tulevaisuudessa tehdä työseen. Näin on varsinkin niillä aloilla, jotka eivät suoraan kouluta mihinkään ammattiin. Kuva tulevaisuuden työstä kuitenkin yleensä selviää ainakin jonkin verran opintojen edetessä. Kuvaa tulevasta työmahdollisuuksista voivat selkeyttää sivuaineopinnot, opintoihin liittyvät työharjoittelut, kesätyöt ja muut opiskeluaikana tehdyt työt. (Mäkinen 2004, 65.) Edellisessä Turun yliopiston opiskelijoille suunnatussa kyselyssä vajaa puolet, noin 45 %, opiskelijoista koki väittämän ”Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni” kuvaavan omaa tilannettaan erittäin hyvin tai hyvin (Utriainen 2004, 42).

”Tällä hetkellä graduni on lähes valmis, ja minulta puuttuu harjoittelu 3 opintoviikkoa tai mitä ne nyt sitten ikinä ovatkaan. Olen hankkinut hiki päässä työkokemusta, ja tällä hetkellä neljä työnantajaa odottavat kieli pitkällä, milloin voivat palkata minut töihin, valmistuin tai en. Tulevaisuuteni näyttää hyvältä, tiedän osaavani yhtä ja toista, mutta yliopisto-opintojani en enää edes itse arvosta.” (1405, nainen, yhteiskuntatieteellinen tiedekunta)

Pääsääntöisesti opiskelijat uskovat opintojen ohessa työskentelyn vahvistavan heidän työmarkkina-asemaansa, sillä kyselyyn vastanneista opiskelijoista kaksi kolmasosaa, 68 %, koki väittämän ”Opintojen ohessa työskentely on antanut minulle alakohtaista

työkokemusta.” kuvaavan omaa tilannettaan erittäin hyvin tai hyvin. Jonkin verran omaa tilannettaan kuvaavaksi väittämän koki reilu neljännes, noin 27 %, vastaajista.

Oma työpaikka tulevaisuudessa oli osalla opiskelijoista kohtuullisen hyvin selvillä, sillä opiskelijoista hieman yli puolet, 55 %, koki väittämän ”Tiedän minkälaiseen työhön haluan tutkinnon suorittamisen jälkeen.” kuvaavan omaa tilannettaan erittäin hyvin tai hyvin. Jonkin verran omaa tilannettaan kuvaavaksi sen koki hieman vajaa kolmannes, noin 32 %, vastaajista. Hieman yllättävää oli, että tarkasteltaessa eri vuosina aloittaneiden suhtautumista väittämään, ei ryhmien välillä ollut tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 8,14263, df=12, p=.773881). Sen sijaan eri tiedekuntien opiskelijoiden vastausten välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 184,750, df=15, p=.00000). Tosin erot eivät olleet kovinkaan yllättäviä. Erittäin hyvin tai hyvin tilannettaan vastaaviksi väittämän ”Tiedän minkälaiseen työhön haluan tutkinnon suorittamisen jälkeen.” kokeneita oli enemmistö sekä lääketieteellisessä tiedekunnassa (78 %) että kasvatustieteiden tiedekunnassa (77 %), joissa enemmistö opiskelijoista opiskelee ammattiin (lääkäri, luokanopettaja, aineenopettaja ja lastentarhanopettaja) johtavissa koulutuksissa.

Kuvio 105 Väittämän ”Tiedän minkälaiseen työhön haluan tutkinnon suorittamisen jälkeen.” kokeminen eri tiedekuntien opiskelijoiden mukaan

Työllistyminen

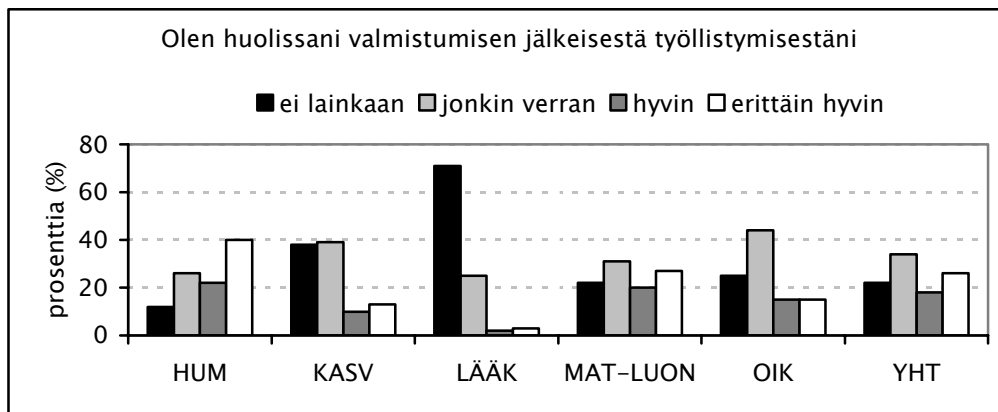
Koulutuksen ja työn suhde on 1990-luvulta lähtien muuttunut niin, että akateemisesti koulutettujenkin työmarkkinaodotuksia varjostavat nykyisin työn määräaikaisuus ja mahdollinen työttömyys. On siis siirrytty koulutuksellisten riskien maailmaan, jossa koulutuslupaukset asettuvat kyseenalaisiksi, eivätkä akateemisesti koulutetutkaan voi enää luottaa pysyviin työsuhteisiin ja nousujohteiseen uraan. (Rouhelo & Rautakilpi 2005, 44.) Aiemmissa tutkimuksissa yliopisto-opiskelijat ovat kokeneet koulutuksen merkityksen työelämään sijoittumisen kannalta varsin myönteisessä valossa, ja usko- neet työllistyvänsä tulevaisuudessa koulutustaan vastaavasti. Kuitenkin myös nykyiset työelämän realiteetit, kuten akateeminen työttömyys, ovat heille tuttuja. (Vuori- nen & Valkonen 2005, 117–118.)

”Erityisesti työllistyminen opintojen jälkeen huolestuttaa. Rehellisesti sanoen en tiedä mitä työtä voisin hakea. Varmasti johtuu myös oman motivaation puutteesta. Työllistymiseen täytyisi kiinnittää yliopistossa enemmän huomiota. Itse en ole opiskeluiden aikana ollut työharjoittelussa tai muuten alan töissä, joten vaikea lähteä työtä hakemaan valmistumisen jälkeen.” (1057, nainen, humanistinen tiedekunta)

Väittämän ”Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni” koki tilannettaan erittäin hyvin tai hyvin kuvaavaksi 44 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Vajaa kolmannes, noin 31 %, opiskelijoista koki sen jonkin verran kuvaavaksi, ja neljännes opiskelijoista koki, ettei se kuvaa omaa tilannetta lainkaan. Utraisen (2004, 42) aikaisempaan raporttiin verrattaessa tilanne on melko samantyyppinen kuin vuonna 2003, joskin opiskelijoiden huolestuneisuus tulevasta työllistymisestäään on ehkä hieman kasvanut muutaman vuoden kuluessa.

”Opintoni ovat tällä hetkellä loppuvaiheessa ja minulla on valtavia motivaatio-ongelmia juuri huonojen tulevaisuusnäkökymien takia. En halua valmistua työttömäksi ja haluaisin saada työkokemusta harjoittelupaikasta ennen valmistumistani.” (661, nainen, humanistinen tiedekunta)

Vertailtaessa eri tiedekuntien opiskelijoiden vastauksia havaittiin niiden välillä tilastollisesti merkitseviä eroja (Pearson Chi-square: 421,722, df=15, p=.00000). Humanistisen tiedekunnan opiskelijoiden havaittiin olevan eniten huolissaan valmistumisensa jälkeisestä työllistymisestä. Sen sijaan vähiten huolissaan valmistumisensa jälkeisestä työllistymisestä olivat lääketieteellisen tiedekunnan opiskelijat.

Kuvio 106 Väittämän ”Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni” kokeminen eri tiedekuntien opiskelijoilla

7. Lopuksi

Raportista käy ilmi opiskelijapopulaation monimuotoisuus, kuten myös edellisessä Utraisen (2004) raportissa Turun yliopiston opiskelijoista. Vastaajat edustavat monipuolisesti eri ikäryhmiä, eri tiedekuntien opiskelijoita, eri vaiheissa opinnoissaan olevia, erityyppisesti opiskelevia ja opiskeluunsa suhtautuvia opiskelijoita. He eroavat toisistaan myös opiskelutaustoiltaan ja elämäntilanteiltaan.

Opiskelijoilla voidaan havaita olevan erilaisia suhtautumistapoja opiskeluunsa. Joillekin itse opiskelu on tärkeää, toisille opiskelu on väline työelämään pääsyyn ja kolmansille opiskelun merkitys on epäselvä, jolloin opiskelijan voidaan katsoa olevan opintoihinsa kiinnittymätön. Osalla opintoihin kiinnittymättömyys liittyy epävarmuuteen opintoalan valinnasta. Jos opiskelija kokee, ettei ole oikealla opintoalalla, on varmasti vaikeaa motivoitua opiskelemaan alaa, joka ei ole kiinnostava. Jotkut ovat päätyneet tilanteeseen otettuaan vastaa toissijaisesti haluamansa opiskelupaikan, toiset taas ovat pettyneet ensisijaisesti hakemaansa pääaineeseen tai koulutukseen. Osa opintoihinsa kiinnittymättömistä opiskelijoista pyrkinee vaihtamaan opintoalaa, mikäli on löytänyt jonkin itseään kiinnostavan. Osalla heistä kiinnostava aihe löytyy helposti, kun taas toisilla siihen menee vuosia, ja jotkut sinnittelevät tutkintonsa loppuun kaikesta huolimatta.

Valtaosa opiskelijoista kokee opintonsa päätoimisiksi. Kuitenkin mitä pitempi aika opintojen aloittamisesta on, sitä vähemmän opiskelijat opiskelevat enää päätoimisesti. Suurin osa opiskelijoista käy opiskelun ohella työssä. Mitä kauemmin opintojen aloittamisesta on aikaa, sitä useammin opiskelijat työskentelevät säännöllisessä kokopäivätyössä. Toisaalta myös opiskelijan ikä on yhteydessä kokopäiväiseen työskentelyyn. Työskentely helpottaa opiskelijan taloudellista tilannetta, mutta opiskelun ja työskentelyn yhteensovittamisessa saattaa olla ongelmia, sillä Suomessa yliopistoissa ei ole erillistä tutkintoon johtavaa osa-aikaopiskelumuotoa, joten työssäkäyvien opiskelijoiden on luovittava opiskelun ja työnsä välillä.

Raportista voidaan hahmottaa myös miten koulutuspoliittiset päätökset vaikuttavat opiskelijoiden opintoihin ja arkielämään. Vuonna 2005 voimaan astuneeseen tutkintorakenteen uudistukseen opiskelijat suhtautuivat melko negatiivisesti. Tutkintorakenteen uudistuksen ei esimerkiksi juurikaan koettu selkeyttäneen opintojen rakennetta tai uudistaneen opetusmenetelmiä. Tietysti muutosvastarintaa esiintyy aina uudistusten yhteydessä, mutta nyt noin kolmannes opiskelijoista koki tutkintorakenteen uudistuksen jopa hidastavan opintojaan, mikä ei kai liene tämänkään uudistuksen tarkoitus.

Tutkintorakenteen uudistuksen yhteydessä Turun yliopistossa toteutettiin myös lukuvuoden jakaminen neljään periodiin. Ajatuksena oli alun perin koko lukuvuoden käyttö ajallisesti tehokkaasti. Samalla mahdollistui paremmin intensiivisten kurssien järjestäminen. Ajatuksena periodisointi oli hyvä, mutta ilmeisesti käytännössä se on aiheuttanut ongelmia. Opiskelijoiden kommentit periodisoinnista olivat pääosin negatiivisia. Opintojaksojen sijoittuminen ajallisesti lyhyempään jaksoon ei aina palvelut oppimista, sillä osa asioista oli opiskelijoille niin uutta tietoa, että sen ”sulattelemiseen” meni aikaa enemmän kuin oli käytettävissä, jolloin oppimisesta ei voitane puhua ainakaan konstruktivistisessä mielessä, vaan ehkä behaviorismin hengessä.

Periodisoinnin negatiivisiksi vaikutuksiksi koettiin myös tenttien ja opiskelutehtävien palauttamisen ruuhkautuminen periodien viimeisille viikoille, mikä aiheutti kohtuutonta opintojen kuormittavuutta ajoittain. Myös ajankäytön tehostuminen asetettiin kyseenalaiseksi, sillä vain noin kolmannes vastanneista opiskelijoista koki periodisoinnin tasoittaneen kurssien ajoittumista koko vuodelle. Ilmeisesti käytännöt kurssien sijoittelussa aikatauluun ovat aikaisemmin vaihdelleet yliopiston sisällä melko paljon, sillä osa opiskelijoista koki opiskeluvuoden lyhentyneen aikaisempaan verrattuna, kun taas toiset valittelivat opetusvuoden pidentyneen. Oman lisänsä opiskelijoiden kokemuksiin periodisoinnissa toivat tiedekunnat, jotka eivät ole periodisoinnissa mukana, sillä osalla opiskelijoista oli opintoja sekä periodisoinnissa mukana olevissa tiedekunnissa että sen ulkopuolelle jättäytyneissä.

Opetusministeriö (OPM 2004, 47–48) painottaa opintojen ja tutkintojen työelämäkytkentöjen vahvistamista mm. työharjoittelun avulla. Tämän vuoksi olisikin tärkeää, että myös niihin koulutuksiin, joissa ei vielä ole työharjoittelua tai muuta työelämäkytkentää, saataisiin luotua yhteyksiä yliopiston ulkopuoliseenkin työelämään. Opiskelijat kuitenkin toivovat tulevaisuutensa kannalta koulutuksensa antavan työelämävalmiuksia esimerkiksi työharjoittelun muodossa. Koulutuksen lisäksi opiskelijat kokevat saavansa työkokemusta opintojen ohessa tekemästään työstä. Vaikka tulevaisuudessa haluttu työ onkin monilla opiskelijoilla selvillä, ovat opiskelijat pääsääntöisesti ainakin jonkin verran huolestuneita työllistymisestään tulevaisuudessa. Toisaalta huolestuneisuuden aste oli vahvasti sidoksissa opintoalaan, joka viestinee siitä, että opiskelijat ovat valveutuneita ja seuraavat alansa työllisyysnäkymiä myös koulutuksen ulkopuolella.

Yliopiston oppimisympäristöjen kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä työtä sekä yliopiston keskitetyissä palveluissa että eri yksiköissä. Toivottavasti tämä raportti ja yksiköihin lähetettävät yksityiskohtaisemmat yhteenvedot auttavat kehittämistyössä eteenpäin.

Lähteet

- Kuittinen, M., Rautopuro, J. & Väisänen, P.** 1997a. Joensuun yliopiston uusien opiskelijoiden opintokokemukset syksyllä 1995. Joensuun yliopisto. Hallintoviraston raportteja ja selvityksiä N:o 18.
- Kuittinen, M., Rautopuro, J. & Väisänen, P.** 1997b. Opiskelijoiden opintokokemusten muutos ensimmäisen opintovuoden jälkeen. Joensuun yliopisto. Hallintoviraston raportteja ja selvityksiä N:o 19.
- Kurri, E.** 2006. Opintojen pitkittymisen dilemma. Tutkimus opintojen sujumattomuustekijöistä yliopistoissa ja niihin vaikuttamisen keinoista. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs. 27/2006.
- Laaksonen, E.** 2004. Varusmiehestä opiskelijaksi. Selvitys varusmiespalveluksen vaikutuksista korkeakouluopintojen aloittamiseen ja jatkamiseen. Opetusministeriön julkaisuja 2004:28.
- Moffat, M.** 1991. College Life: Undergraduate Culture and Higher Education. *Journal of Higher Education* 62 (1), 44–61.
- Moore, E.** 2003. Pitkä opintie. Aikuisiällä suoritettu yliopistotutkinto ja koulutuksellisen elämäntien muutos. Joensuu: Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja N:o 61. Saatavilla elektronisessa muodossa: http://joypub.joensuu.fi/publications/dissertations/moore_opintie/moore.pdf
- Mäkinen, J., Olkinuora, E. & Lonka, K.** 2004. Students at risk: Students' general study orientation and abandoning/prolonging the course of studies. *Higher Education* 48 (2), 173–188.
- Mäkinen, M.** 1999. Ensimmäiset puoli vuotta. Turun yliopiston ulkoisen vaikuttavuuden arviointikysely uusille opiskelijoille. Turun yliopiston ylioppilaskunta. Turun yliopisto. Rehtorinviraston julkaisusarja 3/1999. Kehittäminen ja suunnittelu.
- Mäkinen, M.** 2001. Aikuisena aloittaneet – yliopiston ei-traditionaaliset opiskelijat. Teoksessa: Tarita Ruoholinna (toim.) Tarkasteluja aikuiskoulutuksen kentiltä. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A:193, 87–102.
- Mäkinen, M.** 2004. Mikä minusta tulee ”isona”? Yliopisto-opiskelijan ammattikuvan kehittyminen. Teoksessa: Päivi Tynjälä, Jussi Välimaa & Mari Murtonen (toim.) Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Pedagogisia ja yhteiskuntatieteellisiä näkökulmia. Juva: PS-kustannus, 57–75.
- Mäkinen, M. & Olkinuora, E.** 2001. Opiskellen matkalla asiantuntijuuteen. Selvitys Turun yliopiston toisen vuoden opiskelijoiden opiskelukokemuksista. Turun yliopisto. Rehtorinviraston julkaisusarja 2/2001.
- Olkinuora, E. & Mäkinen, J.** 1999. Teoreettista taustaa ja kehittelyä. Teoksessa Jarkko Mäkinen & Erkki Olkinuora (toim.) Yliopisto-opiskelu ja sen kokeminen. Tutkimuksia opiskelun sosiokulttuurisista ja oppimispsykologisista taustoista Turun yliopistossa. Turun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A:190.
- OPM.** 2004. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2003–2008. Opetusministeriö. Opetusministeriön julkaisuja 2004:6. Saatavilla elektronisessa muodossa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2004/liitteet/opm_190_opm06.pdf?lang=fi

- OPM.** 2006. Yliopistot 2005. Vuosikertomus. Opetusministeriö, Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Opetusministeriön julkaisuja 2006:30. Saatavilla elektronisessa muodossa:
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/opm30.pdf?lang=fi>
- Pakarinen, T.** 2006. Turun yliopisto – Palvelut vammaisille opiskelijoille ja erilaisille oppijoille. Www-sivu URL:
<http://www.utu.fi/opiskelu/opinnot/vammaisopiskelija/> Tulostettu 12.6.2006
- Rahkonen, P.** 2005a. Turun yliopiston tutkinto-opiskelijat, syyslukukausi 2005, tiedekunnittain ja tasoittain. Www-sivu URL:
http://www.utu.fi/opiskelu/wentti/tilastot/tilastot2005/opiskelijat/tutkinto_opiskelijat/tutkopisk.html#IDX Tulostettu 6.4.2006
- Rahkonen, P.** 2005b. Turun yliopiston tutkinto-opiskelijat, syyslukukausi 2005, sukupuolijakauma. Www-sivu URL:
http://www.utu.fi/opiskelu/wentti/tilastot/tilastot2005/opiskelijat/tutkinto_opiskelijat/tutkopisk17.html#IDX17 Tulostettu 6.4.2006
- Rahkonen, P.** 2006a. Turun yliopisto – Opiskelutilastot. Www-sivu URL:
<http://www.utu.fi/opiskelu/tilastot/index.html> Tulostettu: 6.4.2006
- Rautopuro, J. & Väisänen, P.** 2002. Yliopisto-opintoihin sitoutumisen ja tavoiteorientaation merkityksestä. *Kasvatus* 33 (1), 6-20.
- Rinne, R., Jauhiainen, A., Tuomisto, H., Alho-Malmelin, M., Halttunen, N. & Lehtonen, K.** 2003. Avoimen yliopiston opiskelija – kokovartalokuvasta eriytyneisiin muotokuvaan. Turun yliopisto, Kasvatustieteiden laitos. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja A:200.
- Rouhelo, A. & Rautakilpi, S.** 2005. Suuret odotukset vai turhat toiveet? Akateemiset generalistit vuosituuhannen vaihteen työmarkkinoilla. *Aikuiskasvatus* 25 (1), 36–46.
- Säntti, J.** 1999. Opiskelukyvyn jäljillä. Helsinki: Monila. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 15/1999.
- Tiilikainen, A.** 2000. Uusi opiskelija ja yliopisto. Opiskelijoiden ensimmäisen opintovuoden kokemukset ja vastaanotto yliopistolla. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 17/2000. Helsinki: Monila.
- Turun yliopisto.** 2006. Opiskelijan yleisopas 2006–2007. Keuruu: Turun yliopisto.
- Turun yliopisto.** Strategia 2006-2012.
- Utriainen, R.** 2004. Töitä tenttejä ja tulevaisuudenpelkoa. Turku: Turun yliopiston ylioppilaskunta. Saatavilla myös elektronisessa muodossa URL:
http://www.tyy.fi/opiskelijan_arki/selvitys.pdf
- Vakkala, I.** 2006. Turun yliopisto – Yliopistoliikunta. Www-sivu URL:
<http://www.utu.fi/opiskelu/hyvinvointi/liikunta/index.html>
Tulostettu 15.6.2006
- Vesikansa, S., Lempinen, P. & Suomela, S.** 1998. Tehokkaaseen opiskeluun – normepeutta vai mielekästä oppimista. Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus rs 14/1998. Helsinki: Monila.
- Vuorinen, P. & Valkonen, S.** 2005. Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustoiweiden toteuttajana. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimuslsteita 25.
- Öljymäki, A.** 2003. Selvitys opintotuen saajien opintojen edistymisen seurannasta lukuvuonna 2001–2002. Teknillinen korkeakoulu, hallinto-osaston julkaisuja 2003/13.

Liitteet

Turun yliopiston opiskelijakysely perustutkinto-opiskelijoille 2006

Taustatiedot

1. Sukupuolesi. Valitse annetuista vaihtoehdoista.

- Mies
- Nainen

2. Syntymävuotesi. Kirjoita vuosiluku annettuun kohtaan.

_____ (vvvv)

3. Onko sinulla huollettavanasi lapsia? Valitse toinen annetuista vaihtoehdoista ja täydennä lukumäärä annettuun kohtaan, mikäli sinulla on huollettavia lapsia.

- ei
- kyllä, _____lasta

4. Kuinka montaa perustutkintoa suoritat Turun yliopistossa tällä hetkellä? Valitse yksi vaihtoehdoista.

- yhtä
- kahta
- kolmea
- neljää

5. Missä koulutuksessa tai pääaineessa olet suorittanut eniten opintoja lukuvuonna 2005–2006? Valitse yksi tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

Alasvetovalikko koulutuksista/pääaineista

1. arkeologia
2. englannin kielen kääntäminen ja tulkkaus
3. englantilainen filologia
4. espanjan kielen kääntäminen
5. espanjan kieli
6. folkloristiikka
7. fonetiikka
8. italian kieli
9. kansatiede
10. klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri
11. kotimainen kirjallisuus
12. kulttuurihistoria
13. kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma
14. logopedia
15. mediatutkimus
16. musiikkitiede
17. pohjoismainen filologia
18. ranskan kielen kääntäminen ja tulkkaus
19. ranskan kieli
20. saksalainen filologia
21. saksan kielen kääntäminen ja tulkkaus
22. suomalais-ugrilainen kielentutkimus
23. Suomen historia
24. suomen kieli
25. taidehistoria
26. uskontotiede
27. venäjän kieli
28. yleinen historia
29. yleinen kielitiede
30. yleinen kirjallisuustiede
31. aikuiskasvatustiede
32. erityispedagogiikka
33. kasvatustiede
34. käsityön (tekninen työ) aineenopettajakoulutus
35. lastentarhanopettajakoulutus
36. luokanopettajakoulutus, Rauma
37. luokanopettajakoulutus, Turku
38. hammaslääketiede
39. lääketiede
40. lääketieteen muuntokoulutus
41. hoitotiede
42. biokemia
43. biologia
44. fysikaaliset tieteet
45. geologia
46. kemia
47. maantiede
48. matematiikka
49. terveyden biotieteet
50. tietojenkäsittelytieteet
51. DI-koulutus
52. oikeustiede
53. filosofia
54. poliittinen historia
55. sosiaalipolitiikka
56. sosiaalityö
57. sosiologia
58. taloustiede
59. tilastotiede
60. valtio-oppi
61. psykologia

6. Minä vuonna olet aloittanut opiskelusi em. koulutuksessa?

Vuonna ____ (vvvv)

7. Minkä tasoisen tutkinnon opintoja olet suorittanut eniten lukuvuonna 2005–2006 em. koulutuksessa?

- alemman korkeakoulututkinnon (kandidaatti tai oikeusnotaari)
- ylemmän korkeakoulututkinnon (maisteri, lääketieteen tai hammaslääketieteen lisen-siaatti)

8. Mitä opintoja ja tutkintoja olet suorittanut ennen nykyisiä yliopisto-opintojasi? Voit valita alla olevista useita vaihtoehtoja.

- ylioppilastutkinto
- ammatillinen kouluasteen tutkinto
- opintoja toisella asteella, mutta ei tutkintoa
- opistoasteen tutkinto
- opintoja opistoasteella, mutta ei tutkintoa
- ammattikorkeakoulututkinto
- opintoja ammattikorkeakoulussa, mutta ei tutkintoa
- yliopistotutkinto
- opintoja yliopistossa, mutta ei tutkintoa

9. Oletko opiskellut avoimessa yliopistossa ennen yliopisto-opintojesi alkua?

- en
- kyllä

10. Oletko suorittanut yliopisto-opintojen aloittamisen jälkeen varusmies- tai siviilipal-veluksen?

- kyllä
- en

Opinnot

11. Minkä tyyppistä opiskelusi on? Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- päätoimista
- sivutoimista
- vaihtelevasti sekä päätoimista että sivutoimista
- en opiskele tällä hetkellä

12. Koetko olevasi oikealla opiskelualalla? Valitse yksi tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- Olen epävarma valinnastani; joku muu ala olisi voinut olla sopivampi.
- Valinta tuntuu melko varmalta, mutta jokin toinenkin ala olisi voinut olla mahdollinen.
- Valinta tuntuu ainoalta oikealta, muu ala ei tulisi kysymykseen.
- En osaa sanoa.

13. Kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin käytät opiskeluun lukukauden aikana? Arvioi käyttämäsi aika ja kirjoita vastauksesi sille annettuun tilaan.

a) Yliopistolla annettavaan opetukseen osallistuminen (esim. luennot, harjoitustyöt ja -kurssit, seminaarit)

Kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin? _____

b) Itsenäinen opiskelu (esim. tenttiin lukeminen, itsenäiset kirjalliset työt tiedonhakuineen, verkko-opiskelu)

Kuinka monta tuntia viikossa keskimäärin? _____

14. Vastaavatko koulutuksessasi/pääaineessasi opintoviikot/opintopisteet pääsääntöisesti niiden laskennallista työmäärää?

1 opintoviikko = 40 tuntia tai 1 opintopiste = n. 27 tuntia

Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- Kyllä.
- Ei, työtä on enemmän kuin laskennallinen määrä.
- Ei, työtä on vähemmän kuin laskennallinen määrä.
- En osaa sanoa.

15. Onko koulutuksessasi/pääaineessasi kursseilla/opintojaksoilla keskenään vaihtoehtoisia suoritusmuotoja?

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

16. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin koulutuksessasi? Valitse mielipidettäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	täysin tyytymätön 1	osittain tyytymätön 2	ei tyytymätön eikä tyytyväinen 3	osittain tyytyväinen 4	täysin tyytyväinen 5
a) mahdollisuudet kehittää yleisiä valmiuksia (esim. kieli-, viestintä-, tietojenkäsittely- ja sosiaaliset taidot) osana opintoja	☐	☐	☐	☐	☐
b) mahdollisuudet kehittää alakohtaisia työelämävalmiuksia opinnoissa	☐	☐	☐	☐	☐
c) kurssitarjonnan riittävyys	☐	☐	☐	☐	☐
d) kurssien/opintojaksojen vaihtoehtoiset suoritustavat	☐	☐	☐	☐	☐
e) työharjoittelumahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐

17. Kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin koulutuksessasi? Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä 1	Osittain eri mieltä 2	Ei eri eikä samaa mieltä 3	Osittain samaa mieltä 4	Täysin samaa mieltä 5
a) Opiskelijaelämä on mukavaa, eikä minulla ole kiire ansiotyöhön.	☐	☐	☐	☐	☐
b) En ole opiskelussani mitenkään suunnitelmallinen.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Minun on vaikea löytää opiskelulleni selvää merkitystä.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Minulle ei riitä, että osaan asiat tentissä, vaan haluan todella ymmärtää ne.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Opintojeni sisällöt eivät jaksaa motiivoida minua.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Minulle yliopisto-opiskelussa pääasia ovat ystävät ja ”akateeminen hauskanpito”.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Koen olevani vieraantunut nykyisistä opinnoistani.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Opiskelustani puuttuu jotakin oleellista, ellen osallistu yliopiston sosiaalisiin oheistoimintoihin, kuten opiskelijabileisiin.	☐	☐	☐	☐	☐
i) Minulla on selvä kuva siitä, mitä teen opintojeni päättymisen jälkeen.	☐	☐	☐	☐	☐
j) Haluan valmistua nopeasti ja päästä ansiotyöhön.	☐	☐	☐	☐	☐

18. Miten seuraavat väittämät kuvaavat koulutustasi? Valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Täysin eri mieltä 1	Osittain eri mieltä 2	Ei eri eikä samaa mieltä 3	Osittain samaa mieltä 4	Täysin samaa mieltä 5
a) Koulutuksessani/pääaineessani järjestään tarpeeksi kursseja.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Kielikeskuksen kurssitarjonnan riittämättömyys on hidastanut opintojani.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Koulutuksessani/pääaineessani vaihtoehtoiset opintojen suoritustavat nopeuttavat opintojen etenemistä.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Koulutukseni/pääaineeni opintoihin liittyvien työharjoittelupaikkojen puute hidastaa opiskeluani.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Henkilökunnan asenne opiskelijoita kohtaan on myönteinen.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Koulutuksessani/pääaineessani opiskelijoiden esiin nostamia opetuksen, opetusjärjestelyiden tai ohjauksen ongelmia pyritään ratkaisemaan aktiivisesti.	☐	☐	☐	☐	☐

19. Oletko ollut ulkomailla opintoihisi liittyvässä opiskelijavaihdossa? Valitse toinen annetuista vaihtoehdoista.

- kyllä
- en

20. Aiotko lähteä ulkomaille opintoihisi liittyvään opiskelijavaihtoon? Valitse tilannetasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- kyllä
- ehkä
- en

21. Onko sinulle nimetty opettajatutor tai HOPS -ohjaaja?

- kyllä
- ei (siirry kysymykseen 23)
- en osaa sanoa (siirry kysymykseen 23)

22. Kuinka tyytyväinen olet opettajatutorin tai HOPS -ohjaajan antamaan ohjauksen? Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- täysin tyytymätön
- osittain tyytymätön
- ei tyytymätön eikä tyytyväinen
- osittain tyytyväinen
- täysin tyytyväinen

23. Kuinka tyytyväinen olet ohjaukseen seuraavissa asioissa? Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	täysin tyytymätön	osittain tyytymätön	en tyy- tymätön enkä tyytyväi- nen	osittain tyytyväi- nen	täysin tyyty- väinen	en osaa sanoa
	1	2	3	4	5	0
a) opintojen alkuvaiheen ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
b) opiskelutaitojen ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
c) opintojen suunnittelun ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
d) ohjaus opintoja koskevien valintojen tekemisessä (esim. suuntautuminen, sivuainevalinnat tai valinnaiskurssit)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
e) opetushenkilökunnan antama kurssikohtainen ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
f) muun henkilökunnan antama neuvonta pääaineessa/laitoksella	☐	☐	☐	☐	☐	☐
g) opinnäytetyön ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
h) uraohjaus ura- ja rekrytointi- palveluissa	☐	☐	☐	☐	☐	☐

24. Kuinka selvää sinulle on mitä kursseja tulet sisällyttämään tutkintoosi? Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

- täysin epäselvää
- pääosin epäselvää
- osittain epäselvää ja osittain selvää
- pääosin selvää
- täysin selvää

25. Sisältykö opintoihisi pakollinen työharjoittelujakso? Valitse yksi vaihtoehtoista.

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

26. Oletko ollut ulkomailla yliopisto-opintoihisi liittyvässä työharjoittelussa? Valitse tilannettasi parhaiten vastaava vaihtoehto.

- kyllä
- en

27. Aiotko lähteä ulkomaille yliopisto-opintoihisi liittyvään työharjoitteluun? Valitse tilannettasi parhaiten vastaava vaihtoehto.

- kyllä
- ehkä
- en
- en osaa sanoa

28. Oletko kokenut opinnoissasi sukupuoleesi, ikääsi, uskontoosi, vakaumukseesi, seksuaaliseen suuntautumiseesi, vammaisuuteesi tai etniseen taustaasi kohdistuvaa epäasiallista käyttäytymistä tai häirintää?

- en (siirry kysymykseen 32)
- kyllä

29. Missä asemassa oleva(t) henkilö(t) on harjoittanut em. toimintaa? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- opetushenkilökunnan edustaja
- muun henkilökunnan edustaja
- opiskelutoveri

30. Mikäli haluat voit kuvailla tilannetta alla olevaan avoimeen vastaustilaan

31. Onko em. epäasiallinen käyttäytyminen tai häirintä vaikeuttanut opiskeluasi?

- ei
- kyllä

32. Miten seuraavat väittämät kuvaavat opintojesi etenemistä? Valitse tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Ei kuvaa lainkaan	Kuvaa jonkin verran	Kuvaa hyvin	Kuvaa erittäin hyvin	En osaa sanoa
	1	2	3	4	5
a) Opintoni ovat edenneet haluamallani tavalla.	o	o	o	o	o
b) Työnteko opintojen ohessa on hidastanut opiskeluani.	o	o	o	o	o
c) Asumistilanteeni hankaloittaa opintoihin keskittymistä.	o	o	o	o	o
d) Yliopistoliikunnan tarjoamat liikuntapalvelut tukevat opinnoissani jaksamista.	o	o	o	o	o
e) Terveysongelmani on vaikeuttanut opintojeni etenemistä.	o	o	o	o	o
f) Mielenterveysongelmani hidastavat opintojani.	o	o	o	o	o
g) Opiskelutovereideni tuki on edistänyt opintojani.	o	o	o	o	o
h) Lähiomaiseni ongelmat ovat vaikeuttaneet keskittymistäni opintoihin.	o	o	o	o	o
i) Alkoholin tai huumeiden käyttöni on hidastanut opintojani.	o	o	o	o	o

33. Uskotko saavasi tutkintosi valmiiksi opetusministeriön asettamassa tavoiteajassa? Valitse tilannettasi parhaiten vastaava vaihtoehto.

- kyllä
- ehkä
- en
- en osaa sanoa

34. Ovatko seuraavat opiskeluun liittyvät ongelmat vaikeuttaneet opintojesi etenemistä? Arvioi kuinka paljon ne ovat vaikeuttaneet opintojesi etenemistä. Valitse parhaiten tilannettasi kuvaava vaihtoehto

	0 = ei lainkaan ... 5 = erittäin paljon					
	0	1	2	3	4	5
Ongelmat opintojen alkuvaiheessa opintojen käynnistymisessä	o	o	o	o	o	o
Ongelmat opintojen suunnittelemisessa	o	o	o	o	o	o
Pää- ja sivuainevalintoihin liittyvät ongelmat	o	o	o	o	o	o
Ongelmat opintojen käynnistymisessä pitkän poissaolon jälkeen	o	o	o	o	o	o
Ajanhallintaongelmat	o	o	o	o	o	o
Ongelmat kirjallisten harjoitustöiden kirjoittamisessa	o	o	o	o	o	o
Gradun aiheenvalinta- tai rajausongelmat	o	o	o	o	o	o
Ongelmat gradun kirjoittamisessa	o	o	o	o	o	o
Ongelmat motivaation ylläpitämisessä	o	o	o	o	o	o
Tarkkaavaisuuden kohdentamis- tai ylläpitämisongelmat	o	o	o	o	o	o
Ongelmat mieleenpainamisessa tai mielestä palauttamisessa	o	o	o	o	o	o
Jaksamisongelmat	o	o	o	o	o	o
Ongelmat ammatti-identiteettiin tai uravalintaan liittyvissä kysymyksissä	o	o	o	o	o	o
Ongelmat kanssakäymisessä muiden opiskelijoiden kanssa	o	o	o	o	o	o
Julkiseen esiintymiseen liittyvät ongelmat	o	o	o	o	o	o
Psyykkisen hyvinvoinnin ongelmat	o	o	o	o	o	o

35. Aiotko suorittaa tutkinnon nykyisessä koulutuksessasi/pääaineessasi? Valitse tilannettasi parhaiten vastaava vaihtoehto.

- kyllä
- en
- en osaa sanoa

Toimeentulo ja työssäkäynti

36. Mitkä ovat olleet pääasialliset tulonlähteesi lukuvuonna 2005–2006? Valitse alla olevista vaihtoehdoista, voit valita useita vaihtoehtoja.

- opintoraha tai aikuisopintoraha
- opintolaina
- työssäkäynti
- asumislisä tai -tuki
- toimeentulotuki
- sairauspäiväraha
- äitiyspäiväraha tai vanhempainraha
- lapsilisä
- vanhempien/sukulaisten/puolison tms. rahallinen/aineellinen tuki
- säästöt
- apurahat/stipendit tms.

37. Kuinka paljon arvioit käyttäväsi tämän lukuvuoden aikana rahaa kurssin suorittamisen kannalta pakollisiin opintomateriaaleihin ja kirjoihin? luentomonisteet, tulosteet, opintoretket, kopioitavat ja ostettavat kirjat ym. Kirjoita vastauksesi sille osoitettuun kohtaan

Kuinka monta euroa lukuvuonna 2005–2006? noin _____

38. Oletko ollut yliopistossa opiskellessasi lukukausien aikana ansiotyössä? Valitse tilannettasi parhaiten vastaava vaihtoehto.

- en
- kyllä, satunnaisesti
- kyllä, säännöllisesti osapäivätyössä
- kyllä, säännöllisesti kokopäivätyössä

39. Miten seuraavat väittämät kuvaavat tilannettasi? Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Ei kuvaa lainkaan 1	Kuvaa jonkin verran 2	Kuvaa hyvin 3	Kuvaa erittäin hyvin 4	En osaa sanoa 5
a) Toimeentuloni aiheuttaa minulle jatkuvaa huolta.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Työssäkäynti on välttämätöntä opintojeni rahoittamiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Jatkuvat taloudelliset vaikeuteni häiritsevät opintoihin keskittymistä.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Opiskelun ja lukukausien aikaisen työn yhteensovittaminen sujuu hyvin.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Opintotukikuukausien rajallisuuden vuoksi olen rajoittanut opintojani (esim. suorittanut vain tutkintoon kuuluvia kursseja ylimääräisten sivuainekurssien sijaan).	☐	☐	☐	☐	☐
f) En ole nostanut opintolainaa, koska olen epävarma työllistymisestääni.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Uskon saavani koulutustani vastaavaa työtä.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Tiedän minkälaisia töitä koulutuksestani/pääaineestani valmistuneet tekevät.	☐	☐	☐	☐	☐
i) Opintojen ohessa työskentely on antanut minulle alakohtaista työkokemusta.	☐	☐	☐	☐	☐
j) Tiedän minkälaiseen työhön haluan tutkinnon suorittamisen jälkeen.	☐	☐	☐	☐	☐
k) Olen huolissani valmistumisen jälkeisestä työllistymisestääni.	☐	☐	☐	☐	☐

Uudistukset (tutkinnonuudistus ja periodisointi)

40. Miten seuraavat väittämät kuvaavat kokemustasi? Valitse kokemustasi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

	Täysin samaa mieltä 1	Osittain samaa mieltä 2	Osittain eri mieltä 3	Täysin eri mieltä 4	En osaa sanoa 5
a) Tutkinnonuudistuksessa opintojeni sisältö on muutettu aikaisempaa paremmaksi.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Tutkinnonuudistus on selkeyttänyt opintojeni rakennetta.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Opintoni ovat hidastuneet tutkinnonuudistuksen vuoksi.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Opetusmenetelmät ovat muuttuneet tutkinnonuudistuksessa.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Olen lykännyt opiskelijavaihtoon ha- keutumista tutkinnonuudistuksen vuoksi.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Periodisointi on tasannut kurssien ajoittumista koko vuodelle.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Periodisointi aiheuttaa kurssien pääl- lekkäisyyttä.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Periodisoinnin vuoksi opiskelumäärät vaihtelevat huomattavasti viikosta toi- seen.	☐	☐	☐	☐	☐
i) Koulutuksessani/pääaineessani anne- taan opetusta periodien ulkopuolisena aikana.	☐	☐	☐	☐	☐

41. Seuraavaan avoimeen kohtaan voit kommentoida kysymyksiä tai antaa palautetta kyselyn teemaan liittyen.

Paina vielä lähetä -nappia, että vastauksesi rekisteröityvät.

Lähetä vastaukset

Kiitos osallistumisestasi!

REHTORINVIRASTON JULKAISUSARJA

- 1/1999 Päivi Vääntinen: Turun yliopistosta vuonna 1997 valmistuneiden työllistyminen. 73 s., 24 liites.
- 2/1999 Päivi Vääntinen: Seurantaselvitys Turun yliopistosta vuonna 1994 valmistuneiden työllistymisestä. 48 s., 12 liites.
- 3/1999 Mirka Mäkinen: Ensimmäiset puoli vuotta. Turun yliopiston ulkoisen vaikuttavuuden arviointikysely uusille opiskelijoille. 65 s., 20 liites.
- 4/1999 Päivi Vääntinen: Turun yliopiston yhteiskunnallinen ja kulttuurinen vaikuttavuus. Haastattelututkimus varsinaisuusomalaisten vaikuttajien näkemyksistä Turun yliopistosta. 25 s., 4 liites.
- 5/1999 Richard Tomlin: University of Turku – External Impact of Research, Technology Transfer and Regional Liaison Activities. 32 p.
- 6/1999 Juha Hedman – Satu Aaltonen: External Economic Impacts of the University of Turku. Self-Evaluation Report. 66 p.
- 1/2000 Jaana Puukka: External Impact of the University of Turku. Self-Evaluation Report. 146 p.
- 2/2000 Tanja Juurus: Vertailukohtia, virikkeitä ja vuorovaikutusta. Kansainvälisen opettajavaihdon ammatillinen vaikuttavuus ja merkitys korkeakouluopetuksen kehittämiselle. (English summary) 69 s.
- 1/2001 Juha Sainio: Turun yliopistosta vuonna 1999 valmistuneiden työllistyminen. 76 s., 20 liites.
- 2/2001 Mirka Mäkinen – Erkki Olkinuora: Opiskellen matkalla asiantuntijuuteen. Selvitys Turun yliopiston toisen vuoden opiskelijoiden opiskelukokemuksista. 69 s.
- 3/2001 Juha Sainio: Turun yliopistosta vuonna 2000 valmistuneiden työllistyminen. 94 s., 27 liites.
- 1/2002 Soili Keskinen ja Esko Keskinen (toim.): Kehityskeskustelu yliopistoyhteisössä. 54 s.
- 2/2002 Pia Puustelli: Synergialla alueellista vaikuttavuutta. Selvitys Turun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen välisestä yhteistyöstä. 96 s.
- 3/2002 Juha Sainio: Turun yliopistosta vuonna 2001 valmistuneiden työllistyminen. 91 s., 28 liites.
- 1/2003 Soili Keskinen & Johanna Valenius (toim.): Tasa-arvo Turun yliopistossa. 108 s.
- 1/2004 Juha Sainio: Työllistyvätkö tohtorit? Selvitys Turun yliopistosta vuosina 2000–2002 valmistuneiden tohtoreiden sijoittumisesta työelämään. 38 s., 11 liites.
- 2/2004 Toimintasuunnitelma sukupuolten välisen tasa-arvon edistämiseksi Turun yliopistossa 2004–2006. 16 s.
- 1/2005 Soili Keskinen: Mentorin ja aktorin työkirja. 8 s., 20 liites.
- 2/2005 Soili Keskinen ja Esko Keskinen (toim.): Kehitystä ja keskustelua – kehityskeskustelun mahdollisuudet yliopistotyössä. 84 s.
- 3/2005 Juha Sainio: Turun yliopistosta vuonna 2002 valmistuneiden työllistyminen. 26 s., 21 liites.
- 1/2006 Juha Sainio: Turun yliopistosta vuonna 2003 valmistuneiden työllistyminen. 78 s., 15 liites.
- 2/2006 Mervi Herranen ja Soili Keskinen: Akateemisen johtamisen kehittäminen – tavoitteena yhteisöllisyys ja johtamisosaaminen. 44 s.
- 3/2006 Anniina Heinikangas: Turun yliopistosta vuonna 2004 valmistuneiden työllistyminen. 117 s., 12 liites.
- 4/2006 Eric Carver: Humanisti valmis työelämään. Oppiaineiden ja työnantajien näkökulmia työelämävalmiuksien kehittämiseen humanistisessa reaaliainekoulutuksessa. 148 s.
- 5/2006 Mirka Mäkinen: Opiskelijaelämää vai opiskelua ja elämää? Raportti Turun yliopiston opiskelijakyselystä vuonna 2006. 108 s., 12 liites.